

BV25.0030

Datum vergadering : 11 maart 2025

## Aanwezig in de raadszaal

### Commissieleden

Leefbaar 3B : Jan Pieter Blonk, Roy Diepeveen- Van de Merwe, Leon Erwich  
WIJ Lansingerland : Jan Jumelet, Bianca Boonstra, Paul Zantman  
CDA : Rita Leijendekker Charles van Harn, Michiel Krieger  
VVD : Ivo de Graaf, Vincent Jumelet  
D66 : Arjen van Berkel, Bert Bakker  
CU : Arjen Hofman  
GroenLinks : Marko Ruijtenberg  
PvdA : Nanno Scheringa, Valmir Xhemali

Burgemeester :

Wethouders : Michiel Muis, Titia Cnossen

Voorzitter : Nelleke Bouman

Commissiegriffier : Karin Koemans

## Afwezig

VOOR Lansingerland : Petrine van Olst  
Leefbaar 3B : Machiel Crielaard, Jean-Paul Meuldijk  
VVD : Christiaan Toussaint  
D66 : Ineke den Heijer  
GroenLinks : Manon van Splunter  
PvdA : Hamid Azzouzi

## 1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter: Dames en heren, het is acht uur en ik open de vergadering van de commissie Ruimte. Mede namens de commissiegriffier aan mijn rechterzijde heet ik u allen van harte welkom. Welkom aan de commissieleden, de wethouders aan de linker- en de rechterzijde, de ambtenaren die ik in groten getale aanwezig zie, insprekers en andere belangstellenden die op de tribune zitten, dan wel via de webcast deze commissievergadering gaan volgen. Alvorens ik met de vergadering begin even een paar dingen. Zojuist heb ik om kwart voor acht een petitie ontvangen en in handen genomen van een aantal bewoners, ouders van de Rodenrijse Velden. En in het bijzijn ook van twee kinderen. Ontzettend leuk. En dan is de vraagstelling, waar gaat het om? Het gaat over een speeltuin die daar de nodige vragen met zich mee brengt en ook over een vijver die, zeker waar heel veel kleine kinderen zijn, de nodige problemen zouden kunnen gaan opleveren. De petitie is overhandigd aan de raad. En het is nu aan de fracties wat de fractie ermee gaat doen. Ik heb intussen begrepen dat het CDA een bespreekstuk hier aan zal wijden. Maar misschien zijn er ook nog andere fracties die daar ook het nodige over willen kwijt. Dus bij deze, en ik denk dat dat in april gaat

gebeuren, dat wij dit bespreekstuk in de commissie krijgen. Dan nog iets anders. Aan mijn linkerkant op een welbekende plaats...Een interruptie. Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Dank u wel, voorzitter, vraagje. Misschien heb ik het mis of zie ik het fout. Er wordt nu een petitie aan de raad aangeboden en één partij heeft er al op gezegd een bespreekstuk van te maken. Ik heb de petitie nog niet gezien. Dus ik zou het misschien eerder...

De voorzitter: Even voor de duidelijkheid, de petitie heb ik aangeboden gekregen. U krijgt het allemaal te zien, uiteraard. En dan is de CDA wil alvast een bespreekstuk hier aan gaan wijden. Laat onverlet dat u misschien ook wel het een en ander daar aan toe wil volgen of wat dan ook. Maar dat is de intentie. Ja? De andere heer Jumelet.

De heer Jumelet: Het is geen afgesproken werk hoor, maar ik heb hier ook wel wat moeite mee, omdat het aan de commissie wordt aangeboden en de commissie dus niet de gelegenheid krijgt om daar überhaupt de kennis van te nemen. Ja, net even om kwart voor acht. En in uw mededeling als voorzitter van deze commissie, kondigt u direct aan dat het CDA een bespreekstuk. En dat vind ik dan bijzonder. Dat vind ik ook eigenlijk formeel niet juist dat dit gebeurt. En dan wil ik toch eventjes inderdaad collega Jumelet van de VVD daarin ondersteunen, want wellicht zijn er ook partijen die wat anders zouden willen, maar dan denk ik, dan is dat voor een volgend moment, maar niet in de aankondiging dat het aangeboden is aan de commissie.

De voorzitter: Even kijken, de heer Krieger wil daar een reactie op geven.

De heer Krieger: Dank u wel, voorzitter. Ik kan het heel simpel houden en alle insinuaties gelijk in de kiem smoren. Het bespreekstuk is bij de griffie gemeld naar aanleiding van berichtgeving in de media. In De Heraut heeft een heel artikel gestaan over de betreffende speeltuin. Naar aanleiding daarvan heeft het CDA verzocht om er een bespreekstuk van te maken. En de petitie is ook nog niet aan ons aangeboden. En die krijgt u nu allemaal. En als u een mening heeft over het onderwerp en dat in een bespreekstuk zou willen bespreken, staat het u vrij en bent u van harte welkom om dat met ons in de commissie te bespreken.

De voorzitter: Mijnheer Jumelet, wordt vervolgd.

De heer Jumelet: Ik wilde toch één opmerking maken. Dat is A, het woord insinuatie vind ik heel vervelend. Want ik doe niks insinueren, maar ik vraag gewoon formeel naar het verloop van hoe dit loopt. En het is niks te maken met insinuatie. En dat vind ik wel heel vervelend dat dat gezegd wordt. En twee, op het moment dat er een aankondiging is van een bespreekstuk, dan vind ik dat dat vanuit de fractie van het CDA moet komen en niet vanuit de voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer andere Jumelet.

De heer Jumelet: Dank u, voorzitter. Ik sluit me helemaal aan bij de heer Jumelet. Ik hoop dat de heer Krieger het goed in zijn oren knoopt, want insinuatie, laten we niks insinueren zonder dat er iets gebeurt of überhaupt daadwerkelijk aan de hand is. Dank u wel.

De voorzitter: Toch nog even een interruptie van de heer Krieger.

De heer Krieger: Voorzitter, heel fijn dat er dan niet geïnsinueerd wordt. Dat we het daarover eens zijn. Dank daarvoor.

De voorzitter: Ik ga verder tot nog iets anders. Aan de linkerzijde, daar zat altijd, en daar zit nu nog, de heer Blonk. En mijnheer Blonk, het is vanavond uw laatste vergadering in de commissie Ruimte. Daar wil ik toch even bij stilstaan. U zit al heel veel jaren, volgens mij vanaf 2007, de Lansingerlandse periode, heeft u betrokkenheid gehad bij de commissie Ruimte. Ik denk dat we met zijn allen nu zullen missen uw inbreng, uw interrupties, ons scherp houden. Ik wilde daar toch even bij stilstaan. We gaan nog van u afscheid nemen in de raad, maar ik wilde toch nu even hier bij stilstaan. Dank voor al uw inbreng.

## 2. Inspreker(s)

De voorzitter: Dan gaan we over tot de agenda. Er hebben zich toch een aantal insprekers gemeld. Het zijn vijf insprekers over een drietal onderwerpen. De eerste inspreker, die nodig ik uit om naar het spreekgestoelte te komen, dat is de heer Dirkzwager voor een aantal onder ons geen onbekende. Mijnheer Dirkzwager, u gaat het hebben over het weigeren van een bouwvergunning. Ik zou zeggen, gaat uw gang. U krijgt van mij vijf minuten.

Inspreker 1: Goedenavond, dames en heren. U heeft mijn ingezonden stuk op tijd ontvangen, neem ik aan. In het kort leg ik u toch graag mijn probleem nog een keer uit. Onze huidige woning wordt te groot. Ligt op de Moerasvaren, Oosteindseweg, op de hoek. We zijn op zoek naar een alternatief. We willen het liefst hier blijven wonen, in Bergschenhoek, op de Oosteindseweg. Dicht bij onze eigen huisarts en het dorpscentrum. Mijn vrouw en ik zijn alle twee in de buurt van 86 of eroverheen. En het zou niet leuk zijn als we ergens in een wijk komen waar helemaal geen dokter is en waar we ver buiten het centrum komen. Onze tuin voor mijn huis is 750 vierkante meter groot. Wat een geweldige oplossing zou het zijn als we in de tuin een kleine, leeftijdsbestendige woning kunnen bouwen en het huidige huis zouden kunnen verhuren aan een van onze kinderen c.q. kleinkinderen. Het resultaat kent alleen maar winnaars. Wij betrekken een kleinere woning, maar blijven in onze vertrouwde omgeving en we hebben een mantelverzorger naast ons. Drie jaar geleden heb ik bezoek gehad van de gemeente of ik te zijner tijd bezwaar zou hebben tegen het dempen van de sloot langs de Oosteindseweg, om een voetpad mogelijk te maken. Dat is toen niet doorgegaan. Maar het idee lag er om dat voetpad aan de hoek Moerasvaren en Oosteindseweg in de richting dorp door te trekken. Nu is een van de afwijzingen voor mijn bouw aanvraag dat dit vieze, modderige stukje blauw sloot behoort tot de cultuurhistorische linten. Eerst wilde de gemeente dempen, althans hadden ze in de gedachte, en nu weer niet. Ik wil u vragen of u mogelijkheden ziet dat mijn vrouw en ik deze kleine woning in onze grote tuin kunnen laten bouwen. Minister Mona Keijzer heeft onlangs aangegeven die mogelijkheid wel te zien. Ik dank u wel voor uw aandacht.

De voorzitter: Mijnheer Dirkzwager, blijft u even staan. Misschien zijn er vragen in uw richting. Mijnheer Hofman.

De heer Hofman: Kleine verduidelijkende vraag. De woning die u wilt laten bouwen, gaat dat om een permanente woning of om een mantelzorgwoning? Volgens mij zijn voor die laatste categorie de eisen een stuk minder zwaar. Klopt dat?

Inspreker 1: Dat weet ik niet.

De heer Hofman: En wat is het plan met de woning?

Inspreker 1: Een kleine, bestendige woning. Dus geen mantel en geen tiny house. Want dat is allemaal te klein. En dat is een investering die je er later ook niet uit krijgt. Als dat ooit nog eens een keer door mijn kinderen verkocht gaat worden.

De heer Hofman: Maar zou uw probleem wellicht opgelost kunnen worden als u de aanvraag indient als een aanvraag voor een mantelzorgwoning?

Inspreker 1: Ik weet niet precies wat het verschil is in die mantelzorg en mijn idee van dat huis voor ons, de laatste vijf, zes jaar dat we nog leven, of iets langer, laten we het hopen. Maar ik heb een behoorlijk grote familie, man of achttien. Allemaal hier in Bergschenhoek, Bleiswijk. En die komen met elke verjaardag die ze maar kunnen vieren, komen ze bij opa op de stoep staan. En dus je moet ook niet, het moet wel een klein, maar het moet een duidelijke woning zijn waar je wel ook nog eens een keer, laten we zeggen, een feestje kunt doen. Of je kinderen en kleinkinderen kunt ontvangen. En daarom, als je dan naar een mantelzorgwoning kijkt, die zijn niet groot. Die zijn echt voor, dan zou je de mantelzorger er misschien in kunnen zetten als je er iemand hebt die er alleen is. Maar het is niet de bedoeling van mij.

De heer Hofman: Voorzitter, volgens mij is het enige verschil dat een mantelzorgwoning tijdelijk is van aard. Ik weet niet of we de, het is lastig om vanaf deze plek vragen te stellen die dan misschien door het college beantwoord kunnen worden daarover. Maar volgens mij is dat in essentie het verschil. Ik zou er bij u op willen aandringen, want volgens mij lost dat uw probleem op.

Inspreker 1: Maar die mantelzorgwoning mag niet blijven staan.

De heer Hofman: Maar juist, u wilt dat er gemantelzorgd wordt. Dus dat is dan toch ook tijdelijk van aard?

Inspreker 1: Ja, maar ik wil op een andere manier. Dus ik wil daarin gaan, iets kleiner bouwen. Ik heb een tamelijk groot huis. Daar kunnen of mijn kinderen met hun kinderen nog in, of een van mijn kleinkinderen, die ook al weer zover is dat ze wil gaan. Die komen dan in het grotere huis. En ik wil wel in een kleiner huis. Maar niet in een mantelzorg. Ik ken die woningen en die zijn niet zo leuk hoor.

De voorzitter: We gaan weer even verder. Ik zag de heer Blonk. Mijnheer Blonk.

De heer Blonk: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ik heb een kleine inleiding voor ik aan mijn ene vraag kom aan de heer Dirkzwager. Voorzitter, ik was verbijsterd bij het lezen van het antwoord op vraag 5 in het afwegingsformulier van de intake tafel. En dat was die vraag, is het initiatief politiek gevoelig? Dan het antwoord, nee, maar aanvrager is lid van Leefbaar 3B. Ik vind het ongehoord dat het lidmaatschap van de aanvrager, een voormalig raadslid van Leefbaar 3Bb die twaalf jaar in deze raad heeft gezeten en nog steeds lid is van Leefbaar 3B, blijkbaar een rol heeft gespeeld in de afwijzing van de bouwaanvraag. Mijn fractie zal daar in ieder geval op een later tijdstip binnenkort nog op terugkomen. Nu de vraag, voorzitter, aan de heer Dirkzwager. Mijnheer Dirkzwager zijn er aan de Oosteindseweg vergelijkbare situaties waar twee woonhuizen op de oorspronkelijke ene perceel staan, aan de ene aan de weg en de andere daarachter? Dat is mijn vraag aan u, of dat aan die Oosteindseweg ook voorkomt? Dat is de situatie die u voor ogen heeft?

Inspreker 1: Ik zal u zeggen, het komt in heel Lansingerland voor. Berkel, Bleiswijk, Kruisweg, maar aan de Oosteindseweg meerdere.

De voorzitter: Ik zag nog iemand. Nee? Oké. Verder geen vragen meer? Nee. Mijnheer Dirkzwager, dank. En ik hoorde de heer Blonk, althans zijn fractie dan, er komt waarschijnlijk een vervolg op. Je hoorde mij ook zeggen, de fractie. Wordt waarschijnlijk vervolgd. Het staat vanavond niet op de agenda, maar er komt waarschijnlijk een vervolg. Dank u. Even kijken, we gaan verder naar de volgende spreker. Dat is Quinten Harmsen. Quinten, ook jij het woord en vijf minuten. Ik zou zeggen, ga je gang.

Inspreker 2: Geachte commissieleden, mijn naam is Quinten Harmsen en ik studeer momenteel Lentiz MBO Oostland in Bleiswijk. Vandaag sta ik hier om een belangrijk probleem aan te kaarten dat niet alleen voor mij, maar ook vele andere verkeersdeelnemers in deze gemeente raakt. De verkeersveiligheid bij onze school. Iedere dag wanneer scholieren en studenten naar huis gaan en weer naar huis gaan, zien we het gebeuren, auto's die met hoge snelheden langsrijden en gevaarlijke situaties bij de oversteekplaats. Helaas hebben we al vaak gezien hoe het maar net goed gaat. Veel mensen, inclusief ik zelf, vragen zich niet af of er een ongeluk gebeurt, maar wanneer. Daarom kom ik graag met mijn voorstel om een oversteekplaats voor fietsers en voetgangers aan te leggen en de weg versmallen op de Merenweg. Dit is een eenvoudig, maar zeer effectieve maatregel die verkeersveiligheid aanzienlijk zou kunnen verbeteren. Waarom is dit belangrijk? De veiligheid van scholieren en medestudenten staat mogelijk op het spel. Niemand wil zich zorgen maken of hij of zij veilig kan oversteken. Maar met een oversteekplaats zou het zowel voetgangers als automobilisten duidelijk kunnen zijn waar de oversteekplaats is. Auto's rijden vaak te hard, zoals wij als scholieren en medestudenten het regelmatig ervaren. Het is niet alleen een gevoel, maar ook een observatie. Zonder fysieke belemmeringen blijven bestuurders vaak met hoge snelheid te passeren. Een wegversmalling zou kunnen zorgen voor snelheidsvermindering en automobilisten worden mogelijk gedwongen langzamer te rijden en beter op te letten. Dit zou de kans op ongelukken kunnen verlagen. Binnen deze gemeente wordt al vaak gebruik gemaakt van een maatregel, zo het aanleggen van een zebepad op locaties met veel voetgangers die regelmatig oversteken. De Merenweg, waar vaak hard gereden wordt en veel scholieren en studenten oversteken is een plek waar tegelijk een maatregel goed van toepassing zou kunnen zijn. Ik stel voor om de verkeersveiligheid op de Merenweg te verbeteren door een duidelijke oversteekplaats aan te leggen en de weg versmallen. Dit zou kunnen helpen voor een veilige oversteekplaats te creëren en ervoor te zorgen dat automobilisten hun snelheid beter aanpassen aan de situatie. Door deze maatregel toe te passen wordt niet alleen snelheid verlaagd, maar ontstaat bewustwording automobilisten. Een goed zichtbare snelheidsremmende aanpassing zou kunnen bijdragen aan een omgeving waar voetgangers zich veilig voelen en op ongelukken afneemt. Wat vraag ik gemeente? Ik zou de gemeente willen oproepen om de verkeersveiligheid op de Merenweg te verbeteren en overwegen om volgende stappen te zetten. Een verkeerskundig onderzoek laten uitvoeren om te bekijken welke knelpunten er precies zijn en welke maatregel het meest effectief zou kunnen zijn. Deze verbetering om te nemen in de verkeersplan. Zodat er niet wordt gehandeld wanneer een ernstig incident plaatsvindt, maar proactief wordt gezocht naar een oplossing. In gesprek te gaan met betrokkenen zoals buurtbewoners, ouders, scholieren en school om samen te kijken naar de aanpak en het draagvlak te creëren voor de mogelijke verandering. Met deze maatregel zou de Merenweg een stuk veiliger kunnen worden voor iedereen, in het bijzonder voor vele scholieren en studenten die hier dagelijks moeten oversteken. Ik wil u graag bedanken voor het luisteren en uw aandacht voor dit belangrijke onderwerp.

De voorzitter: Quinten, blijf even staan, want ik ga jouw directeur, de heer Speksnijder, gelijk maar even uitnodigen. Want ik zag ook zoiets over de verkeersveiligheid, maar nog meer. Mijnheer Speksnijder, gaat uw gang. Maar Quinten, blijf maar even staan.

Inspreker 3: Ik ondersteun van harte de woorden van Quinten. Ik mag jullie vanavond toespreken, geachte leden van de gemeenteraad. Ik ben Jaco Speksnijder, directeur Lentiz MBO Oostland. Op de Tienskipdag was een van de winnaars Merenweg veilig. Dit initiatief gaat over de verkeersveiligheid rondom de scholen aan de Wilgenlei. En daarom zijn we vanavond toch wel met grote getalen gekomen. Student heeft net aangegeven wat het perspectief vanuit hen is. En vanuit het onderwijsveld zijn wij waanzinnig trots op onze studenten en leerlingen en juichen dit initiatief heel erg toe. Op de Wilgenlei zijn een vmbo van Melanchthon Business School, het MBO, Lentiz MBO Oostland, en Stichting De Levende Tuin gevestigd. Een prachtige, mooie, groene omgeving, vlak naast de Rottemeren, waar we werken aan de ontwikkeling van het kind, de jongere en jongvolwassene. Basisscholen uit Bleiswijk, vmbo-leerlingen en mbo-studenten komen hier hun kennis en vaardigheden ontwikkelen. Eigenlijk is het een plek waar alle leerlingen van alle leeftijden welkom zijn, elkaar ontmoeten en van elkaar leren. Misschien is een hecht clubhuis een mooie verwoording van deze ontmoetingsplek. De Stichting De Levende Tuin Bleiswijk heeft als doel jongeren op een interactieve manier te leren over natuur en milieu. Melanchthon Business School is een VMBO-school met onder andere een groen profiel. Lentiz MBO Oostland biedt groene opleidingen aan, zoals dier, bloem, hovenier, teelt en logistiek. Dit voor zowel werkende jongeren als studenten. We starten volgend jaar met de opleiding werkbegeleider voor de zorgboerderij. Allemaal opleidingen die goed aansluiten op de werkgelegenheid in deze gemeente. We werken intensief samen met het lokale bedrijfsleven. Dit noemen we hybride leren, in een integrale gebiedsbenadering. Zo komen onze leerlingen en studenten bij de WUR en Delphy, waar we echte opdrachten uitvoeren vanuit het bedrijfsleven. We kwamen wekelijks bij het voormalig Ezelsbruggetje en doen onderzoek in samenwerking met Ovata, Hoogheemraadschap, SIGN en deze gemeente naar biodiversiteitsverhogende maatregelen. Onze scholen en stichting zitten op de Wilgenlei in Bleiswijk. Wekelijks ontmoeten bijna duizend leerlingen elkaar hier, verspreid over basisscholen, vmbo en mbo-studenten. Echter, we maken ons zorgen over de verkeerssituatie rondom de school. Dagelijks ervaren we onveilige situaties die een directe bedreiging vormen voor onze leerlingen, studenten en medewerkers. Vrachtwagens die vanuit de Wilgenlei de Merenweg opgaan. Op de Merenweg, werd net ook aangegeven, wordt structureel te hard gereden. Veel gebruikte route voor onze leerlingen, studenten en medewerkers. Maar door de hoge snelheden is het oversteken vaak gevaarlijk. Een veilige oversteekplaats bij de kruising Merenweg, Wilgenlei, maar ook richting de hockey, bij het houten bruggetje waar leerlingen vaak oversteken zouden bijvoorbeeld een verkeerslicht of zebra-paden of verkeersremmende maatregelen bijdragen aan een veiligere situatie. Ook op het B-weggetje naast de school, constateren we regelmatig hoge snelheden. Het uittesten van hoe snel van 0 naar 100 is niet een uitzondering. De verkeerssituatie vraagt om maatregelen, daar door bijvoorbeeld drempels of een versmalling of een verlaging van de maximum snelheid om ook daar de verkeerssituatie te verbeteren. Laatste punt wat ik graag wil maken is dat veel leerlingen en studenten gebruik maken van het Rottemeren gebied. Zij komen op de brommer of de fiets naar school. Het is een prachtige groene route, maar de verlichting schiet tekort. Studenten geven aan dat zij het, zeker in de wintermaanden, als onveilig ervaren. Een innovatieve verlichting wat aangestuurd wordt door sensoren zou helpen de route veiliger te maken en beter toegankelijk. Alle bovenstaande opties en maatregelen zouden passend zijn bij een innoverende gemeente die veiligheid hoog in haar vaandel heeft staan. Dank jullie wel.

De voorzitter: Mijnheer Speksnijder, blijft u even staan. Een vraag van de heer Blonk.

De heer Blonk: Dank u wel, voorzitter. Een compliment voor de inspraak voor de beide heren. Maar in het bijzonder voor de heer Quinten Harmsen. Een hele goede inspraak, denk ik. En ook geïnspireerd door dat Tienskip. Ik ben daarbij geweest. Het probleem wat jullie daar neergelegd hebben, dat was hartstikke goed. Ik heb het ook ondersteund. Want we moesten daar dan handtekeningen onder zetten enzovoort. Dus een compliment daarvoor. En in de inspraak heb je in ieder geval het probleem goed geanalyseerd. En de mogelijke oplossingsrichtingen aangegeven. Heb ik een vraag over. Vindt u het, Quinten, een goed idee dat wij de wethouder vragen of de verkeerskundige van de gemeente de eerste aanzet voor een oplossingsrichting op papier zet en dat bij jullie school, ook met raadsleden erbij, komt bespreken? Dat is mijn vraag.

Inspreker 2: Het lijkt me sowieso handig om iemand ernaar te laten kijken om zelf te zien wat er nodig is. En om ook zelf te kunnen zien wat er gevaarlijk is. En wat er veranderd kan worden.

De heer Blonk: Dan gaan we dat aan de wethouder vragen. Dank u wel, voorzitter. Even kijken, ik zag mevrouw Boonstra, ik zie het hier staan.

Mevrouw Boonstra: Dank u wel, voorzitter. Dank je wel, Quinten. Dank u wel, mijnheer Speksnijder, voor uw inspraak. Ook ik was bij Tienskip betrokken. En ik heb ook echt complimenten voor jou, omdat jouw team won. Je had de meeste handtekeningen verzameld. En vanuit Tienskip wordt er natuurlijk uiteindelijk ook gewerkt aan een vervolg. En ik denk dat ik met de heer Blonk mee kan en jullie met de kruising ook natuurlijk op kom zoeken, sowieso. Ik denk dat het heel verstandig is dat we gewoon met zijn allen gaan kijken wat er mogelijk is om de kruising veiliger te krijgen. Dat betekent dat er gesprekken moeten gaan volgen, sowieso met school. Met Tienskip, want die moet daar de leiding in nemen. En met de ambtenaren. Sta je daar voor open?

Inspreker 2: Ik zeker.

Mevrouw Boonstra: Dan gaan wij proberen om je zo goed mogelijk te helpen.

Inspreker 2: Top. Dank u.

De voorzitter: Mijnheer Krieger.

De heer Krieger: Dank u wel, voorzitter. Dank jullie wel beiden voor het inspreken. En zeer zeker de jongeman. Je moet er maar aan gaan staan. Ik heb een vraag, want helaas zijn jullie niet de eerste school die hier bij de gemeente het probleem van verkeersveiligheid rond scholen aan komt stippen. Staan jullie als scholen ook onderling in contact met elkaar binnen Lansingerland? Zodat jullie weten, eigenlijk bij die school speelt hetzelfde probleem. En natuurlijk niet elke situatie is hetzelfde. Zodat jullie die kennis ook met elkaar kunnen delen. Want een integrale aanpak is natuurlijk ook fijn. Dat is mijn eerste vraag. En de tweede vraag, direct daarop volgend, er werd aangegeven dat leerlingen een gevoel van onveiligheid hebben bij het fietsen. En dan neem ik aan in de winter als het schemert. Of zomers na zonsondergang. Op welke manier ervaren zij die onveiligheid? Hebben ze dat aan jullie kenbaar gemaakt? En hoe groot leeft dat gevoel binnen jullie school dan van onveiligheid?

Inspreker 3: Dank u wel voor deze vraag. In eerste instantie is er binnen de SOB Oostland samenwerking onderwijs, bedrijfsleven een intensief contact met de VO-scholen. En in

Lansingerland is er maar één MBO en dat mag Lentiz MBO Oostland zijn. De Melanchthon Business School en Lentiz MBO Oostland zitten op hetzelfde terrein, dus wij hebben wekelijks overleg als het gaat om operationele zaken waar verkeersveiligheid er wel eentje van is. En binnen de VO-scholen is daar zeker ook overleg, in ieder geval binnen het SOB van Oostland. Dus dat is de ene kant. En als studenten in de zomermaanden, als ze in de schemer naar huis gaan, dan gaat er iets niet goed, want dan hebben ze dingen gedaan die in ieder geval niks met school te maken hebben. Maar zeker de wintermaanden, dan hoor je wel eens van studenten als ze dan richting school komen of van school naar huis toe gaan, dan fietsen ze alleen, is het donker. En dan is het niet zo dat het dagelijks of wekelijks voorkomt. Maar ze komen wel eens een keer, zeker met een mentorgesprek, als dat ter sprake komt, dan geven zij dat aan. En dat was ook één van de onderwerpen die op de Tienskipdag naar voren kwam van, geef ons een veilige route, een zichtbare route, waar wij ons prettig voelen. Want als die jongens en die meiden met zijn tweeën of met zijn drieën fietsen, dan ervaren ze dat vaak niet. Het is vaak als ze in zijn eentje fietsen.

De heer Krieger: Dank u wel. Kunt u nog iets verduidelijken over de route. Is er een specifieke route waar dat gevoel van onveiligheid groter is? Want ik kan me voorstellen, die leerlingen komen van alle, die zullen misschien gedeeltelijk uit Berkel komen, uit Bleiswijk en uit Bergschenhoek. Is er dan één specifieke route waar dat gevoel van onveiligheid het grootst is? Dat is wel van belang, denk ik.

Inspreker 3: Ja, zeker. Alleen dat antwoord moet ik u schuldig blijven. Ik had gehoopt dat de studenten hier zelf zouden staan vanavond. Want zij hebben dit aangekaart op de Tienskipdag. Alleen zij waren verhinderd. Maar de info die ik van hen gekregen heb, gaat het rondom het Rottmeren gebied.

De voorzitter: Even kijken, nog meer vragen? Mijnheer Scheringa.

De heer Scheringa: Dank u wel, voorzitter. Ik ken op zich de straat wel. Ik weet alleen niet precies waar de borden staan. Het is een 50 kilometer gebied, volgens mij. Is het nou nog binnen de bebouwde kom of zit het buiten de bebouwde kom? Dat is de eerste vraag.

Inspreker 3: Het is een 60 kilometer gebied vanaf de Merenweg. En dat is buiten bebouwde kom.

De heer Scheringa: Het zou dus een idee kunnen zijn om dat Merenweg 30 kilometer te maken. En dat zou dan ook helpen met de snelheid. Daar moeten natuurlijk wel maatregelen bij. Maar dat is eigenlijk wat jullie graag voor ogen zien, begrijp ik. Dank u wel.

De voorzitter: Even kijken, nog meer vragen? Nee. Hartelijk dank voor de inspraak. En ik begrijp uit de discussie dat Tienskip het een en ander oppakt. En ik denk dat dit dan een vervolg krijgt. Dank u. Even kijken, dan gaan we naar de volgende insprekers. Dat is Anneke Meyer en Daisy van der Vliet. Het initiatief de Tiny Houses. Ik heb het een en ander onder andere in De Heraut mogen lezen en de commissieleden hebben ook jullie inbreng. Ik zou zeggen, ga je gang.

Inspreker 4: Goedenavond iedereen. Dank jullie wel voor jullie aandacht. En dank jullie wel dat wij dit mogen inbrengen vandaag. Ik steek gelijk van wal. Wij willen graag een tiny house community realiseren hier in Lansingerland. Dit willen we graag doen omdat de betaalbare woningen in deze regio best wel heel erg schaars zijn. De duurzaamheid is heel erg belangrijk. Het staat ook in de pijlers van het woningprogramma van de gemeente zelf.

De gemeente geeft aan dat ze op zoek zijn naar een bredere toegang voor meerdere doelgroepen en daarin dus ook mee wil denken met de leefstijl van die groepen. Ik denk dat de tiny house community daar mooi in valt. Het kan bijdragen aan een meer financieel toegankelijke woningmarkt, maar ook een ecologische leefstijl. Starters krijgen toegang en je krijgt een grotere doorstroommogelijkheid. En dat is even een paar voordelen in het kort. Met een tiny house kan je een kleinere ecologische voetstap maken dan met een eigenlijk normaal huis. Met een normale gezinswoning of een rijtjeshuis. Je hebt simpelweg minder materiaal nodig om het te kunnen realiseren. Maar ook kan er vaak duurzame technologie gerealiseerd worden, zoals zonne-energie of een wateropvangsysteem dat je niet de wc doortrekt met schoon drinkwater, maar bijvoorbeeld het water wat je in de douche al hebt gebruikt. Maar zo zijn er een legio aan ideeën. En het kan daardoor dus ook vaker zelfvoorzienend zijn. Het kan snel te bouwen zijn of te kopen. Ik weet niet of jullie bekend zijn met TinyFindy, maar dat is dé marktplaats van de tiny houses. Ze staan helemaal vol met aanbieders. Er is alleen geen plek om ze neer te zetten. Dat is ook waarom we vandaag hier zijn. In een tiny house is het ook mogelijk om in een groene omgeving je huis neer te zetten, om in een groene omgeving dus misschien wel kinderen op te voeden of juist als ouderen daar te gaan wonen. Want het is niet alleen voor jongeren zoals wij, maar voor meerdere doelgroepen. En het is eigenlijk vastgesteld dat het ook de kwaliteit van leven kan bevorderen als je in een groene omgeving kan wonen. Voor ons is het dus best wel een duidelijke oplossing dat als er woningnood is en nood is aan betaalbare woningen in een groene omgeving voor doelgroepen die een andere soort levensstijl willen dan standaard, want ik denk dat dat het wel is, dat tiny houses daarin een uitkomst zouden kunnen hebben.

Inspreker 5: Daar wil ik graag eventjes op inhaken bij wat we tot nu toe teweeg hebben gebracht. We hebben de komende of afgelopen maanden hebben we een flyer rondgebracht. We hebben ruim vijfduizend flyers rondgebracht en er zijn ruim zeventienhonderd ondertekeningen uitgekomen. Dus daar wil ik alle burgers ook hartelijk voor bedanken. We hebben het ook gedeeld op social media platformen. We hebben interviews gehad met De Heraut, met het AD, met RTV Rijnmond. Sorry, RTV Lansingerland. We hebben contact gehad met meerdere fractievoorzitters van GroenLinks, PvdA en Leefbaar 3B. Voor de rest hebben we ook een hele waslijst ontvangen met burgers vanuit Lansingerland die het wel interessant zouden vinden om in zo'n community te wonen. Als voorbeeld hebben we dus bijvoorbeeld hier ook Lucas zitten. Eén van de geïnteresseerden die hier graag zou willen wonen. En uiteraard dus ook het opbouwen van een netwerk. Dus we zijn druk bezig geweest. Denk hierbij aan contacten opdoen met particulieren die hun agrarische grond graag zouden willen aanbieden. Dat zouden ze dus wel moeten om kunnen klappen tot bouwgrond. Daarnaast ontwikkelaars, kundige op het gebied van vergunningen en met kennis van de Omgevingswet. En ook aannemers en/of verschillende bouwbedrijven die maar al te graag zouden willen helpen. Ik wil het graag ook eventjes hebben over de maatschappelijke meerwaarde van de tiny house community. De twee belangrijkste punten die ik graag zou willen noemen is het punt eenzaamheid. Gezien eenzaamheid best wel een stijgend probleem is overal eigenlijk in Nederland, maar vooral in Rotterdam en omstreken. En zeker als individualistische cultuur is het gewoon niet voor iedereen weggelegd om op de manier te leven zoals iedereen hier leeft en die willen dus graag wat meer saamhorigheid en verbinding, wat men terug kan vinden in een community. Community zorgt voor verbinding en daarnaast een belangrijk thema is ook ertoe doen. Er zijn ook wel burgers met wat meer afstand tot de arbeidsmarkt. Burgers die wellicht gepensioneerd zijn of mensen die gewoon simpelweg gewoon meer bijdragen zouden willen leveren in de maatschappij. Dus dan zou het wel heel fijn zijn als door dat er dus activiteiten kunnen worden georganiseerd, het bijhouden van een moestuin, het organiseren van evenementen en talentenateliers, zouden dus een goede optie zijn voor die mensen om wat meer bij te

kunnen dragen. De doelgroep voor wie het is, in het algemeen voor de groenliefhebbers, maar ook voor de jongeren. Steeds meer jongeren zijn gedwongen om tot steeds later bij ouders in te blijven wonen omdat ze het gewoon niet kunnen veroorloven om op zichzelf te kunnen wonen. Voor senioren, er zijn ook een grote groep senioren of ouders die dus graag zouden willen downsizen, als je het zo zou willen noemen. En die nemen eigenlijk dus best wel een grote plek in beslag of een groot huis in beslag, terwijl mochten zij dus intrekken in een kleinere woning, dan komt er dus ook meer plek vrij voor bijvoorbeeld gezinnen die in dat huis kunnen trekken. Daarnaast ook voor gezinnen die behoefte hebben aan een meer groenere levensstijl, maar ook bijvoorbeeld aan stellen of mensen die overwegen een scheiding aan te gaan, die zoveel druk ervaren dat ze dus geen mogelijkheid zien om uit elkaar te gaan. Voor de rest wat het oplevert voor de gemeente Lansingerland is dat het Lansingerland op de kaart zet. Lansingerland zal dan een van de koplopers worden op het gebied van innovatief wonen. En ook laat het zien dat de gemeente Lansingerland daadkrachtig handelt op het gebied van duurzaamheid. Maar ook gezien dat het steeds vaker terugkomt in het duurzaamheidsplan en de visie van de gemeente Lansingerland. Daarbij dus ook de bevordering van de doorstroom wat ermee gerealiseerd wordt.

Inspreker 4: Nog een hele kleine toevoeging als het gaat over de verschillende doelgroepen die hier zouden kunnen gaan wonen. Anneke heeft net al een hele rits mensen opgenoemd die misschien hier geïnteresseerd in zouden kunnen zijn. Even als achtergrondinformatie, 74 procent van de koopwoningen op dit moment in Lansingerland zijn een half miljoen of meer. Ik denk dat er dus zeker wel vraag is naar betaalbare woningen. Misschien tiny houses. Daarbij is het vaak zo dat tiny houses op een tijdelijke plek geplaatst worden. Dat zou natuurlijk al geweldig zijn als we dat kunnen bewerkstelligen. Maar eigenlijk zoeken wij naar een plek die bestaanszekerheid kan opleveren. En dus niet een tijdelijke woning van tien jaar. Omdat die er ook al zijn voor jongeren. Flexwoningen zijn er al. Dus wij zoeken eigenlijk idealiter naar niet iets tijdelijks. Dank jullie wel voor jullie aandacht.

De voorzitter: Dames, blijf even staan, want misschien zijn er vragen vanuit de commissieleden. Was de heer Ruijtenberg eerder? Vooruit.

De heer Ruijtenberg: Dank jullie wel, dames, voor jullie inspraak. Even nog ter verduidelijking, zo'n community, hoeveel huizen zouden dat moeten zijn? En hoe groot zou het perceel ongeveer moeten zijn waar zo'n community op zou moeten komen?

Inspreker 5: Het perceel dat hangt er ook eigenlijk puur vanaf in hoe groot het perceel er beschikbaar is. Want wij schrikken ons echt puur daarnaar. Het is niet dat we veel te zeggen hebben daarover. Wat we wel vaak terugzien in de praktijk is dat zo'n tiny house community bestaat van tussen de twaalf en vijftien tiny houses.

Inspreker 4: En ook dat is geen vaststaand gegeven, omdat het dus iets is wat opgezet kan worden, kan het ook helemaal op maat gemaakt worden. Dus als er een plek is waar zeven huisjes kunnen passen, fijn. Als er een plek is waar twintig huizen passen, nog beter. Dus dat is onze insteek erin.

De voorzitter: Mevrouw Leijendekker.

Mevrouw Leijendekker: Dank u voor de inspraak. Ik heb een tweetal vragen. De eerste vraag is, het plan wat u aan het uitdenken bent, of al hebt uitgedacht, bestaat dat er ook in dat er gemeenschappelijke voorzieningen tot stand worden gebracht?

Inspreker 5: Ja, wellicht hebben we dat nog net even iets onderbelicht. Maar het is uiteindelijk ook de bedoeling dat er dus ook gemeenschappelijke voorzieningen komen. En dus dat er ook de veiligheidsdiensten goed bereikbaar. Dus de parkeerplaatsen, bereikbaarheidsdiensten moeten er kunnen komen. Maar u heeft het denk ik over gemeenschappelijke ruimtes, denk ik. Over het algemeen is het ook de bedoeling dat er dus ook gemeenschappelijke ruimtes komen buiten. Dus moestuinen, dat soort dingen. Maar ook...

Inspreker 4: Denk aan een gezamenlijke kantine. Zoals deze aardige heer net al bijvoorbeeld uitlegt, als je visite hebt of een grote familie, is het ook fijn dat je die langs kan laten komen. En dat kan moeilijk zijn in een tiny house. Dus in dat opzicht, een gezamenlijke ruimte waarin dat soort dingen georganiseerd zouden kunnen worden, zou fijn zijn. Maar ook om daar dingen met de community zelf te organiseren, zodat je echt dat gevoel van samen zijn krijgt. Dat is eigenlijk ons idee daarachter. En ook wat er in de praktijk al vaker georganiseerd is op andere plekken.

Mevrouw Leijendekker: Mag ik een vervolgvraag stellen? Heeft u dan ook al nagedacht over het beheer van die gemeenschappelijke voorziening? Een corporatie of een stichting?

Inspreker 4: Ik denk, als het gaat over plekken waar het al gerealiseerd is, vaak valt het onder iets wat je kan vergelijken met een VvE, dus een Vereniging van Eigenaren. De mensen die een huisje daar hebben, die zijn ook samen verantwoordelijk over die kantine. Als het gaat over de kantine dan bijvoorbeeld. En in dat opzicht is er denk ik heel veel mogelijk. Niet iedereen die zal daar gebruik van willen maken. Dus in dat opzicht kan je ook met de bewoners zelf afspreken, die week is die verantwoordelijk, die week is die verantwoordelijk. Maar ik denk dat daarin heel veel mogelijkheid is.

Inspreker 5: En we hebben ook heel veel leuke ideeën en creatieve ideeën die we graag zouden willen uitdenken verder. Maar we dachten, in eerste instantie is het ook al belangrijk dat we weten vanuit de gemeente dat er steun voor is voordat we dit verder uitwerken.

De voorzitter: Mijnheer Van Berkel.

De heer Van Berkel: Dank, voorzitter, ook aan de sprekers. Ik heb even twee vragen. U heeft met heel veel partijen gesproken, maar heeft u ook al met de gemeente zelf gesproken? En wat is daaruit voortgekomen?

De voorzitter: Ho, ho, u bent niet...Even op het knopje drukken. Ja.

Inspreker 5: Ja? Oké. We hebben getracht wethouder Leon Hoek hierover te spreken. Alleen moet ik zeggen, het is behoorlijk uitdagend geweest voor ons beiden, omdat wij beiden zes dagen in de week werken. Dus het is ons helaas niet gelukt om hem hierover te spreken. Maar we hebben wel zijn assistente gesproken. Dus we hopen zo snel mogelijk een afspraak met Leon Hoek in te plannen om hier ook over te spreken.

De voorzitter: En dan, vervolgvraag.

De heer Van Berkel: Jullie gaven aan van, we hebben niet per se een plek waar we naartoe willen, maar als jullie nou eens mogen dromen, wat zou nou een ideale plek zijn om dit soort initiatief te realiseren?

Inspreker 5: Wat je vaak ziet bij tiny house communities is dat het een beetje op de afgrond, het wordt een beetje ergens gedumpt waar het uitkomt. En dat is dus vaak naast industrieterreinen, stations, dat soort dingen. Dat is ook, als het niet anders kan, dan is het prima. Maar in de ideale wereld is een tiny house community draait ook gewoon om groen om je heen en het ervaren dat je gewoon even in een ander soort omgeving bent. Dus eigenlijk vooral groen, dat zou voor ons...

Inspreker 4: Bijvoorbeeld de rand van een natuurgebied of de rand van een stadspark. In dat opzicht zou er ook niet heel veel grond op de schop moeten om dit idee te kunnen realiseren. Dus daar zijn denk ik zeker mogelijkheden voor.

De voorzitter: Even kijken. Ik had de heer Scheringa volgens mij.

De heer Scheringa: Ja, dat klopt, voorzitter. Hebben jullie een idee van de kosten van een tiny house, omdat, kijk hoe duur het ongeveer is?

Inspreker 5: De kosten van een tiny house zelf, die kan je zelf, die beginnen vanaf 10.000 en die eindigen ergens 60.000, 70.000. Je kan het zelf zo gek maken als dat je zelf wilt. Het hangt er ook vanaf hoe je die gaat bouwen. Ga je containers aan elkaar lassen? Ga je dit met hout bouwen? Dat is een stuk duurder. Dus het hangt er echt puur vanaf. En als bewoners de vrije kaart krijgen om dit zelf in te kunnen richten, dan verschilt het gewoon heel erg wat de persoon nodig heeft en hoe groot de tiny house moet worden. Of er meerdere verdiepingen op de tiny house komen. Dus ergens tussen, ik zou zeggen, 10.000 en 60.000 zoiets.

Inspreker 4: Natuurlijk zijn er ook tiny houses in het duurdere segment. Anneke heeft het nu bijvoorbeeld over zelf bouwen, maar er zijn bijvoorbeeld al zoveel aanbieders die kant-en-klare tiny houses leveren. En ook die prijzen die verschillen echt van, vaak begint het dan rond de twintig, maar dan kunnen ze zelfs tot twee ton gaan. Maar dat is alleen maar hoeveel je er zelf in zou willen stoppen. Maar dat ligt dus aan de persoon die er uiteindelijk in gaat wonen.

De voorzitter: Mijnheer Xhemaili.

De heer Xhemaili: Dank u wel, voorzitter. Dank voor de inspraak. Ik heb een kort vraagje, heeft u ook praktijkvoorbeelden waar dit al met succes is uitgevoerd?

Inspreker 4: Er zijn er in Nederland inmiddels echt al heel veel. Bij meerdere plekken zijn we wel wezen kijken. Bijvoorbeeld Minitopia, we zijn ook in Oud-Beijerland wezen kijken waar inmiddels ook vijf huisjes staan. In Delft zijn we wezen kijken, in Heinenoord. Er zijn inmiddels heel veel plekken waar dit gerealiseerd is. Dus het is geen vraag meer van of het werkt. Daar zijn we al achter. We moeten alleen de plek hebben om het te kunnen realiseren.

De voorzitter: Nog een vervolgvraag? Nee. Even kijken. Mijnheer Erwich.

De heer Erwich: Dank je wel, dames. Leuk dat jullie er zijn. Ik had eigenlijk, jullie zijn zo intensief en al zo gedetailleerd aan het vertellen. Ik vroeg me eigenlijk af, hebben jullie ook al een kant en klaar plan wat je zo kan laten zien?

Inspreker 5: Een plan van aanpak bedoelt u? We hebben zelf zijn we bezig geweest met een conceptuitwerking. Alleen wouden we in eerste instantie, wat ik net ook al zei, eerst weten

of er überhaupt steun was binnen de gemeente. We hebben dit wel mogen ervaren van bewoners. Dat is wel te zien aan de 700 plus ondertekeningen, dat dit wel breed gedragen wordt. Dus die zouden we eventueel nog kunnen nasturen of iets in die richting. Als dat is, is dat? Ja?

De voorzitter: Mijnheer Zantman.

De heer Zantman: Dank u wel, voorzitter. Dames, dank voor de inspraak. Ik was even benieuwd, is het essentieel dat tiny houses vrijstaand zijn? Kunnen ze bijvoorbeeld ook gestapeld worden om het efficiënter te maken? Is daar ervaring mee?

Inspreker 4: Ik weet niet of er echt een soort van flat van tiny houses, ik weet niet of dat bestaat. In Nederland denk ik niet. Interessante gedachtegang, denk ik. Als het gaat over de ruimte en ecologisch en het duurzame wonen in het groen, weet ik niet of het helemaal passend is bij wat wij in gedachte hadden. Maar ik ga zeker eens kijken naar deze vraag, want ik ben nu zelf ook wel benieuwd of dat al gerealiseerd is ergens.

De voorzitter: Eens even kijken, wie nog meer? Nee. Dames, dank voor uw inspraak, beiden. En het staat op de agenda, dus even geduld.

### **3. Vaststelling verslag vorige vergadering**

De voorzitter: Dan gaan we over naar punt 3 van de agenda, vaststelling verslag van de vorige vergadering. Geen opmerkingen binnengekomen, dus het is hierbij vastgesteld.

### **4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen**

De voorzitter: Punt 4 van de agenda, vaststelling agenda, inventarisatie rondvragen. Er zijn geen opmerkingen voor de agenda en ook geen rondvragen binnengekomen.

### **5. Bespreekpunten**

#### *5.a Tiny houses (GL, PvdA en L3B)*

De voorzitter: Dan gaan we over naar het bespreekpunt en dat zijn de tiny houses. Dit bespreekpunt is ingediend door de fractie van GroenLinks, de PvdA en Leefbaar 3B. Dat gaat dus, wat we net gehoord hebben, over de tiny houses. We hebben het een en ander net gehoord en er zijn de nodige vragen gesteld. Eerder, en ik kan me dat nog goed herinneren, in 2020 heeft de fractie van Leefbaar 3B ook een keer een bespreekpunt ingediend over de tiny houses. Ik ga nu over tot de indieners om een toelichting te geven op het bespreekpunt. Wie kan ik het woord geven? De heer Ruijtenberg, zie ik. Mijnheer Ruijtenberg.

#### *Eerste termijn*

De heer Ruijtenberg: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Het klopt inderdaad, vijf jaar en één dag geleden heeft de heer Meester destijds, heeft daar een bespreekpunt over ingediend, wat toen in groot enthousiasme ontvangen is. Inmiddels zijn we vijf jaar en een dag zijn we verder en we zien dat we eigenlijk op hetzelfde punt staan als waar we toen stonden. Wederom is er een particulier initiatief nodig van twee betrokken dames die graag hier iets mogelijk willen maken in Lansingerland. Er is in de tussentijd, en dat staat niet in het bespreekpunt opgenomen, is er nog wel iets anders gebeurd. Er is namelijk in november 2020, heeft mevrouw Den Heijer van D66, heeft een motie ingediend over tiny houses en

informatievoorziening die daar moest komen. Die motie heeft ze uiteindelijk nooit in stemming gebracht, want er is toen een toezegging gekomen van de toenmalige wethouder mevrouw Arends, dat ze dat gaat doen. En nou zet ik even de bril op. Voor de toezeggingenlijst inderdaad, dat klopt, mijnheer Muis, dat heeft u goed begrepen inderdaad. Daar is toen aangegeven, de toezegging is geweest, op de website wordt de informatie over bijzondere woonvormen als tiny houses en het aanspreekpunt in de gemeente hiervoor duidelijk vindbaar. Daarmee werd die als afgedaan. Als je dan echter gaat naar de website van Lansingerland, en je doet daar tiny houses, komen er twee punten komen erbij. En wat je dan ziet bij de tiny houses is bijzondere woonvormen. Daar worden tiny houses worden op één stapel gegooid met woonzorgenwoningen, flexwoningen, woonwagens, huisvesting voor arbeidsmigranten en andersoortige woningen voor starters en senioren. En staat erbij, heeft u zelf een initiatief, dan kunt u dit met ons delen door een vooroverleg in te dienen bij het digitaal stelsel Omgevingswet. Er zijn kosten verbonden aan het vooroverleg. Het klopt dat het op de website staat, maar we vinden dit toch niet helemaal getuigen van een gemeente die echt helpt bij tiny houses en gaat kijken voor bijzondere woonvormen en daar wat meer aan te doen. Dus vonden wij met ons drie partijen en ook met de steun van D66, zo naar later bleek, toch weer ruimte om gewoon de vraag opnieuw in te dienen. En nou zal ik niet het hele stuk, maar ik ga wel nog even de vragen dan maar voorlezen. Ik heb toch mijn bril op, dus. Heeft het college, vorige en huidige, in de keuken gekeken bij andere gemeenten naar aanleiding van de vraag uit 2020? Heeft het college geïnventariseerd of er knelpunten zijn in de bouwvoorschriften en of er voor Lansingerland een regeling mogelijk is? Ook dit naar aanleiding van de vraag uit 2020. Denk hierbij aan biobased bouwen, wat uitermate goed geschikt is voor tiny houses. Delen de overige partijen en het college de mening dat tiny houses een oplossing kan zijn voor zowel tijdelijke huisvesting als langdurige huisvesting en dat voor meerdere in de aanleiding genoemde doelgroepen? Ik ga ervan uit dat iedereen de aanleiding heeft gelezen en anders de dames hebben verteld eigenlijk wat de doelgroepen zijn. Is het college bereid om eigen grond ter beschikking te stellen, al dan om niet of middels een verlaging van de grondprijzen, of is het een vereiste dat een project break-even is, en wat denken de overige fracties hiervan? Is het college bereid om te faciliteren in gesprekken met projectontwikkelaars, particulieren of aanpalende gemeenten om via hun plekken te realiseren voor een tiny house community, en wat denken de overige fracties daarvan? Van twee partijen weten we inmiddels wat ze daarvan denken, van de overige nog niet. Ik ben zeer benieuwd wat hun mening hierop is, en uiteraard van het college. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga even...De heer Hofman heeft een vraag aan de heer...

De heer Hofman: Interruptie graag.

De voorzitter: Ja, gaat uw gang.

De heer Hofman: De vraag stellen is hem waarschijnlijk beantwoorden, maar mag ik de vragen 4 en 5, als ik hem aan de fractie van GroenLinks stel, mag ik dan aannemen dat ze retorisch zijn? Oftewel, u beantwoordt de vragen met, een project hoeft niet break-even te zijn en het college zou moeten mee participeren?

De voorzitter: Mijnheer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: De vraag stellen is hem beantwoorden. Wat ons betreft hoeft een project niet per se break-even te zijn, nee. We kunnen het best '...' dat je door middel van grondpolitiek ook grondprijzen verlaagt, waardoor je een klein verlies zou gaan inboeken daarin. En ja, wij zijn heel erg van mening dat wij moeten faciliteren om dit gewoon voor

elkaar te krijgen. Er is een wens vanuit de bewoners, zoals blijkt. Er is een wens vanuit meerdere partijen in dit huis, zoals blijkt. We hopen dat daarvoor een meerderheid te vinden is dat we dit daadwerkelijk gaan realiseren. Dus ja.

De voorzitter: Ik ga even verder naar de verdere indiener, mijnheer Scheringa.

De heer Scheringa: Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie had in het verkiezingsprogramma staan dat wij voor experimenteren met woonvormen zijn. Tiny houses vallen daar zeker onder. Dus we zijn er voor. Mijn collega Xhemali vroeg het ook al aan de insprekers, het is een succes. Het succes, dat kan ik niet beter vertellen dan de insprekers gedaan hebben. Dus dat hoeft ik niet te herhalen in die zin. Maar wij denken wel, de gemeente moet hier wel aan meewerken. Dus als ik de vragen ook doorneem, het is ook wat de heer Ruijtenberg gaf bij de toezegging. Dus vraag 1, dat is een beetje voor het college, denken wij dus ook. Er zijn succesvolle trajecten in andere gemeenten. We zijn erg benieuwd of de gemeente daar kennis van genomen heeft. Vraag 2, dat is ook voor het college. 3, oplossing. Gelet op het aantal zal het niet gelijk een oplossing zijn voor de hele woningnood. Maar elk beetje helpt en dit is wel heel specifiek voor één doelgroep of meerdere doelgroepen. Dus we denken daar, als daar ruimte voor is, moet je dat zeker doen. Dan komen we bij vraag 4. Dat is ook een beetje wat de heer Hofman net vroeg aan de heer Ruijtenberg. Op zich is mijn fractie, zeker ook wel gelet op het ravijnjaar, we moeten wel voorzichtig zijn met gemeenschapsgeld in die zin. En tiny houses, iemand zal daar zelf in moeten investeren. En het is ook niet echt aan de gemeente om daar echt veel aan bij te dragen in die zin. Dat moet iemand wel zelf uiteindelijk kunnen doen. We denken wel dat als je dat permanent mogelijk maakt, dat dat voor iemand wel makkelijker wordt. Want als je iemand een vergunning geeft voor vijf jaar, dan wordt het bij de bank weer lastig om een hypotheek daar voor rond te krijgen. En wellicht kan de gemeente wel wat doen met grondprijzen en startersleningen in die combinatie. Maar daar laat ik me graag door de wethouder door informeren wat mogelijk zijn om het mogelijk te maken. En dat de gemeente dit ook toe kan staan. En dan kom ik eigenlijk ook bij vraag 5, de gemeente moet gewoon faciliteren. Ze hoeven ze niet zelf te bouwen. Dus maar wel mogelijk maken en geschikte grond die beschikbaar is in de gemeente, dan daar mogelijk te maken met de vergunning. En dat, wij zijn positief. Maar dat is wel duidelijk. Ik hoop de rest van de fracties ook. Dus ik kijk uit naar uw beantwoording.

De voorzitter: Dan ga ik naar de derde indiener, mijnheer Erwich.

De heer Erwich: Dank u wel, voorzitter. Het is inderdaad alweer maart 2025. Vijf jaar geleden hebben we het op de kaart gezet en daarvoor ook al een keer in 2016, meen ik. Een zekere heer Barendregt, die toen over tiny houses begon. Maar op de een of andere manier schijnt het niet te lukken en moet er weer een particuliere aanvraag komen van Anneke en van Daisy. In diezelfde periode van de afgelopen jaren is het wel gelukt om flexwoningen te regelen. Dus dat laat zien dat er wel mogelijkheden zijn om zoiets van de grond te brengen. En laten we eigenlijk één misverstand even wegwerken, tiny houses zijn geen flexwoningen of noodopvang. Ze zijn gewoon een bewuste keuze van iemand die op die manier wil leven en die op een duurzame, betaalbare en een compacte woonvorm, ideaal voor starters, ouderen en anderen, op die manier willen wonen. Dus ik denk dat we er even van af moeten stappen van in de categorie flexwoningen. De gemeente kan zo'n project duidelijk ook haalbaar maken en die tiny houses passen bovendien in deze tijd. We wachten nu al ruim vijf jaar op een mogelijkheid en ik dacht aan de locatie Lies Frankenweg. Dat zou bijvoorbeeld een hele mooie locatie zijn. Die is in bezit van de gemeente en ik gooi maar even een balletje op. Een belangrijke vraag is inderdaad wel de grondprijs. Ik denk dat we daar inderdaad even naar moeten kijken. Het is geen standaard koopwoning, maar een

alternatieve duurzame woonvorm. De gemeente heeft in het verleden ook regelingen getroffen voor sociale huurwoningen. Dus waarom zou dat niet kunnen bij tiny houses? We moeten ons daar gewoon even niet gelijk met de hoofd schudden van, nee, dat kan niet. Maar gewoon nadenken, hoe kan het wel? Ik heb wel een paar vragen nog even extra aan de wethouder. Want waarom zijn er nou de afgelopen periode helemaal geen tiny houses gebouwd? Het college wilde destijds faciliteren. Ze wilde het opnemen in de woonvisie. En zelfs de regierol pakken. Dus dat waren allemaal kreten van wethouder Arends, die ik heel blij tot me had genomen. Maar tot nu toe is er weinig gebeurd. De volgende vraag is, zijn er nou inmiddels wel locaties in beeld, behalve Lies Frankenweg? Is daar meer over nagedacht momenteel? En hoe zorgt het college dat we deze keer wel in een goede samenwerking met de dames in gesprek blijven, zodat er iets van terecht komt? Dank u wel.

De voorzitter: Ik ga over naar de overige fracties. Wie? Mevrouw Leijendekker.

Mevrouw Leijendekker: Dank u, voorzitter. Ik wilde eerst uitspreken dat ik het echt een heel sympathiek initiatief vind. Ik ben er op zich ook heel enthousiast voor. Als je kijkt naar onze gemeente, dan is die eigenlijk ook wel heel saai met eengezinswoningen, appartementen. Alternatieve woonvormen hebben we er weinig. Terwijl de behoefte daaraan wel is, zoals ook eerder gesignaleerd. Studenten, alleenstaanden, samengestelde gezinnen, jongeren en ouderen, die zoeken allemaal naar betaalbare toegankelijke huisvesting. En daar lijkt dit initiatief aan te voldoen. Ook het gemiddelde huishouden wordt steeds kleiner. De gedeelde voorzieningen, op zich zijn we daar ook enthousiast over. Maar we hebben toch nog wel een aantal vragen. En die hangen ook deels samen met de vragen die door de indieners van het bespreekpunt zijn gesteld. En dan ga ik met name in op de vragen die aan onze partij, aan de partijen zijn gericht en niet op de vragen die aan het college zijn gericht. Onder meer vraag 3, delen de overige partijen de mening dat tiny houses een oplossing kan zijn? Ja, wel in beginsel. Maar we hebben toch nog wel wat zorgen ook over de kwaliteit van de woningen. Zijn dat woningen voor langere termijn? Hebben die de kwaliteit om langer te blijven staan? Of gaan we op den duur toch ook aan een renovatieachtige trajecten denken? Herbouw en dergelijke. Ik weet niet of de bouwverordening of de omgevingsverordening daar nog bepaalde eisen aan stelt. Maar die zorgen hebben wij nog wel steeds. Hetzelfde geldt voor de bekostiging van de gedeelde voorzieningen. Op zich het idee van een vereniging van eigenaren, zoals de sprekers ook hebben gezegd, is een goed idee. Maar dat moet je dan ook verplichten. En bijvoorbeeld dat niet facultatief maken. Want anders gaan die gemeenschappelijke voorzieningen ook eronder lijden en is er geen continuïteit voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Leijendekker, er is een interruptie van de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Dank u wel. Die interruptie is al van iets van wat u een tijd geleden gezegd heeft en dat ging over uw vrees voor de kwaliteit van de woningen. Ik begrijp een gedeelte van uw vrees. Vandaar ook dat wij nadrukkelijk in vraag 2 hebben geantwoord of er knelpunten zijn in de bouwvoorschriften en of hier ook in Lansingerland een regeling mogelijk is. Daarnaast wil ik u wel aangeven of u voldoende begrijpt dat dit in principe een particulier initiatief is. Dus wij geven een vergunning af voor een tiny house en voor een plek en daarna is het eigenlijk aan de bouwers om zelf eisen te hebben over de kwaliteiten van de huizen, zolang die voldoen aan de bouwvoorschriften. En we dus niet zelf als Lansingerland in een renovatietraject gaan komen, want dat is voor de eigenaars van de tiny houses.

De voorzitter: Mevrouw Leijendekker, even weer het knopje indrukken.

Mevrouw Leijendekker: Mijnheer Ruijtenberg, dat begrijp ik inderdaad. Renovaties, dan denk je eigenlijk vooral aan sociale woningbouw en dergelijke. Maar we hebben op zich ook de zorg dat er ook woningen van kwaliteit staan die toch enige tijd meegaan. En in die zin ben ik net zoals u heel erg nieuwsgierig naar het antwoord op de vraag die u aan het college heeft gesteld over de kwaliteit van bouwen en of er voldoende garanties op dat punt zijn. De vraag die wordt gesteld...

De voorzitter: Mevrouw Leijendekker, er is een interruptie van de heer Erwich. Even het knopje uit.

De heer Erwich: Dank u wel, voorzitter. Ik vraag me eigenlijk een beetje af, door die twijfels van mevrouw Leijendekker, of ze überhaupt weten wat tiny houses zijn en hoe die gebouwd worden. Want het is geen tent of geen karton.

De voorzitter: Mevrouw Leijendekker

Mevrouw Leijendekker: Ik zie ontzettend veel reclame voor tiny houses. Ik vind ze er ontzettend leuk en schattig en dergelijke uitzien. Maar ik zie het wel dat het kleine houten of woningen zijn. Of woningen waar je toch je zorgen over zou kunnen hebben of ze bestand zijn tegen de langere termijn. Dat is alleen maar een vraag die ik dan graag ook van het college beantwoord wil zien. Dan de vraag over de grond. Wat vinden de partijen om grond ter beschikking te stellen? Over het door de gemeente beschikbaar stellen van grond hebben we toch wel wat aarzelingen. Willen we daar inderdaad verlies op nemen? En ik vond het wel leuk dat de heer Erwich kwam met de Lies Frankenweg. Want daar hebben we juist het discussiepunt gekregen dat met name de gemeente ook daar geld wil terugzien op wat men heeft geïnvesteerd. Dus daar hebben we juist, we hebben elke keer juist discussie dat de gemeente er niet op wil toeleggen. Dat er sprake moet zijn van, we gaan dadelijk de omgevingsvisie behandelen. Dan heb ik een hele paragraaf gezien over verplicht kostenverhaal. Dat er ook nog verplicht is op grond van de Omgevingswet. Ik heb zaken gezien over openbare procedures bij gronduitgiften en dergelijke. En in die zin zet ik wel vraagtekens of wij dan helemaal consequent zijn in ons beleid als het gaat om de omgevingsvisie. Maar misschien kan het college daar ook op reflecteren.

De voorzitter: Mevrouw Leijendekker, ik ga u even interrumpen. Uw spreektijd is bijna om.

Mevrouw Leijendekker: Dan beëindig ik ook mijn verhaal met, kortom, het is een mooi initiatief, maar ik heb nog vragen over de uitvoerbaarheid en de financiering.

De voorzitter: Even kijken, wie volgt? Mijnheer Zantman.

De heer Zantman: Dank u wel, voorzitter. Het is altijd goed en fijn om te horen dat er inwoners zijn met initiatieven en ideeën. Dank ook voor de indieners van dit bespreekstuk en ook fijn dat de dames de moeite hebben genomen om in te komen spreken. Mijn fractie onderschrijft uiteraard het belang voor huisvesting van starters, spoedzoekers, senioren en alle andere groepen die nu een beetje buiten de spreekwoordelijke woonboot lijken te vallen. Maar wij vragen ons terdege af of dit de juiste vorm is om deze problematiek op te lossen. Op het eerste gezicht denk je inderdaad ook, wat een leuk idee, en krijg je er allerlei mooie ideële en idyllische gedachten bij. Maar zoals altijd is de realiteit helaas toch weerbarstiger. Zo heb ik een beetje rondgekeken op internet en kwam mijn oog op de site van Tiny House Nederland. En daar stonden wat gerealiseerde voorbeelden die me nou niet direct over de streep trokken. De gerealiseerde initiatieven waren vaak buiten de randstad.

Daarmee kom ik dan ook een beetje tot de kern van mijn betoog, tiny houses zijn qua grondgebruik in tegenstelling van wat wordt gedacht niet heel efficiënt. De huisjes zelf zijn klein, maar er wordt ook wat ruimte omheen verwacht. En er wordt gebouwd met een enkele woonlaag. Of zien de indieners dit wellicht anders? Er wordt gesproken over een gedeeltelijke, ik noem het maar even, sponsoring van gronden. Iets wat we, wat mijn buurvrouw net ook aangaf, als gemeente volgens de Omgevingswet niet eens mogen, omdat gronden marktconform moeten worden aangekocht en ook zodanig moeten worden uitgegeven.

De voorzitter: Mijnheer Zantman, een interruptie van de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik wil even van de heer Zantman weten wat hij dan duidt in het verkiezingsprogramma van zijn eigen partij waar bij bouwen nadrukkelijk staat, alternatieve woonvormen de ruimte geven. Het staat in uw verkiezingsprogramma. Wat bedoelt u daar exact mee? Ook als er verder staat, een gemeente die proactief nieuwe plannen met bewoners bespreekt en open staat voor ideeën. En hierbij zegt u van, dit vinden we eigenlijk niks. Wat vindt u dan wel wat?

De voorzitter: Mijnheer Zantman.

De heer Zantman: U was me eigenlijk voor, want ik kom daar straks op. Dus als u even wacht, dan kom ik daar zo op. Ga ik even verder. Waar was ik gebleven? En moet de ruimte en grond er natuurlijk ook zijn. We weten allemaal hoeveel moeite het heeft gekost om een plek te vinden voor de tijdelijke opvang van onze Oekraïners, asielzoekers, statushouders en arbeidsmigranten in onze drukbevolkte gemeente. En daar gaat het dan om tijdelijke huisvesting. Hier wordt echter gesproken over permanente bewoning. Maar, voorzitter, wij zoeken wel graag de overeenkomsten. Deze zien wij met name in de vorm van het realiseren van bijvoorbeeld de meer efficiëntere gestapelde flexwoningen. Mocht u met een dergelijk initiatief komen, dan vindt u ons zeker aan uw zijde. Wellicht niet het betoog waarop u hoopte, maar voor nu wel ons wel overwogen standpunt. Dank u wel.

De voorzitter: Even kijken, wie volgt? Mijnheer Hofman.

De heer Hofman: Voorzitter, dank u wel. Dank ook aan de indieners van dit bespreekstuk. Het is goed om aan de eerdere bespreking herinnerd te worden. Het is ook goed om het college daaraan te herinneren. Eigenlijk de belangrijkste vraag die je moet beantwoorden op het moment dat je gaat kijken naar welke woonvorm in Lansingerland dan ook is eigenlijk, de waar-vraag. Waar dan? Want pakken we vraag 4 erbij, staat het college ervoor open, staan andere fracties ervoor open om het op eigen grond te doen? Heel veel eigen grond hebben we niet. We hebben Bleizo-West, maar dan houdt het ook al gauw op. We hebben wel geld. We hebben veel geld. We hebben een zogenaamde Eneco-reserve. Die wacht om uitgegeven te worden. Hieraan dan misschien?

De voorzitter: Mijnheer Hofman. Mijnheer Ruijtenberg, gaat uw gang.

De heer Ruijtenberg: We hebben de Lies Frankenweg, we hebben wel meer eigen grond. Dus u moet zich niet beperken tot alleen maar uitsluitend Bleizo-West, waar we wat hebben. Uw buurman heeft nog een alternatief genoemd. Dus wat vindt u daarvan, van zijn voorstel?

De voorzitter: Mijnheer Hofman.

De heer Hofman: De Lies Frankenweg is misschien wel een idee. Maar dan komen we eigenlijk bij het punt van geld, wat we wel hebben. Maar ik ben een beetje, ik weet het niet zo goed hoe het nou zit met geld. En daar wil ik graag over met u van gedachten wisselen. Want korting op grondprijzen, dat kan als het sociaal is. Dan heb je het over de sociale grondprijzen. Daar lever je dan als gemeente op in. Dan is je grex niet meer break-even als je alle grond maar als sociale grondprijs gaat uitgeven. Maar dat kan volgens mij ook alleen maar onder voorwaarden. Want het is eigenlijk een soort van marktverstoring wat je dan doet. Dus dat is lastig. Als je gebruik maakt van gronden van projectontwikkelaars en je wil als overheid ook nog korting geven, dan gaat je grex volgens mij helemaal door het dak. Dus ik vind het moeilijk om het enthousiasme over deze woonvorm ook daadwerkelijk om te zetten in daden. Eigenlijk weet ik niet zo heel goed welke instrumenten wij als raad nou eigenlijk kunnen inzetten om dat te doen. Ik zit binnenkort met de griffie om te kijken naar knarrenhofjes. Dat is eigenlijk net zo'n doelgroep, vergelijkbare woonvorm. Natuurlijk heel anders, maar toch stiekem een beetje vergelijkbaar. Daar speelt een beetje hetzelfde, want ook daar initiatieven genoeg. Maar hoe regel je het nou? En naar aanleiding van een bezoek ga ik binnenkort met de griffie praten of het niet een idee is om te kijken naar een beeldvorming van, wat voor instrumenten hebben we nou eigenlijk als raad om van dat enthousiasme te komen tot iets wat ons enthousiasme kan omzetten in daden. Het is een beetje veel en een beetje gescheiden om die dingen misschien te combineren in één beeldvormende avond. Maar het idee kwam bij me op van, eigenlijk heb je dat hier ook nodig. Dat je je een beeld gaat vormen van, welke instrumenten staan je eigenlijk tot je beschikking? Want eerlijk gezegd, aan de hand van de gestelde vragen en de bijdragen, ik weet niet wat onze volgende actie nu zou moeten zijn. Dus wellicht ook richting de indieners kunnen we dat in overweging nemen om ook zo'n dergelijke beeldvorming op het gebied van tiny houses te organiseren. Om onszelf gewoon een beeld te vormen van, wat kunnen wij nou eigenlijk? Daar wilde ik het even bij laten in eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Was er een interruptie? Mijnheer Scheringa.

De heer Scheringa: Zeker, mevrouw de voorzitter. U hebt een heel verhaal, mijnheer Hofman, dus dank daarvoor op zich, was helder. Maar even alle mogelijkheden en beren op de weg aan de kant, op zich bent u dus wel positief over tiny houses, begrijp ik en zou u toch ook wel willen dat dat hier gerealiseerd is, mits de voorwaarden die u stelt aan voldaan kan worden?

De voorzitter: Mijnheer Hofman.

De heer Hofman: Ja, ik ben op zich enthousiast over tiny houses. Ik ben niet per definitie enthousiast over het over de balk smijten van overheidsfinanciën als we vinden dat mensen hun eigen woning moeten kunnen betalen. Dus het wringt wel een beetje. Mijn enthousiasme is wel wat gemixt met twijfel.

De voorzitter: Mijnheer Scheringa.

De heer Scheringa: Dat snap ik helemaal, maar u heeft denk ik niet ook de insprekers horen vragen om een zak met geld. Zij willen gewoon de mogelijkheid om dit mogelijk te kunnen maken en de investering kunnen ze uiteindelijk zelf doen. Eventueel geholpen worden met de starterslening als dat een goede mogelijkheid is, lijkt mij. Dus ik denk, beantwoord dat uw zorg in die zin?

De voorzitter: Mijnheer Hofman.

De heer Hofman: Als we er geen geld op hoeven toe te leggen, dan lijkt het me, waarom zijn we dan niet gisteren begonnen? Ik denk dat we zo meteen in de beantwoording van de wethouder gaan horen dat er best wel wat financiële beren op de weg zijn. Laten we dat even afwachten.

De voorzitter: Dan zag ik nog de heer Erwich. Oh, oké. Dan ga ik de heer Van Berkel.

De heer Van Berkel: Dank, voorzitter. Volgens mij zijn we het er allemaal over eens, we willen meer ruimte voor alle mogelijke wooninitiatieven. Het is volgens mij geen wedstrijdje wie het meest enthousiast is over tiny houses of andere woonvormen. Wij zijn voor knarrenhofjes, wij zijn voor collectief particulier opdrachtgeverschap, flexwoningen, tiny houses, alles om uit deze wooncrisis te komen. Dat is ook gelijk het antwoord op vraag 3, ja, wij zijn ook enthousiast over tiny houses, maar over een heel breed palet. En ze kunnen een oplossing zijn en het zou natuurlijk heel mooi zijn als het goed mogelijk is om dan aan te sluiten op de wensen van inwoners. En ik ben echt heel blij met wat de ChristenUnie net voorstelt, met een goede beeldvorming even te kijken, wat kan er nou wel? Volgens mij hebben we daar heel erg veel behoefte aan. Want we hebben allemaal volgens mij het gevoel, ook als we de insprekers horen, we willen ze helpen. Maar hoe dan? Volgens mij is dat een beetje de centrale vraag die we met elkaar hier stellen. Want we moeten realistisch zijn, de woonopgave in Lansingerland is heel groot en de druk op de ruimte in Lansingerland is heel erg groot. Dus dat betekent dat ook niet alles maar kan en of alles gaat lukken. En het is natuurlijk heel anders als iemand zijn grond particulier beschikbaar stelt en daar, hoe zeg je dat, faciliteert. Maar grond die we hebben bedoeld voor permanente woningbouw, moeten we volgens mij ook zoveel mogelijk gebruiken om permanent te bouwen. Daar zitten jongeren en starters ook op te wachten. Dus dat is ook een beetje onze zoektocht naar vraag 4. Ik ben ook echt heel benieuwd naar het antwoord van het college daarin. We moeten ook realistisch zijn, de plancapaciteit, ook binnen onze organisatie, die is ook gewoon beperkt. Dus ik ben ook wel benieuwd, hoeveel ruimte is daar om dat soort initiatieven te ondersteunen? Want we hebben ook heel veel projecten, we moeten gewoon woningen gaan realiseren. En wat levert het meeste op? Dus als er een locatie is die aansluit bij de wensen van initiatiefnemers, en ook niet dwars zit met bestaande woningbouwplannen, prima. Dat is ook een beetje het antwoord op vraag 5. Maar de kans dat er heel veel locaties beschikbaar zijn, die achten we niet zo heel erg groot. Dus dat was even ons betoog.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Dank, voorzitter. Onze inwoners willen in Lansingerland prettig wonen. Dat is ook vanwege natuurlijk het befaamde dorps karakter. De VVD wil dat dan ook behouden en vindt daarom dat de woningbouw daarbij moet passen. Dus hoogwaardige kwaliteit, passende bouw en veel groen in de wijken en daaromheen. De grootste uitdaging voor Lansingerland zit voor ons dan ook in die diversiteit van woningtype. Want er is een groeiende behoefte, niet alleen bij jongeren, starters, maar ook bij ouderen. Vanuit dat oogpunt staat de VVD dan ook niet onwelwillend tegen nieuwe vormen van wonen aan. Zeker als het helpt om die woningnood terug te dringen. Echter, wij zijn natuurlijk wel van de checks en balances. En dan gaan we kijken van, wat kost het en wat levert het op? Dan komen we toch ons inziens met de benodigde ruimte komen we dan op en om die units heen, dat werd net al genoemd door de insprekers, moestuinen, gemeenschappelijke ruimte, ruimtelijke ateliers. Dan wordt het al gauw een hoop ruimte naast die tiny houses zelf en laten we nou net als gemeente al vrij krap zitten in die ruimte. Daarnaast het fenomeen druk op de ruimte is natuurlijk ook al, niet alleen in onze gemeente, een thema.

Maar heel veel mensen willen heel veel op een klein lapje, stukje grond. Waar natuurlijk ook al veel risico is, noem klimaatverandering, noem andere thema's die op ons afkomen. En daarbij is het ook, wat willen we zijn als gemeente? Is dat, willen we als gemeente tiny houses hebben? Dat lieert natuurlijk ook wat we zo gaan behandelen, omgevingsvisie 2.0. Ik denk dat we daar goed over na moeten denken. En dan niet bij één initiatief gelijk moeten denken van, misschien is het wat. Maar goed, rustig daarover na te denken en even een stapje terug te doen. Zoals ik net al zei, het aantal meters is al snel groot. En die meters in onze gemeente zijn vrij duur. Daarbij lijkt het ons al snel en gauw een lastig financieel verhaal te worden. Ja, er zijn geslaagde projecten, we hoorden het al even. Maar die liggen heel vaak al in het oosten of noorden, zuiden. In die zin, buiten de randstad waar de grondprijs aanzienlijk lager is en er sprake is geweest van of compleet gratis grondinbreng of volledige particuliere financiering. We zitten dus krap in die ruimte en die ruimte is vrij duur. Daar moeten we wat ons betreft vrij verstandig mee omgaan. Wat ons betreft zetten we die nuttig...Ik maak even mijn zin af. Nuttig inzetten voor woningtypen die al zoveel mogelijk woningen en ruimte reserveren.

De voorzitter: U heeft al gezien, de heer Ruijtenberg. Een interruptie.

De heer Ruijtenberg: Er zijn in Nederland zijn er 89 tiny houses projecten en daarvan...Roepen dat die allemaal in het oosten of in het noorden liggen, dat is een beetje een farce. Die liggen onder andere in Delft, in Alphen aan den Rijn, Oud Beijerland is net al genoemd, in Rotterdam-Zuid ligt een heel populaire. Speciaal voor de heren van WIJ Lansingerland, in Alphen aan den Rijn staan gestapelde tiny houses. Dus het kan. Ik neem aan dat men daarmee gaat overwegen. Maar goed, los daarvan eventjes, het is dus niet zo dat het alleen maar daar kan en dat in de Randstad niet zou kunnen. Maar wat vindt u specifiek van vraag 5, om het college te laten helpen, met gesprekken gaan met andere aanbieders om het mogelijk te maken, zodat we niet zelf eigen grond hoeven te investeren?

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Eigen grond investeren, in die zin zou dat mogelijk zijn als de grond beschikbaar is en die ruimte daarvoor is. En ik zie niet waar die ruimte in onze gemeente ervoor is. En die druk in de ruimte heb ik al eerder een keer genoemd. En wat de VVD, ze geven dan zeker ruimte aan starters voor ons in de gemeente, maar dan op een andere manier. Dat zien we de ontwikkeling van starters en doorgroeimogelijkheden in zowel de koopsector als de particulier huursector, dat juist te stimuleren als gemeente zijnde en als raad zijnde. En ook te kijken juist naar die kosten en baten. Wat levert het ons als maatschappij op en wat kost het ons als maatschappij? Want we zitten hier natuurlijk voor de gemeente, maar ook voor de maatschappij op zich. Wat ons betreft gaan die kosten en baten zijn daarbij het belangrijkste. En bij ons zijn die kosten nu te hoog om hiermee in zee te gaan.

De voorzitter: Mijnheer Jumelet, alweer een vraag van de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Ik geef de heer Jumelet even de tijd om zijn hele verhaal opnieuw af te steken over kosten, batenanalyses en bladbladbla. Maar de vraag is eigenlijk gewoon, de vraag was heel simpel. Als het college alleen maar zou faciliteren in gesprekken met projectontwikkelaars, andere gemeenten, particulieren en het kost ons dus geen geld en het kost ons geen grond. Wat vindt u daarvan? En kunt u misschien alleen antwoord geven op dat aspect?

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Daar vind ik een hele hoop van. Ik vind het in die zin, tiny houses op zich, het concept van een gemeenschap dat je samen eenzaamheid bestrijdt, maar ook juist die mensen een plekje geeft die anders willen leven, helemaal prima. Maar we moeten ervoor zorgen dat je niet een gemeenschap in een gemeenschap krijgt. En daar bedoel ik mee te zeggen, als je een gemeenschap in een gemeenschap krijgt, als het ware '...', dan ga je voor jezelf beginnen. Dat lijkt mij geen goed idee. Als VVD zien we dan ook liever dat die mensen juist in een normale, in die woonvorm blijven wat we in kunnen breien in ons bestaande bestand en dat ze gewoon onderdeel blijven van die maatschappij.

De voorzitter: Mijnheer Jumelet, de heer Scheringa.

De heer Scheringa: Dank u wel, voorzitter. Ik ben toch een beetje verbaasd over uw betoog, vooral dat laatste stuk. Ik denk, bij mijn weten bent u een liberale partij en als mensen hun eigen leven willen inrichten, dan zegt u, dat kan niet en je moet maar in een rijtjeshuis. Dat kan u toch niet menen als liberale partij?

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Goed dat de heer Scheringa zich goed verdiept in het liberalisme. Dat zou hij vaker moeten doen, zeggen wij dan maar. Ik ontnem helemaal niemand iets. Het staat vrij om iemand met een particulier idee te financieren en dat uit te voeren. Alleen, wij als VVD zeggen, daar zijn wij geen fan van. We zijn niet voor niets zeggen we, samenleving. We zijn gezamenlijk, maar dat betekent wel dat je het ook samen moet doen. En ja, die vrijheden hebben we. Maar goed, dit is ons standpunt. Take it or leave it, zou ik zeggen.

De voorzitter: Ik kijk even nog naar de heer Scheringa.

De heer Scheringa: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nergens gehoord dat take it or leave it of dat mensen dat...U maakt er een beetje, ik weet niet zo goed hoe ik het moet zeggen, maar alsof mensen een beetje vrijgeslagen desperado's zijn, die maar wat willen. Mensen willen gewoon hun leven inrichten op een bepaalde manier en die vragen of daar een mogelijkheid voor is. En ik snap heel goed, dat heb ik ook gezegd in mijn betoog, we moeten er niet zomaar miljoenen gemeenschapsgeld tegenaan gooien, want uiteindelijk gaat het om particulier bezit. Maar iemand mag toch weten hoe hij zijn eigen particuliere bezit inricht als hij niemand anders daarmee lastigvalt.

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Kijk, en daar vinden we elkaar, daar ben ik het helemaal mee eens. Maar de vorm, daar kunnen we wel over verschillen. En dat betekent niet dat we het daarover eens hoeven te worden. Maar ik denk dat, die vrijheid moet je hebben, maar wel binnen de kaders die we met elkaar gesteld hebben, om het hier leefbaar en goed met elkaar te houden. En als dat nu bijvoorbeeld op het financiële kader niet uit kan, ook al zou het ons geen grond en geld kosten, dat geld moet toch ergens vandaan gaan komen. Dan kunnen we zeggen, dat is de gemeente die dat op moet draven, maar ga dan maar een particulier of een stichting vinden die dat heeft. Ik denk dat dat vrij lastig is, dus daar is het wat mij betreft mee afgedaan.

De voorzitter: Ik kijk even naar de heer Ruijtenberg. U heeft nog maar heel weinig tijd. Wilt u dat nog benutten nu in uw vraag?

De heer Ruijtenberg: Ik ga toch proberen voor de derde keer om de heer Jumelet te geven of hij antwoord kan geven op een vraag die gesteld is, niet een heel riedeltje ophangen. Nogmaals, als het ons geen geld kost en geen moeite en het college is bereid om te faciliteren in gesprekken, wat u net aangeeft ook met particulieren die iets ter beschikking willen stellen, vindt u dan dat het college dat zou moeten doen? En dan niet zeggen van, ik vind er heel veel van en geen antwoord geven.

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Volgens mij ben ik vrij helder geweest. Als het niet helder is, dan is dat pech voor de heer Ruijtenberg.

De voorzitter: Even kijken, zag ik de heer Erwich nog? Mijnheer Erwich.

De heer Erwich: Ik had eigenlijk een vraag, want volgens mij focussen we ons nu veel te veel op het geld. Daar gaat het helemaal niet over. We zoeken een plek en je gaat er al gelijk vanuit dat bergen met geld bij moet. Jullie eigen wethouder, die was heel enthousiast en die heeft daar ook mogelijkheden proberen te scheppen. Ik begrijp niet dat nu op dit moment op deze negatieve manier wordt benaderd. We hebben het nog helemaal niet gehad, als de Lies Frankenweg gewoon betaald wordt, prachtige plek ervoor. En waarom zou dat niet kunnen? Waarom moeten we zo negatief zijn?

De voorzitter: Volgens mij heb ik alle fracties gehad en de wethouder heeft het een en ander te horen gekregen, zeker de vragen die al op papier staan en wat ik beluister, de ruimte, de gemeenschappelijke voorzieningen, de kosten enzovoort, enzovoort. De wethouder, gaat uw gang.

#### *Beantwoording college*

De heer Muis: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Dank aan de sprekers en aan de indieners voor het bespreekstuk en natuurlijk ook aan uw bijdragen. Dat geeft volgens mij al aardig weer hoe u hier zo gemiddeld in zit. Laat ik beginnen dat het natuurlijk heel mooi is dat lokaal woningzoekenden zelf initiatief nemen om verder na te denken over innovatieve woonvormen zoals tiny houses. Het is ook goed dat ze hebben ingesproken, want het geeft iets meer duiding van waar we aan moeten denken. Is het permanent? Is het flex? Wat is een beetje de omvang? Dat maakt het denk ik ook wel wat beter dan voor jullie behapbaar, mochten jullie daar verder iets mee willen. Het verhaal begint inderdaad in 2020. Toen is het eerder besproken in de commissie Ruimte. En om maar gelijk ook met de eerste vraag te beginnen van de indieners, is er in de keuken gekeken bij andere gemeenten? Ja, dat is toentertijd is dat gebeurd. Er is een bezoek gebracht aan bijvoorbeeld aan de gemeente Leiden. Naar aanleiding daarvan heeft het college ook aangegeven, het toenmalig college, dat de prioritering is flexwoningen in het betaalbare segment. Dat daar een regierol voor het college is. Dus er was toen niet de toezegging van mevrouw Arends voor een regierol voor tiny houses. Daarvan is gezegd dat de gemeente en het college een faciliterende rol daarin zou vullen. En faciliterend betekent, de gemeente die toetst de geschiktheid van de locaties die door initiatiefnemers worden aangedragen. In uw bijdrage is ook al aangegeven dat de ruimte schaars is. Dat hoeft ik u niet uit te leggen. En dat sommige groepen en woonvormen meer aandacht nodig hebben dan anderen. Daar maken we ook allerlei afspraken over in de regio en met u, in de woonvisie en ook in de concept omgevingsvisie die straks op de agenda staat. En daarin weet u dat ook is opgenomen dat wij nog 11.000 woningen te realiseren hebben. En het klopt, de focus moet veel meer op betaalbaar. Nou laten we dat, wij, u en het college nou ook gaan doen. Wij

gaan natuurlijk 3.100 sociale woningen realiseren en 2.200 betaalbare woningen. Dat zijn woningen tot 405.000 euro en tot 1180 euro huur. Maar dat kan natuurlijk ook lager zijn. En de gemeente Lansingerland, dat is ook wel goed om denk ik even te benoemen, is na Rotterdam in de regio de grootste bouwgemeente. Dus het is ook niet zo, dat wil ik ook eventjes nuanceren, dat er hier helemaal niks zou gebeuren. Alleen, we kiezen wel en we sturen op woningen die iets toevoegen aan de bestaande voorraad en ook zorgen dat er doorstroming plaatsvindt. Onder andere gelijkvloers, sociale huur, middel dure huur, wonen en zorg en flexwoningen. En dan kom ik eigenlijk op het punt, tiny houses gaat om een beperkt aantal en, u heeft het ook hier en daar in uw bijdrage genoemd, het is niet de meest efficiënte manier om de ruimte te gebruiken. Het zijn toch inderdaad vaak eenlaags, misschien, dat werd net gesuggereerd, kan het ook twee lagen. Dan wordt het alweer iets anders, denk ik, de business case. Maar er zit veel grond omheen. Je moet er kunnen komen. Je hebt voorzieningen nodig. Je moet het aansluiten op gas, water. Niet gas, maar in elk geval op elektriciteit en riolering. Dus daar komen nog best wel wat kosten bij. Er werd ook aangegeven, de vergelijking met de knarrenhofjes. Dat klopt ook wel, want daar hebben we ook al vaker mee te maken gehad en de discussie gevoerd en die zitten nu ook meer op de lijn van, als wij wat willen, dan moeten we vooral kijken bij projectontwikkelaars of wij met een groep inwoners, met een bepaald budget, daar binnen onze woonwens, droom, behoefte kunnen realiseren. Er is inderdaad, dat werd door een andere spreker vanavond naar voren gebracht, ik weet niet of die er nog is, het wetsvoorstel Regie op de volkshuisvesting van minister Keijzer. Daarin staat, en dat biedt wellicht op kleinere schaal mogelijkheden, dat je in de tuin van familieleden een kleiner huis mag bouwen. Dus dan hoeft het niet meer per se de mantelzorgwoning te zijn die de heer Hofman noemde, maar dan zou dat gewoon vergunningsvrij mogelijk zijn om dat te bouwen. Maar goed, dan heb je nog geen community. Maar wellicht biedt het wel voor starters een optie. Dan naar vraag 2, dan ga ik het wat sneller doen. Heeft het college geïnventariseerd of er knelpunten zijn in de bouwvoorschriften? En is er een regeling mogelijk? Denk ook aan biobased bouwen. Ik heb hier uit het verhaal begrepen dat het een permanente woning is. En een tiny house mag alleen staan op een plek die een woonbestemming heeft. We zijn een groene gemeente. Dat willen we ook graag zo houden. Dus het idee van, ik weet niet hoe het er precies stond ook in de bijdrage van de sprekers. Maar je kunt niet zomaar agrarische grond omflippen en zeggen, we gaan er nu bouwen. Een tiny house is, als het een permanente woning is, moet het ook voldoen aan het bouwbesluit. Als het tijdelijk zou zijn, dan gelden er andere regels. Maar volgens mij is dat hier niet de wens. En er zijn geen beperkingen op basis van bouwvoorschriften voor biobased bouwen. En dat is natuurlijk ook aan de orde gekomen in de beeldvormende avond vorig jaar. Dan de derde vraag. Even kijken, was dat ook aan het college? Ja. Of tiny houses een oplossing kunnen zijn? Ik heb net aangegeven, realisatie is niet effectief en efficiënt in ruimtegebruik. Vanuit het college kiezen we voor gestapelde flexwoningen die ook vallen in het sociale huursegment. En we hebben natuurlijk al 132 tiny houses op LOO-1, in het sociale huurprijssegment. Dat is dus kleine woningen, ook voor onze lokale jongvolwassen spoedzoekers. Dan komen we eigenlijk op de hamvraag en dat is de vraag over de eigen grond ter beschikking stellen om niet, of met een verlaging van de grondprijs. Dat is ook al door sommigen van jullie gezegd, grondprijs mag je niet zomaar verlagen. Want dat zou staatssteun zijn. Er is wel, dat heeft u ook aangegeven, differentiatie mogelijk voor sociale huurwoningen. Maar ik denk dat het goed is, dat is ook door twee partijen...

De voorzitter: Mijnheer Muis, een interruptie van de heer Erwich.

De heer Erwich: Ging eigenlijk even over het vorige punt, maar ik dacht, ik wacht even tot hij zijn zin af heeft gemaakt. Maar LOO-2, daar mag je eigenlijk maar twee jaar wonen. Of, LOO-1. En ik geloof ook niet dat dat echt tiny houses zijn, wat hier bedoeld wordt.

De heer Muis: Nee, dat is ook niet het concept van de tiny houses, dat begrijp ik. Maar het is meer van, waar heb je kleine woningen voor een diverse doelgroep die met spoed een woning nodig heeft. Het is redelijk in het groen, maar het is niet het concept tiny houses. Maar het zijn wel kleine woningen. Tiny dus, klein is tiny. Even kijken, voorzitter, ik ga verder. We waren bij de grond. Differentiatie, dat kan dus wel voor sociale huurwoningen. Ik wou even het bruggetje maken naar uw idee van de heer Hofman. Dat moet u het misschien in de tweede termijn maar met elkaar verder over hebben. Die beeldvorming lijkt mij een heel goed idee. En ik zou daar ook dan het grondprijsbeleid in meenemen, zodat je weet, wat is er wel of niet mogelijk. Want ik hoor nog verschillende signalen. Ik hoorde de heer Scheringa, er hoeft helemaal geen geld bij. Kijk, als dat het geval is, dan is het gewoon een kwestie van het plan indienen. Dan gaan wij het toetsen. En dan kun je inderdaad een starterslening krijgen en dan kunnen we verder. Maar ik verwacht dat dat hier niet het geval is. Dus die grondprijs verlagen, dat gaan we niet doen. Dat mogen we niet doen. En overigens, als het wel zou kunnen, dan denk ik dat u ook moet overwegen van, hoe ga je dat dan uitleggen aan doelgroepen met misschien nog wel veel urgentere woonbehoeften. Onlangs hebben we vanuit Maaskoepel een kalender gekregen waar elke dag een woningzoekende opstaat die echt in een hele schrijnende situatie zit. En natuurlijk is het lastig om met elkaar te vergelijken. Maar we hebben heel veel urgente doelgroepen te huisvesten en daar moet je dan ook wel uit gaan leggen dat je de ene doelgroep gaat helpen en de andere naar achteren schuift. Iedereen heeft zijn eigen woonwensen, maar urgentie, daar zit nog wel verschil in, denk ik.

De voorzitter: Mijnheer Muis, een interruptie van de heer Scheringa.

De heer Scheringa: Dank u wel, voorzitter. Ik vind dit toch een beetje een valse tegenstelling. Niemand heeft gezegd dat als mensen naar een tiny house gaan dat het ten koste gaat van mensen die spoedzoekers zijn. Als je dat door gaat trekken kan je ook zeggen, we gaan niks meer regelen voor mensen met een bovenmodaal inkomen, want we gaan eerst spoedzoekers voor mensen in nood helpen. Kijk, mijn fractie wil dat wel, maar dat gaat niemand zeggen. Dus dat gaat de andere kant op ook niet. Dus dat staat gewoon los van elkaar. Het is gewoon hier een vraag van particulieren van, wij willen dat regelen of wij willen dat hebben, kan de gemeente ons helpen om dat te regelen? En dat gaat helemaal niet, een beetje gek vind ik dat dat dat zo bij elkaar gesteld wordt. Hoe ziet u dat dan? Denkt u dat een spoedzoeker of iemand die echt in schrijnende nood zit en er zijn heel veel mensen van, dat weten wij, dat die dan later geholpen wordt omdat we eerst een tiny house gaan bouwen of zo. Ik snap dat niet. Wat bedoelt u daarmee?

De voorzitter: Mijnheer Muis.

De heer Muis: Dank u wel, voorzitter. Het gaat ook om geld. En daarvoor zei ik ook net, als het niet om geld gaat, hebben we een ander verhaal met elkaar. Dan gaan we gewoon iets toetsen en beoordelen. Maar, ik heb de insprekers gehoord, staat ook in de inspraak, willen graag grond om niet, of een korting op de grondprijs. En als je dat gaat doen, dan gaan die kosten ten koste, nog even los van de capaciteit die nodig is, als u als raad ook nog wil dat we dat gaan begeleiden, gaat ten koste van een andere doelgroep. Mooier kan ik het niet maken, maar dat is wel de consequentie daarvan. Voorzitter, ik ga verder naar vraag 5.

De voorzitter: Mijnheer Muis, even geduld. De heer Erwich had nog een interruptie.

De heer Erwich: Ik had een kleine aanvulling, want u had het over oneerlijk en tegenover een ander. Maar het is niet per se oneerlijke concurrentie. Het gaat ook om diversiteit van

het woningaanbod. Dus dan is het ook weer een heel ander verhaal. En nu gaat het alleen maar over geld en grond. Maar het gaat gewoon over het principe, zijn we bereid en hebben we al daar iets aan gedaan om plekken te vinden waar het wel kan? En daar hoor ik helemaal niks over.

De voorzitter: Mijnheer Muis.

De heer Muis: Voorzitter, even denken hoor. De heer Erwich noemt een aantal dingen, nou ben ik even de draad kwijt. Het is natuurlijk niet zo dat tiny houses, dat het college daar tegen is. En uw raad is daar ook niet tegen. Alleen, de mogelijkheden die wij daartoe hebben zijn beperkt. En is het zo dat mensen een plan hebben met mensen die daar willen wonen en er is helder hoeveel geld ze erin willen stoppen. En ze hebben een locatie en die dragen ze aan, dan kunnen we dat gaan beoordelen en toetsen. En we kunnen ook al voordat dat officieel op de tafel komt in gesprek en aangeven wat er wel of niet kan. Dat lijkt me sowieso heel verstandig. Overigens hoeven er ook geen kosten betaald te worden voor vooroverleg. Dat wil ik gelijk ook even wegnemen. Daar hoeven geen leges voor betaald te worden. Dus ik zou vooral die weg kiezen. En het is dus niet dat wij het niet willen. Maar we willen ook eerlijk zijn en schetsen wat er voor nodig is als je zoiets wilt realiseren. Wij gaan niet, voorzitter, op zoek naar locaties. Dat moeten echt initiatiefnemers zelf doen. Dus die moeten aangeven, wij zouden dat hier willen. En dan zeggen wij, dat zou kunnen of dat zou niet kunnen.

De voorzitter: Mijnheer Erwich, nog een aanvullende vraag.

De heer Erwich: Ja, inderdaad, want het lijkt natuurlijk alsof je zegt, ze moeten zelf met locatie komen. Maar dat is eigenlijk een beetje onredelijk, want dan komen er mensen met een locatie en dan gaat u kijken en dan zegt u, maar die kan niet. En dan stuurt u ze weer weg. Dus het zou toch heel fijn zijn als we juist zeggen, dit is een leuke manier van leven, dat ondersteunen we, daar staan we achter. We gaan eens kijken waar het wel kan. En als u dan met de mensen in gesprek gaat en zegt van, kijk eens, we hebben daar drie locaties. Dat is toentertijd toegezegd om daarnaar te gaan kijken. Ik heb een snoepje in mijn mond, ik heb een beetje last van mijn keel, sorry hoor. Maar er is toen gezegd om daarnaar te kijken en dan zou het leuk zijn als je zegt van, we hebben die locaties en laten we dan met de mensen in gesprek gaan of ze dat wat vinden en wat ze van de prijs vinden en hoe ze het willen invullen.

De voorzitter: Mijnheer Muis. Ik dacht dat u helder was, maar misschien nog even.

De heer Muis: Ik wou naar vraag 5, maar nogmaals, wij gaan niet bepalen voor initiatiefnemers waar ze zouden moeten willen wonen. Daar gaan ze toch echt zelf over. Nogmaals, er is door wethouder Arends indertijd gezegd, we hebben regie op die flexwoningen. Wij faciliteren alleen ideeën, plannen die mensen hebben voor allerlei andere woonvormen, zoals tiny houses. Dus volgens mij is dat duidelijk. Dat is eigenlijk ook gelijk vraag 5, is het college bereid te faciliteren in gesprekken? Wij gaan dat niet actief doen. Dus wij voeren het gesprek graag met de initiatiefnemers en daarin helpen we ze graag verder. Maar wij gaan niet voor hen op zoek naar gronden of met ontwikkelaars daarover in overleg. Dat zullen ze toch echt zelf moeten doen. Dan, voorzitter, ben ik door de vragen heen. Er waren er nog een paar, denk ik, naar aanleiding van de bijdragen. Leges heb ik gehad. De toezegging van mevrouw Arends heb ik gehad. Over de grond hebben we het gehad. De beeldvorming, dat lijkt me een goed idee. Volgens mij is alles wel zo'n beetje aan bod geweest. Oh ja, er werd nog in de discussie met de heer Jumelet en de heer Ruijtenberg het voorbeeld van Delft aangehaald. Daar ging het om een tijdelijke oplossing

in afwachting van permanente woningbouw. Dus dat is ook een andere situatie dan wat hier om gevraagd wordt. Dank u wel, voorzitter.

### *Tweede termijn*

De voorzitter: Dan gaan we over naar de tweede termijn. Ik kijk even naar de tijden. Mijnheer Ruijtenberg, helaas. Dan ga ik naar de heer Scheringa.

De heer Scheringa: Dank u wel, voorzitter. Wat de heer Erwich ook al aangeeft, ik mis een beetje ambitie. Op voorhand al allemaal beren op de weg gooien en zeggen van, het gaat niet lukken en dit kan niet en dat kan niet. Er komt hier niemand komt hier om een miljoen euro vragen om een tiny house te bouwen. Ze komen vragen om de mogelijkheid. Ik denk ook, het gaat erom, wat voor gemeente wil je zijn. Wil je een gemeente zijn waar het in principe gewoon mogelijk is en niet op voorhand, tegengewerkt is een groot woord, dat is het niet, maar het komt bij mij een beetje over, doe maar normaal, dan doe je al gek genoeg. Dus pas gewoon in het stramien. En tuurlijk, ik snap ook, kijk, een tiny house of een rijtjeshuis en tuurlijk, er zijn afwegingen te maken. Maar een beetje ambitie, dat zou ik wel waarderen in deze. Dus ik denk dat we wel even na gaan denken hoe we hier verder mee omgaan. In ieder geval, ik vond de discussie an sich wel zinvol. Ik proef niet echt negatief, niemand is op voorhand negatief. Maar allemaal nog een beetje in de meewerkstand en dan komt het helemaal goed. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ik ga naar de heer Erwich.

De heer Erwich: Voorzitter, ik wil toch wel even benadrukken dat tiny houses dat zijn geen tijdelijke oplossingen. De mensen zoeken echt een plek waar ze gewoon op hun manier kunnen leven. Dat lijkt me ook heel normaal, dat je dat kenbaar maakt en dat je daar iets voor doet. Dus laten we nou proberen en onderzoeken wat wel mogelijk is. En laten we dan eens kijken of het deze keer wel lukt. Ik denk dat dat een mooi slot is. Dank u.

De voorzitter: Even kijken, wie volgt? Mijnheer Zantman.

De heer Zantman: Dank u wel, voorzitter. Wij willen nog even benadrukken dat we ook niet tegen tiny houses an sich zijn, maar alleen de manier waarop en de financiering daarvan, dat wij daar wel wat vraagtekens bij zetten. Nou wil ik ook de wethouder bedanken voor de heldere uitleg. Mocht er een concreet voorstel zijn, dan zien we dat graag tegemoet en dan willen we er graag naar kijken. En ook willen we de eventueel eerder genoemde beeldvorming graag afwachten. Dank u wel.

De voorzitter: Scheringa, nee.

De heer Hofman: Voorzitter, dank aan de wethouder voor de aftrap van de beeldvorming. Want volgens mij zijn er al heel wat beelden daarin langsgekomen. Of, paden platgetrapt die al dan niet mogelijk zijn. En even mijn take away daaruit, als je een initiatief hebt rondom tiny houses, de projectontwikkelaars zijn de partijen met de meeste gronden. En dat zijn dus de partijen waar je je bij moet voegen om je project bij verkocht te krijgen. Eigenlijk, misschien is het wel zelfs zo dat je meer bij die projectontwikkelaars moet gaan buurten dan bij ons als gemeente. Ik denk dat het goed is om daar verder over te gaan praten in een beeldvorming. Maar dit is wat ik meeneem uit het betoog van de heer Muis. En ik denk dat het waardevol is voor ons allemaal om mee te nemen, ondanks dat we er enthousiast over blijven.

De voorzitter: Mijnheer Van Berkel.

De heer Van Berkel: Dank, voorzitter. Ik sluit me ook helemaal aan bij de behoefte aan de beeldvorming. Sprak ik net al uit, dus dank voor dat initiatief. En wat ons betreft hoor ik ook een heel belangrijke lijn, een echt liberale lijn. Namelijk, als er particulieren komen met een initiatief, dan hoor ik geen beren op de weg, maar hoor ik een gemeente die zegt, meld je bij ons. Er zijn vooroverleggen mogelijk zonder kosten. Dus ik hoor met name een gemeente die open staat voor initiatieven van particulieren. Dus dat vind ik hartstikke positief. Dus ik roep ook eigenlijk hierbij via de voorzitter op, initiatiefnemers, meld je met plannen.

De voorzitter: Even kijken. Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Dank, voorzitter. Ik hoorde de markt voorbij komen. Daar sla ik toch als liberale partij gelijk op aan. Dat is natuurlijk een prachtig gegeven. Dat zal u vast met mij eens zijn. Wat de VVD betreft hebben we het natuurlijk al ruimschoots behandeld. Maar wat ons betreft blijven we dus wel gewoon inzetten op het realiseren van starters en doorgroeiwoningen. Maar dan vooral in die particuliere huursector en betaalbare woningen die we met zijn allen gaan realiseren de aankomende tien jaar. Daar ga ik maar vanuit. Dank u wel.

De voorzitter: Naar mevrouw Leijendekker. Aan u het woord.

Mevrouw Leijendekker: Dank u, voorzitter. Ook dank voor de beantwoording door de wethouder. Ik ben net zo enthousiast als de heer Van Berkel over de openheid van het college om vooroverleg te treden. Maar ik begrijp daar wel uit dat dat gaat om plannen waar ook grond ter beschikking is. Misschien daar nog even een bevestiging van de wethouder op. En misschien dat we in de beeldvorming dan inderdaad meer duidelijkheid krijgen wat de gemeente aan mogelijkheden heeft ten aanzien van die facilitering van die grondverwerving.

De voorzitter: Even kijken, volgens mij heb ik iedereen gehad. Er is nog één vraag aan de heer Muis. Mijnheer Muis.

#### *Beantwoording college*

De heer Muis: Dank u wel, voorzitter. De vraag van mevrouw Leijendekker. Het is niet zo dat wij natuurlijk in overleg, als u dat bedoelt, als mevrouw Leijendekker dat bedoelt, dat wij zeggen van, die en die gronden, die zouden in aanmerking komen. Het volgende onderwerp gaat over de omgevingsvisie. Ik denk dat dat ook heel duidelijk aangeeft waar wij welke functies beogen. Dus het zal al bouwgrond moeten zijn of de bestemming voor bouwen moeten hebben. Het hele recreatieschap en de groenzoom, dat kun je natuurlijk uitsluiten. Dus ik denk dat je zo wel het gesprek kan voeren. Maar daarvoor ben ik ook heel benieuwd naar waar de initiatiefnemers zelf aan denken. Ik heb in de media gelezen, ze hebben vijf locaties op het oog. Dat is goed als ze die vijf locaties voorleggen aan de gemeente. Dan kunnen wij helpen en zeggen van, dat is allemaal wel of niet kansrijk. Of daar zijn bepaalde besluiten van u voor nodig als we daar een andere functie aan zouden willen geven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Volgens mij heb ik iedereen gehad. Ik concludeer dat het aan de commissieleden nu is om te kijken, gaan we een beeldvorming doen? Wat zijn de mogelijkheden? Enzovoort, enzovoort. Ik hoorde de wethouder ook iets zeggen over het

grondprijnsbeleid, want dat zou er ook gelijk mee genomen kunnen worden. Ik hoorde ook de wethouder zeggen dat de wethouder, dat bent u dan, want ik hoorde de heer Hoek noemen, maar dat dacht ik ook niet, die is niet in deze, maar dat een gesprek mogelijk is waar...Oké, een gesprek is altijd mogelijk. Met andere woorden, we gaan kijken of er een beeldvorming kan komen. Dat gaan we dan via de griffie, door wie dat initiatief wil nemen, de drie initiatiefnemers voor deze of iemand anders. Maar goed, dat weet de griffie straks ons wel een keer te melden. Daar sluit ik nu het onderwerp de tiny houses mee af.

## 6. *Stukken ter advisering aan de raad*

### *Vaststellen Ontwerp Omgevingsvisie 2.0 - afwijkende spreektijd 5/3*

De voorzitter: Dan gaan we verder naar een stuk dat toch ook zeer van belang is. Dat is het vaststellen van de ontwerp Omgevingsvisie 2.0. Daar hebben we vrij recent een beeldvorming over gehad en dit raadsvoorstel gaat over het vaststellen van het ontwerp Omgevingsvisie 2.0. De gemeenteraad wordt gevraagd om het ontwerp samen met de leefomgevingsfoto Lansingerland en de milieueffectbeoordeling vast te stellen en vrij te geven voor de nodige zienswijzen gedurende zes weken. Dat heeft u kunnen zien. Na de zienswijzeperiode zal de raad beslissen over de definitieve vaststelling. We hebben het bij de beeldvorming ook al gehad, we gaan verder op de versie van 2022 en legt de strategische koers vast voor de fysieke leefomgeving tot wel 2050. En de beeldvorming hebben we de nodige items naar voren zien komen. De klimaatadaptatie, energietransitie, ruimtelijke ontwikkeling, een belangrijke rol, maar ook mobiliteit en de sociale leefomgeving. Met andere woorden, de omgevingsvisie is overkoepelend. De verschillende thema's vallen onder de verantwoordelijkheid van meerdere wethouders bij de beantwoording. Dan gaan we even kijken wie aan de beurt is, maar ik denk, merendeel, denk ik aan mijn linkerkant, dat daar de wethouder aan het woord zal zijn. Wie kan ik het woord geven over dit onderwerp? 5/3, want we hebben er even de tijd voor genomen. U kunt het zien op het scorebord. Mijnheer Jumelet.

### *Eerste termijn*

De heer Jumelet: Voorzitter, dank u wel. Ik vind het altijd toch wel weer een mijlpaal als wij zo'n visie voorgelegd krijgen. Weliswaar nu nog in concept in aanloop naar de inspraak. Maar uiteindelijk is het toch wel een belangrijke mijlpaal. En ook een proces wat we denk ik met elkaar in de afgelopen periode toch wel redelijk doorleefd hebben. Als commissie, samen met het college, maar ook met wethouders. Of met de ambtenaren moet ik zeggen. Dus in die zin, complimenten in ieder geval richting het college en daarmee ook de ambtelijke organisatie, voor het stuk wat voor ligt. En uiteindelijk, ook vanuit die blik heb ik gekeken, ook gelezen van, herken ik mij, herken ik de bijeenkomsten daarin, et cetera. En gelukkig herkennen wij ons daar als fractie zeker in. Maar er zijn wel twee hoofdpunten waar ik bij wil stilstaan en nog een wat kleiner punt. Het eerste hoofdpunt waar ik bij wil stilstaan is eigenlijk rondom wonen. Want daar zie je toch wel een bijzonder iets. Daar ga ik voor naar bladzijde 21-22 van de ontwerpvisie. Daar staat iets raars wat ons betreft en dat gaat over bij de 3.3.1 wonen. Het laatste stukje gaat over starters. En dan komt er een zin dat je denkt, hè? Maar volgens mij hebben wij daar toch een heel ander beeld bij. Dat gaat over, doordat ze geen stabiele woonsituatie hebben, stellen veel mensen noodgedwongen hun levensplannen uit, zoals samenwonen en het krijgen van kinderen. Omdat zij niet een stabiele woonsituatie hebben. Je kan zeggen van, je moet een beetje tussen de regels doorlezen. Maar wij vonden dat toch wel een heel bijzondere formulering voor het feit dat bijvoorbeeld starters gewoon thuis blijven wonen, omdat ze niet op zichzelf kunnen. Ik zou, we hadden gehoopt dat het wat positiever zou zijn geformuleerd. Wel met urgentie, maar

toch wel wat positiever. Maar dat maakt ook wel dat op de volgende bladzijde en daar moet de wethouder maar even op reageren, dat er iets gemist wordt. Dat is namelijk, we spreken daar over huishoudens met laag of midden inkomen, ouderen, en dan gaan we richting de aandachtsgroepen. Maar daar missen we eigenlijk helemaal de starters als apart hoofdstukje of aparte paragraaf. En waarom missen we dat heel erg? A, omdat het natuurlijk een bijzondere groep is, naast die andere groepen, maar ook wel omdat wij als gemeente recent toch wel ook een stap gemaakt hebben als het gaat om woningen voor starters hier op Wilderszijde. Dat is wat mijn fractie betreft toch wel een beetje een soort trendbreuk, die wij toch wel heel graag ook in de omgevingsvisie terug zouden willen zien. Waarbij er wordt door het college is voorgesteld juist om kleinere wooneenheden te realiseren. Wat wij denk ik raadsbreed hebben omarmd en toegejuicht. Maar dat is nou juist iets waarvan wij zeggen als fractie, dat had nou juist moeten terugkomen ook in de woonvisie, want daarmee kunnen we die groep ook heel erg bedienen. En het missen van de paragraaf überhaupt vinden wij een klein beetje een, dat zal misschien een omissie zijn, maar dat zouden we heel graag terugzien. En misschien moeten we dat gaan amenderen, maar dat weet ik even niet. Maar dat zullen we met alle plezier doen als dat moet. Dan komen we bij ons tweede punt en dat mag geen verrassing zijn, dan moet ik even de bladzijde erbij pakken. Dan ga ik naar bladzijde 36 door. Dat gaat over het parkeerbeleid. Daar zat toch wel een irritatie in mijn fractie, omdat het parkeerbeleid eigenlijk een beetje weer haaks staat voor de zoveelste keer op de mening van de meerderheid van deze raad. En dan zult u zeggen, het gaat nou over de toekomst. Ja, maar de meerderheid van de raad heeft juist middels moties en amendementen heel erg een uitspraak gedaan, ook toekomstgericht, over het parkeerbeleid. En mijn fractie overweegt in die zin ook wel een amendement om dat toch wel recht te gaan trekken en de afslag die genomen wordt in de omgevingsvisie om die afslag toch niet te nemen en echt toch een andere afslag te nemen. Waarbij wij recht doen aan de lijn die wij als meerderheid van de raad al meerdere keren in deze periode, maar ook in de vorige periode, hebben uitgesproken.

De voorzitter: Mijnheer Hofman, een interruptie.

De heer Hofman: Voorzitter, dank u wel. De heer Jumelet refereert met besluiten over parkeerbeleid aan de mobiliteitsvisie die in deze raad is aangenomen. De omgevingsvisie die wij ook hebben aangenomen met zijn allen, 1.0, die spreekt in dezelfde soort bewoordingen over parkeren. Die hebt u ook aangenomen. Bent u zich daarvan bewust?

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Ik ben me daar heel goed van bewust. Maar de recente discussie die wij hebben gehad in deze raad of in deze commissie, waarbij we ook voornamelijk gezegd hebben van, en zoals het nu geformuleerd is, we kijken per wijk wat de parkeernorm is, ik zeg het maar even in mijn eigen woorden. Daarvan heeft de meerderheid van deze commissie of van deze raad gezegd, nee, we hebben een parkeernorm en met argumenten kan afgeweken worden door het college. Kan het college met een voorstel komen om af te wijken. En die lijn moet wat ons betreft gewoon in deze omgevingsvisie 2.0 terecht komen. En dat is in lijn met wat wij als raad hebben afgesproken ook recent weer. Dan kan je zeggen, 1.0 is stond iets anders. Maar ja, de tijd schrijdt voort. En we hebben dit meest recent ook wat dat betreft. Kom ik bij...

De voorzitter: Nog een interruptie van de heer Hofman.

De heer Hofman: Ik zal u de volgordelijkheid even vertellen, want eerst werd de mobiliteitsvisie namelijk vastgesteld en daarna de omgevingsvisie. Dus dat is even de volgordelijkheid.

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Dan ga ik u even aan iets anders herinneren. Wij hebben als commissie namelijk ook een stuk rondom parkeerbeleid ook teruggestuurd naar het college, omdat de amendementen en de motie niet verwerkt waren en daardoor de parkeerbeleid ook niet geactualiseerd is. Dus in die zin moet u, als u de geschiedenis even wilt schetsen, moet u dat punt ook even meenemen. Maar er zijn in die tussenliggende tijd meerdere uitspraken gedaan door deze commissie en door deze raad en die kan je niet negeren wat ons betreft. Dan kom ik bij een tot slot, wat mij betreft, een wat kleiner punt.

De voorzitter: Ik zie ook nog een interruptie van de heer De Graaf.

De heer De Graaf: Dank u wel, voorzitter. Wat betreft parkeren vindt de heer Jumelet ons natuurlijk aan zijn zijde. We hebben die paragraaf ook bestudeerd. Ik zou daarin kunnen lezen dat wij van alle parkeerplaatsen maar moestuintjes moeten maken, daardoor ontstaat er schaarste en daar moeten we voor betalen voor die parkeerplaatsen, noemen we regulering. Is dat een interpretatie die u wellicht deelt als u naar die paragraaf kijkt?

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Ik denk dat u doelt op bladzijde 36. U mag best weten van mij, ik zal hem even openklippen, mijn opmerking. Maar ik dacht, dat is een beetje klein bier misschien. Maar daar heb ik ook, nee, geen betaald parkeren. En dat, wij hebben als, en ik weet, dan gaat de heer Ruijtenberg natuurlijk reageren, gratis parkeren bestaat niet. Maar goed, dat is bekend. Oh, hij is er niet. Maar goed, ik ga snel verder. Maar in die zin, als dat betekent dat er eventueel betaald parkeren, dan vindt u ons ook aan uw zijde, daar is mijn fractie totaal geen voorstander van en daar zullen we ook nooit mee instemmen. Maar goed, dat is ook een discussie die we hier al vaker gevoerd hebben. Ik voel hem al aankomen.

De voorzitter: Ja, helemaal. Mijnheer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Ik moest even een sprintje ervoor trekken, maar mag ik de heer Jumelet erop wijzen dat gratis parkeren niet bestaat? Er is altijd iemand die het betaalt en als je het doet, zorg je in ieder geval dat de mensen die er gebruik van maken ook daadwerkelijk betalen.

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Dank u voor dat consistente geluid vanuit uw hoek. Ik had nog één klein punt en dat is met name het fietsverhaal. Er wordt heel erg gefocust op de verbinding met de omgeving van Lansingerland vanuit recreatief fietsen. Maar je zou juist verwachten dat met name ook het woon-werkverkeer, het snelfietsen, we hebben daar een hele mooie naam voor, ik ben hem even kwijt. Het snelfietsen, maar het heeft een andere naam. Maar dat we daar ook heel erg op zouden attenderen. Of ik heb erover heen gelezen, maar ik zie met name het recreatieve verhaal in onze omgeving en niet zozeer het woon-werkverkeer. En op het moment dat je het gebruik van auto's wilt verminderen, het gebruik, mind you, dan is juist wat mij betreft, wat mijn fractie betreft, een stimulans van het snel kunnen

fietsen richting Den Haag of Rotterdam of Delft heel erg belangrijk. En daar zou je toch ook wel wat extra aandacht voor moeten vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Even kijken, wie volgt? Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Dank u wel, voorzitter. Goed om te zien dat we, vanuit D66, dat we de in december besproken dilemma's terugzien in deze omgevingsvisie. Nogmaals dank aan het college voor de bespreking destijds. Het is goed dat wij alle losse visies die we in de afgelopen jaren hebben gemaakt, nu terugzien in één samenhangend document. Dat helpt ongelooflijk met het inzichtelijk maken wat de koers, identiteit en uitdagingen van onze gemeente zijn. En we vinden het ook mooi dat we dit nog hopelijk in het jaar voor de verkiezingen kunnen afronden met deze raad. Als je het goed bestudeert, dan staan er in totaal 107 ambities in de omgevingsvisie, als we goed geteld hebben. Ga daar maar eens aan staan. En die zijn natuurlijk te omvangrijk om in deze vijf minuten even te behandelen. Sommige mensen halen een aantal punten eruit. Maar wij willen graag kijken naar de doorvertaling van de dilemma's die in deze visie en de punten die belangrijk zijn voor ons. Allereerst de prioritering van belangen bij de energietransitie. In het debat hierover in december heeft D66 gezegd dat de energietransitie soms toch echt moet voorgaan op andere gebruiksmogelijkheden. Goede en betrouwbare energievoorzieningen is een randvoorwaarde om goed te kunnen wonen, te kunnen leven en te kunnen werken. Ook is goed om te zien dat bij de richtinggevende uitspraken terug te lezen is dat groen gecompenseerd gaat worden indien de voorzieningen voor de energietransitie niet goed in te passen zijn. Ook van belang is dat als richtinggevende uitspraak is opgenomen dat klimaatbestendigheid het leidende principe wordt bij de herinrichting van de openbare ruimte. En die urgentie is hoog. Zeker na het lezen van de leefomgevingsfoto. Want daar staan toch wel conclusies en beelden in waar we van schrikken. Er gaan veel zaken goed, maar de luchtkwaliteit is op onderdelen zorgelijk. En er is sprake van aanzienlijke lichthinder en is de ervaren geluidshinder voor sommige bewoners aanzienlijk. Waar we echt aandacht voor vragen is de conclusie dat zonder mitigerende maatregelen bodem- en waterkwaliteit verder zullen verslechteren. De onderzoekers roepen op dat een proactieve aanpak essentieel is om de impact te beperken. Ook zijn klimaatadaptieve en klimaatbestendige maatregelen essentieel om de veerkracht van Lansingerland te waarborgen. En ten slotte dreigt Lansingerland zonder aanvullende maatregelen achter te blijven op het gebied van verduurzaming. Deze onderwerpen hebben wat ons betreft echt prioriteit in het monitoren. En er staan er natuurlijk 107 in, maar er zijn een aantal die wat ons betreft echt prioriteit hebben om te monitoren en te volgen. Maar ook om te volgen of de Omgevingsvisie 2.0 in de toekomst actueel blijft. Uiteraard is deze nu strategisch van aard en daarbij ook wel flexibel. Het is daarom goed om scherp te monitoren of deze moet worden bijgesteld om te zorgen dat aan deze belangrijke onderwerpen een goede draai wordt gegeven. Kijkt het college dan naar ons als de raad om dit te agenderen of legt het college dat richting ons? Kortom, wat kunnen we afspreken over het evaluatie- en actualisatieproces? Daar ligt wat D66 betreft ook de uitdaging, hoe zetten we die 107 ambities en de duidelijke problemen die naar voren komen in de leefomgevingsfoto om in iets wat we kunnen monitoren? We zien die leefomgevingsfoto natuurlijk ook als een soort nulmeting. Maar we zijn wel kritisch over de methodologische verantwoording. Waarbij we bij de beeldvorming ook technische vragen hebben gesteld. Daar wachten we eigenlijk nog op beantwoording van. Bijvoorbeeld, er is natuurlijk een nulsituatie en een situatie als je niks doet. De vraag is dan, hoe is dat nou beoordeeld? Hoe is de methodiek daarachter? Dat kan natuurlijk niet voor alle 107 ambities, maar voor de belangrijke punten is het wel van belang dat we weten hoe dat berekend is en dat dat ook consequent blijft gebeuren. Als voorbeeld bijvoorbeeld fijnstof. Is dat een berekend op basis van een model of is dat een schatting door een expert? En zo zijn er natuurlijk meer punten. Het is zaak om op de

punten die voor Lansingerland belangrijk zijn, zoals bijvoorbeeld luchtkwaliteit, klimaatbestendigheid, licht- en geluidshinder en de duurzame energievoorziening, heldere afspraken op te stellen om ervoor te zorgen dat we de ambities uit de omgevingsvisie ook daadwerkelijk nakomen en door vertalen naar onze plannen, zowel kwantitatief als kwalitatief. Hoeveel van onze energie is duurzaam opgewekt? Hoeveel procent van ons bebouwd areaal is geschikt tegen hittestress? Is er inderdaad minder fijnstof? Natuurlijk betekent het niet dat we op alle 107 ambities indicatoren moeten opstellen. Dat is niet te doen en schiet voorbij aan het doel. Maar laten we het wel SMART houden. Wat ons betreft is deze versie geschikt om open te stellen voor zienswijzen. We zijn heel benieuwd wat er nog aanvullend uit de samenleving komt.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Hofman.

De heer Hofman: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ik ben blij met deze omgevingsvisie. Deze omgevingsvisie ademt ambitie. We willen een mooie, groene, gezonde gemeente zijn, waarin het goed wonen en ondernemen is. En we zien dat het niet vanzelfsprekend is dat dit zo blijft. De leefomgevingsfoto laat duidelijk zien dat de kwaliteiten die we waarderen onder druk staan. Gelukkig onderkennen we dat en staan in deze visie ambities om Lansingerland ook in 2050 nog steeds die mooie, groene en gezonde gemeente te laten zijn. Wij kunnen daar van harte mee instemmen. Voorzitter, waar we blij mee zijn, is de uitgebreide aandacht voor onze groenblauwe structuur en het versterken daarvan. Zoals het realiseren van de diverse ecologische verbindingzones richting Bentwoud en Midden-Delfland. We waarderen de inzet op betaalbaarheid van woningen, juist voor de mensen in de samenleving die een steuntje kunnen gebruiken. We ondersteunen ook de focus op klimaatadaptatie. We laten klimaatverandering niet over ons heen komen. We gaan proactief op zoek naar oplossingen. Ook op het gebied van het beheer en de kwaliteit van water zetten we piketpalen in deze visie die we met de waterschappen verder kunnen uitwerken. Mooie ambities. Er zijn ook een paar dingen waar we aandacht voor willen vragen. We lezen veel over het STOMP-principe. Waarbij de eerste letters staan voor stappen en trappen. Eigenlijk zien we die twee heel veel samengenomen worden in deze visie. Namelijk, daar waar over die dingen gesproken wordt gaat het vaak over inzet op goede loop- en fietspaden. We zien in Lansingerland dat heel veel fietspaden ook als wandelpad gebruikt worden, omdat een wandelpad ernaast ontbreekt. Eigenlijk de S en de T zijn heel vaak samengenomen in deze visie. Maar ze moeten wat mij betreft, wat ons betreft, gesplitst worden in de uitwerking. Want we zien dat wandelaars behoefte hebben aan hun eigen plekje eigenlijk naast die fietsers om te voorkomen dat ze samen in conflict komen. Ik denk dat dat goed is om aan te vullen. Verder viel het ons op dat we een paragraaf hebben in deze omgevingsvisie vanaf pagina 81 over het grondbeleid. Voorzitter, we wachten al ruim twee jaar op een nieuwe nota grondbeleid. Nu komen we deze passage in de omgevingsvisie tegen die eigenlijk een nieuw stuk grondbeleid duidt. En ik wil eigenlijk even de bevestiging vanuit het college krijgen van, is dit nou onze nieuwe nota grondbeleid die dus niet meer komt, maar die vanaf heden in onze omgevingsvisie staat? Ik denk dat het goed is om daar als raad ook even, dat we daar hetzelfde beeld in hebben met zijn allen. Voorzitter, tot slot, ik heb dit ontwerp Omgevingsvisie 2.0 heb ik vergeleken met de Omgevingsvisie 1.0 en dan zie je een andere uiterlijke kwaliteit van het document. En ik wil één ding wil ik nog even meegeven. Zorg dat de punten, komma's en verwijzingen nog even recht staan. Kom met plaatjes die een hoge resolutie hebben voordat we die zienswijze periode ingaan. Want ik denk dat opmaak zal vast nog wel plus, plus gedaan worden als we het zo meteen definitief vaststellen, maar we hebben ook voor de zienswijzeprocedure hebben onze inwoners behoefte denk ik aan leesbare plaatjes. En ik denk dat we dat nog even recht moeten zetten voordat we die zienswijzeprocedure ingaan. Dat was hem even voor nu, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Diepeveen.

De heer Diepeveen-Van de Merwe: Voorzitter, bedankt. Ook dank aan het college, de ambtenaren voor het mooie stuk. Een stuk waar Leefbaar 3B veel ambities van steunt. Bijvoorbeeld de groene omlijsting van Lansingerland is in deze omgevingsvisie meegenomen. Wat ons betreft is dat essentieel voor de leefbaarheid en de herkenbaarheid van onze gemeente. Maar ook hebben we enkele aandachtspunten en willen we graag een aantal zaken bijsturen. Lansingerland is en blijft een gemeente met een dorpse uitstraling. De drie kernen moeten herkenbaar en leefbaar blijven. We zien dat de omgevingsvisie inzet op meer gestapelde woningbouw om kansen te bieden aan onze thuiswonende starters en ouderen. Wij vinden dat onze buurten en wijken met grondgebonden woningen, dat we die moeten koesteren. We willen geen gestapelde woningen op inbreilocaties in laagbouwwijken. Natuurlijk snappen we dat er op sommige plekken ruimte moet zijn voor gestapelde betaalbare woningen, maar dat moet beperkt blijven tot locaties waar het echt passend is. Hoogbouw hoeft wat ons betreft geen doel op zich te zijn. Betaalbare woningen is echter wel een doel wat ons betreft.

De voorzitter: Mijnheer Diepeveen, een interruptie van de heer De Graaf.

De heer De Graaf: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een verduidelijkende vraag aan de heer Diepeveen. Het gaat over gestapeld. Ik hoor het begrip gestapeld, ik hoor het begrip hoogbouw. Maar twee huizen op elkaar is ook al gestapeld. Dat is wat lager dan de gemiddelde grondgebonden woning. Dus wat is zijn definitie van gestapeld in dit kader?

De heer Diepeveen-Van de Merwe: Wij hebben staan met vier verdiepingen en hoger. Wat ons betreft is dat een hoogbouw. '...' ik dat? Ja, dank je. We willen ook graag benadrukken dat betaalbare huur en koop belangrijk zijn, maar dat dit niet hetzelfde hoeft te zijn als sociale huur. Een gevarieerd woningaanbod betekent dat we voor iedereen bouwen. Zonder dat de balans in de wijken verloren gaat. Dus dan moet je ook denken aan midden huur tot circa 1250 euro per maand. Hier nog een punt, tijdens het beleidsplan vitaal ouder worden gaf de wethouder aan, naar aanleiding van een vraag van mijn collega Leon Erwich hier, dat knarrenhofjes in de omgevingsvisie moeten worden meegenomen. Leefbaar 3B wil dit soort woningvormen, maar ook woningdeelvarianten, graag verankeren in de omgevingsvisie. Dan de mobiliteit. Lansingerland is een forensen gemeente. We steunen en stimuleren hoogwaardig openbaar vervoer, maar ook deelmobiliteit. Maar dat betekent niet dat we de auto willen ontmoedigen. Daarom zijn we kritisch op diverse onderdelen waarin gesproken wordt over het vergroten van de loopafstanden. Wat ons betreft moet parkeren gratis blijven en moeten we vlakbij onze woningen kunnen parkeren. De heer Jumelet zei het net al. Mocht hij het amendement straks nog steeds overwegen, dan willen we graag meedenken. Ook vinden we het belangrijk om deelmobiliteit en goed OV te stimuleren op strategische locaties. Dan de energietransitie. We staan positief tegenover verduurzaming, maar we vinden het niet nodig om één initiatief zoals LansingerStroom te benoemen. Dat vinden we eigenlijk een beetje raar, dat we één initiatief benoemd hebben, terwijl wij denken dat er ruimte moet zijn voor alle energiecoöperaties en alle initiatieven. Ik zou graag willen horen of dit aangepast kan worden, want misschien komt iemand anders ook nog wel met een goed idee. De energietransitie moet natuurlijk ook haalbaar en betaalbaar zijn. En als dat niet zo is, hoeven we het ons betreft niet van het gas af. We moeten voorkomen dat mensen in de kou komen te staan door onbetaalbare maatregelen. Dat vonden wij de belangrijkste. Dank u.

De voorzitter: Mijnheer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Ja, nog even een kleine interruptie op de heer Duivesteijn. Is de heer, is Leefbaar 3B ervan bewust dat van het gas af gaan een Rijks, van het Rijk uitkomt? Dus dat we dat wel kunnen willen, of u kan dat willen, maar dat we daar niet zo heel veel over te zeggen hebben. Dat gaan we uiteindelijk allemaal moeten.

De voorzitter: Mijnheer Diepeveen.

De heer Diepeveen-Van de Merwe: Diepeveen is het en niet Duivesteijn? Dat is wel een ambitie die steeds vooruitgeschoven wordt. Maar u moet het wel met mij eens zijn dat het betaalbaar moet blijven.

De voorzitter: Mijnheer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Ja, ik ben het hartstikke met u eens. En mijn excuses trouwens dat ik de naam van uw partijgenoot noemde. Gelukkig een partijgenoot van u, dat dan wel. Ja, ik ben het met u eens dat het betaalbaar moet zijn inderdaad. Maar nu heel doodleuk roepen van, we willen niet van het gas af daar waar het nodig is. Het is onrealistisch om dat te stellen. Uiteindelijk gaan we daar naartoe. En dat is ook nodig, want fossiele brandstoffen raken op op een gegeven moment. Dus je moet naar andere alternatieven gaan denken, naar een mix om dat uit te sluiten. Dus hoe ziet u dat dan voor u als u zegt van, we willen dat niet.

De heer Diepeveen-Van de Merwe: Bij nieuwbouw komen we er momenteel al niet onderuit. Dat ben ik met u eens. Maar verder, we hebben netcongestie. Laten we maar eens kijken wanneer we het echt daadwerkelijk gaan verplicht moeten doen. En zolang hoeft het van ons niet als gemeente gedwongen te worden. De Rijksoverheid, dat is een ander verhaal.

De voorzitter: Even kijken wie volgt. Mijnheer Ruijtenberg misschien? Mijnheer Van Harn, zie ik.

De heer Van Harn: Dank, voorzitter. Voorzitter, ik weet niet of het aan mij ligt, maar soms schrik ik van wat er allemaal op ons afkomt. De Omgevingsvisie 2.0 staat vol met ambities, maar ook met bedreigingen. En als ik dan realiseer dat er 11.000 woningen bijgebouwd gaan worden in Lansingerland en dat al die bewoners willen recreëren en zich in het verkeer gaan begeven. Dat er 36 hectare nieuw bedrijventerrein ontwikkeld moet gaan worden. Met alle mobiliteitsgevolgen van dien. Dat eind 2025 de Rottemerentunnel opengesteld gaat worden, wat zeker zijn gevolgen zal hebben voor de N209 en de ontsluitingen van Bleiswijk en Bergschenhoek. Voorzitter, dan duizelt het mij wel eens voor ogen. Want hoe houden wij Lansingerland leefbaar? De leefkwaliteit in Lansingerland verslechtert en die verbetert niet vanzelf. Dan denk ik ook aan de onderwerpen luchtverontreiniging, geluidshinder en de kwaliteit van het oppervlaktewater. Dan nu wil ik even stilstaan bij het kopje economie. De gemeente geeft voorkeur aan bedrijven met activiteiten van grote toegevoegde waarde voor de economie.

De voorzitter: Mijnheer Van Harn, interruptie van de heer Hofman.

De heer Hofman: U schakelt heel snel van een heel negatief doemscenario naar het kopje economie. Maar hebt u met mij ook de ambities gelezen om iets te gaan doen aan die luchtkwaliteit, aan die geluidsoverlast? Ben ik de enige die dat gelezen heeft of hebt u dat met mij gelezen?

De voorzitter: Mijnheer Van Harn.

De heer Van Harn: Als u goed heeft geluisterd, dan had ik het over de ambities, maar ook de bedreigingen. En ik denk dat dat genoeg zegt. Ik wil doorgaan met economie. De gemeente, zoals ik al zei, geeft voorkeur aan bedrijven met activiteiten die van grote toegevoegde waarde zijn voor onze economie. Maar wat houdt toegevoegde waarde in? Gaan we de 36 hectare bedrijventerrein vullen met bedrijven en logistieke centra waar voornamelijk arbeidsmigranten te werk worden gesteld, waarvoor vervolgens huisvesting voor moet worden geregeld? Of maken we als gemeente een proactieve keus voor de vestiging van hoogwaardige bedrijven die kiezen voor automatisering en robotisering? Een goed voorbeeld hiervan is het super-gemechaniseerde distributiecentrum Hoogvliet langs de A12 in Bleiswijk. Bij dit bedrijf is de tussenkomst van de mens minimaal. Door daarvoor te kiezen kunnen we problemen van arbeidsmigranten beperken. Want kiezen voor werkgelegenheid door arbeidsmigranten uit bijvoorbeeld landen als Roemenië, Georgië, Armenië, dat is niet de kwaliteit van de bedrijven die wij in Lansingeland moeten willen. Ik hoop dat het college dat met mijn fractie eens is.

De voorzitter: Mijnheer Van Harn, een interruptie van de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Even een vraag ter verduidelijking. Suggereert de heer Van Harn hiermee dat deze arbeidsmigranten voor problemen zorgen? Of suggereert de heer Van Harn hiermee dat juist deze arbeidsmigranten in de problemen raken, omdat zij verstrikt raken in het web van huisjesmelkers, koppelbazen en andere onzure types?

De heer Van Harn: Nee, een kort antwoord aan de heer Ruijtenberg, noch het een, noch het ander. De keus ligt bij de bedrijven. Hoe willen zij hun bedrijf inrichten? Willen ze automatiseren of willen ze dat niet? Ik ga nu naar...

De voorzitter: Er is nog een vervolgvraag van de heer Ruijtenberg, denk ik.

De heer Ruijtenberg: Dat klopt. U heeft het namelijk wel gehad over problemen met arbeidsmigranten. Wat bedoelt u daar dan mee?

De heer Van Harn: Wanneer de bedrijven een goede keuze maken, dan zijn er minder arbeidsmigranten nodig. We moeten proberen kwaliteitsbedrijven in Lansingerland binnen te halen en niet achteraf ons met een probleem laten opzadelen.

De voorzitter: Mijnheer Van Harn, er is nog een vervolgvraag van de heer Xhemaili.

De heer Xhemaili: Ja, die lijkt op die van de heer Ruijtenberg. Suggereert de heer Van Harn dat wij in Lansingeland geen kwaliteitsbedrijven hebben? Eén. En twee, is de heer Van Harn het met mij eens dat zonder deze arbeidsmigranten heel veel werk blijft liggen in Lansingerland en de werkgevers die hier werk aanbieden? Ik doe het niet, moet ik eerlijk bekennen, in de kassen werken.

De heer Van Harn: Ik ontken helemaal niet dat wij geen kwaliteitsbedrijven in Lansingerland hebben. Maar ik pleit voor als wij nieuwe bedrijventerreinen gaan inrichten, dat we dan goed nadenken over wat voor soort bedrijven we daar willen hebben.

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Mag ik dan concluderen, als u praat over de bedrijven en de arbeidsmigranten, dat de glastuinbouw, die heel groot is hier, dus een probleem is voor het CDA?

De voorzitter: Mijnheer Van Harn.

De heer Van Harn: Ik heb, dacht ik, het woord glastuinbouw niet genoemd, dus ik begrijp niet goed waar u nu op wilt duiden. Ik had het over bedrijventerreinen, logistieke centra enzovoort.

De voorzitter: Mijnheer Jumelet.

De heer Jumelet: Als er één sector is waar heel veel arbeidsmigranten werken, is het de glastuinbouw, die rijkelijk vertegenwoordigd is hier in Lansingerland.

De voorzitter: Ik ga weer terug naar de heer Van Harn.

De heer Van Harn: Als u het goed vindt, dan ga ik verder met het volgende kopje in mijn betoog.

De voorzitter: Er was nog iemand...

De heer Van Harn: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, in de omgevingsvisie wordt 276 keer het woord groen genoemd. Groen en vergroening is heel belangrijk in Lansingerland nu we nog meer gaan bouwen. En we moeten zuinig zijn op het beetje groen wat we nog hebben. In dat verband zouden wij als CDA-fractie graag willen dat het ontwikkelplan Landschapspark de Rotte eindelijk opgepakt wordt en tot uitvoering wordt gebracht. Dit plan is in april 21 vrijgegeven, maar ligt, voor zover wij merken, nog al die tijd te verstoffen. Dan even aandacht voor het buurtschap De Kruisweg. Voorzitter, de CDA-fractie heeft grote zorgen over de verdere toekomst van buurtschap De Kruisweg. Ze hebben in het verleden al zoveel voor hun kiezen gekregen. Zitten ingeklemd tussen de A12 en de N209. Hebben een fastfoodcluster om de hoek met alle verkeersbewegingen van dien. Kregen in het recente verleden te maken met straatraces die hen uit de slaap hielden. En straks krijgen ze een waterstoftankstation om de hoek. En dan ligt de dreiging van de windmolens op de loer. Die dreigen in de groene polder 140-Morgen geplaatst te worden. Wat een verbindingzone moet vormen tussen het recreatieschap en het Bentwoud. Voorzitter, dat alles baart ons grote zorgen. Je zal als burger van Lansingerland maar op de Kruisweg wonen. Voorzitter, een grote wens van de CDA-fractie is het realiseren van kinderboerderijen. Wij lopen daar in vergelijking met omliggende gemeenten zoals bijvoorbeeld Zoetermeer ver bij uit de pas.

De voorzitter: Er komt een interruptie van de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Ik heb wel eens vaker aan het CDA gevraagd, en dat ga ik ook nu doen, het is wel leuk dat u al dit soort dingen benoemt, maar wat is dan uw oplossing? U zegt heel veel dingen die u niet wilt. Ook hier noemt u heel veel dingen op, waterstof en snackbar en andere dingen. Volgens mij heel veel van die plannen heeft het CDA ook mee ingestemd. Dus dat terzijde. Maar wat wilt u dan wel?

De voorzitter: Mijnheer Van Harn.

De heer Van Harn: U heeft het over de kinderboerderij, neem ik aan?

De heer Ruijtenberg: Nee, ik heb het over de Kruisweg. Er komt geen waterstoftankstation op bij een kinderboerderij, voor zover mij bekend.

De voorzitter: Mijnheer Van Harn.

De heer Van Harn: Ik had het over de dreiging van de groene polder 140-Morgen. En ik hoop dat u dat met mij eens bent, dat we het groen moeten koesteren.

De voorzitter: Nog een interruptie?

De heer Ruijtenberg: Nou breekt mijn klomp. Ik denk dat de heer Van Harn zijn eigen tekst nog een keer moet naluisteren. U heeft het echt gehad over de Kruisweg. U wilde een lans breken voor de bewoners op de Kruisweg, want ze hebben al zoveel te lijden gehad. Straatracen en waterstoftankstations en fastfood en de dreiging van windmolens. Die trouwens geen dreiging zijn, maar dat terzijde. En nu zegt u van, nee, ik heb het over 140-Morgen. U noemt allemaal dingen die u zegt van, Kruisweg, dat vind ik niet fijn. Maar wat wil u dan wel? Geef eens een keer een oplossing waar u van bent. Want het is continu, en dat is heel vaak bij het CDA, het is bijna een soort SP-achtig. We zijn overal tegen. We willen niks. Maar wat je wel wilt, wat u wel wilt als partij, waar u voor staat, dat wordt eigenlijk niet benoemd. Behalve dan populistisch mee roepen, we willen groen. Want dat willen alle partijen tegenwoordig. Wat wilt u wel?

De voorzitter: Mijnheer Van Harn.

De heer Van Harn: Wij zijn tegen windmolens op de Kruisweg. Zo duidelijk is dat.

De voorzitter: Mijnheer Van Harn, gaat u verder.

De heer Van Harn: Voorzitter, een grote wens van de CDA-fractie is het realiseren van kinderboerderijen, wat ik al zei. En we lopen uit de pas met bijvoorbeeld gemeenten als Zoetermeer, waar wel vier of vijf kinderboerderijen zijn. En nu recentelijk 't Ezelsbruggetje in Bleiswijk is gesloten, is het belangrijk dat daar nieuwe aanvulling aan wordt gegeven. En ook pleiten wij voor het oprichten van schooltuinen in Lansingerland. Schooltuinen brengen jeugd op een praktische manier in aanraking met alles wat groeit en bloeit. Dan zullen ze hopelijk ontdekken en leren dat bessen en frambozen aan struiken groeien en aardappelen en uien uit de aarde komen en niet uit de verpakking zoals ze in de supermarkt worden gepresenteerd. Hier wil ik het bij laten voor de eerste termijn, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Even kijken, wie volgt? Mijnheer Xhemaili.

De heer Xhemaili: Dank u wel, voorzitter. Fijn dat we wat langer de tijd voor hebben, want ik ga er ook voor zitten. Voor ons ligt het voorstel om het ontwerp van de Omgevingsvisie 2.0 vast te stellen en vrijgeven voor de zienswijzen. De Partij van de Arbeid vindt het een belangrijk moment. We bepalen samen de koers van de toekomst van Lansingerland en juist die toekomst moet sociaal, duurzaam en leefbaar zijn voor iedereen. Ik ga mijn woordvoering in drie delen opdelen, klimaatadaptatie en duurzaamheid, ruimte voor iedereen en mobiliteit en verbondenheid in de metropool. Voorzitter, we kunnen niet om klimaatopgave heen. In de commissie Ruimte van 3 december '24 heb ik reeds aangegeven dat klimaatbestendigheid het leidende principe moet worden bij de inrichting van de openbare ruimte. We kunnen en moeten ambitieuzer zijn op het gebied van energietransitie, circulaire economie en waterbeheer. Lansingerland heeft een kans om

voorop te lopen en echt werk te maken van klimaatbestendige gemeente. In deze zelfde commissie van 3 december '24 pleitte de PvdA al voor investeren in voldoende groen, waterberging, hittebestendige infrastructuur, biobased klimaatadaptief bouwen/woningen, voor zowel de leefbaarheid als om in de toekomst kosten door klimaatschade te beperken. Dit is goed te lezen ook in de paragraaf kwaliteit van de leefomgeving en in de paragraaf energietransitie en circulaire economie van de Omgevingsvisie 2.0. Daar zijn we heel blij mee. Toch hebben we nog wel vragen over de concrete vertaling van deze ambities naar de uitvoering. Hoe gaat het eruit zien? Wanneer krijgen wij uitvoeringsplannen? En hoe gaat het zich vorm krijgen? Hoe maken we de gemeente klimaatadaptief zonder dat de kosten worden afgewend tot op hen, op de inwoners die het al moeilijk hebben? We roepen het college op om hier scherp op te sturen. En de vraag die ik daarbij heb, hoe maakt het college de scherpe keuzes? Nu ga ik naar, ruimte voor iedereen. Eén van de kernpunten van de Omgevingsvisie 2.0 is de inrichting van onze fysieke leefomgeving tot 2050. Dat is dus over 25 jaar. Het lijkt ver, maar het is ook heel dichtbij. De PvdA is blij dat het thema wonen als een van de belangrijkste opgaven wordt erkend. Wij zien in Lansingerland een groeiende woningnood en het is essentieel dat wij niet alleen bouwen, maar dat we bouwen voor alle doelgroepen. Dus meer sociaal, meer betaalbare koopwoningen en dus meer ruimte voor jong en oud om hier een huis te vinden. Fijn dat dit ook terug te lezen is in de paragraaf wonen. Er wordt gestreefd naar een gebalanceerde woningvoorraad door meer nadruk te leggen op het bouwen van betaalbare woningen. In het stuk staat, minimaal twee derde dus betaalbaar, voor lage en middeninkomens en ouderen. Echter, daarnaast vragen wij ook specifiek aandacht voor kwetsbare groepen in onze samenleving. Het huisvesten van statushouders, spoedzoekers en de Oekraïners moet nog steeds zorgvuldig gebeuren binnen de kaders van goede ruimtelijke ordening. Ook moet er uiteraard aandacht zijn voor de goede leefomstandigheden voor woonwagenbewoners. Gelukkig wordt dit ook benoemd. Ik kom ook terug op de arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten spelen een belangrijke rol in de lokale Lansingerlandse economie. Denk aan de Horti Science, aan de glastuinbouw in de Oostland. En er moet daarvoor dus meer huisvesting voor hen worden geregeld. In het stuk staat dat marktpartijen verantwoordelijk zijn, maar de gemeente moet een leidende rol pakken. En in het stuk staat zelfs dat de gemeente een faciliterende rol gaat nemen. Maar wat de PvdA betreft gaat het echt erom dat de gemeente, of dat het college, juist meer een leidende rol moet hebben om de arbeidsmigranten huisvesting te organiseren. Ik ga nu naar de paragraaf, verbondenheid in de metropool en mobiliteit. Bereikbaarheid en nabijheid van voorzieningen. We pleiten voor een aanpak die zorgt dat iedereen ongeacht inkomen en achtergrond profiteert van een goed bereikbare en toegankelijke leefomgeving. We onderschrijven slachtoffers, dat omarmen wij en verlagen de maximumsnelheid idem. Er wordt veel geschreven over hoogwaardig OV en mobiliteit, maar het is niet duidelijk hoe de kernen onderling worden verbonden. We gaan richting de 9000 inwoners. Dat betekent dat de kernen an sich gaan groeien. Maar hoe worden die kernen onderling verbonden met OV? Het is nu niet goed geregeld. Daarnaast mis ik in het stuk de '...' van de ZoRo-lijn. Het kan zijn dat ik dat gemist heb, maar het zou heel fijn zijn als het ook wat meer expliciet terugkomt in de omgevingsvisie. De vraag die ik heb aan de wethouder, wethouder, waarom is er niks opgenomen onder onderlinge connectiviteit tussen de dorpskernen? Daar wil ik het voor nu bij laten voor mijn eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer De Graaf.

De heer De Graaf: Dank u wel, voorzitter. Als laatste in de rij, meen ik, vanavond dit onderwerp in de eerste termijn. Als ik met mijn werk een visie opstel, dan gaan we met zijn allen in een hutje op de hei zitten en dan komen we met een academisch zinnetje, wat richtinggevend moet zijn aan het eind van de dag. Als we naar deze visie kijken, ligt er een wat lijviger document. Maar dat gezegd hebbende, doe ik alle inspanningen van ons als raad

en ook van de ambtenaren enorm tekort. Want per saldo ligt er natuurlijk een heel mooi document. We hebben het niet geteld, maar we geloven absoluut meteen dat er 107 ambities in genoemd staan. Een mooie basis voor de toekomst van onze gemeente, wat ons betreft. We hebben er nog wel een aantal opmerkingen bij. We hebben vanuit verschillende perspectieven ook naar dat document gekeken. Er zijn natuurlijk in de loop der jaren wel een aantal zaken veranderd. Zo is dit document wat nu voorligt onder andere straks een belangrijke paraplu in het kader van de Omgevingswet. We geven daarmee ook wel wat beleidsruimte weg en we zetten wat beleidsruimte neer. En dan gaan we heel erg mee met D66 dat zegt dat een aantal van die punten best wel wat aangescherpt kunnen worden en wat SMART'er mogen zijn. 276 keer groen, is net al opgemerkt, staat in het stuk. We hebben ook eens eventjes door het document heen gescrold en wat woorden geteld. Passend, 44 keer, voldoende 51, goed 115, geschikt 30, meer 162. Allemaal woorden die enige richting geven, maar op een aantal van de ambities best wat aangescherpt kunnen worden, wat ons betreft. Want nogmaals, het is een belangrijk paraplu document in de Omgevingswet om in geval van afwijkingen van de omgevingsplannen toch heel duidelijk als afwegingskader te kunnen dienen. Het parkeren hebben we het al eventjes over gehad eerder vanavond. Er vinden een aantal partijen ons aan hun zijde als het over dat onderwerp gaat. Dan hebben we met een andere bril zitten kijken. De structuur van het document, dat is misschien wat administratiever. Juist omdat dit document dat voorligt een paraplu is in het kader van de Omgevingswet lijkt het ons niet handig om op een aantal onderdelen verwijzingen te maken naar documenten die denk ik in die hele structuur van een lage orde zijn. Zo noem ik het toetskader wind, waar heel snel naar verwezen wordt in die paragraaf. En daarvan denk ik, als dat morgen verandert, dan veranderen we daarmee impliciet onze visie. Ik weet niet of dat helemaal correct is. Hetzelfde geldt voor het ontwikkelperspectief Bleizo. Er wordt verwezen naar de strategische agenda MRDH, die tot maart '26 loopt. Niet dat we niet kunnen verwijzen, maar als die verwijzingen ertoe leiden dat dit een belangrijk onderdeel wordt van onze visie, zou ik daar heel terughoudend mee zijn. Dan zou ik er toch voor pleiten om een aantal kernelementen uit die document hier nog te herhalen om ze ook expliciet op te nemen in onze omgevingsvisie. Verder hebben we nog even gekeken van, we hebben een aantal keer een debat gevoerd in dit huis over een aantal onderwerpen waarbij wij zoiets hadden van, zou een omgevingsvisie hier nou leidend in zijn en hoe leidend is dat dan? En we herinneren ons met name een aantal debatten over huisvesting van arbeidsmigranten, over AZC's, andere soorten van opvang voor mensen die asiel zoeken in dit land. En we hebben daar een aantal oplossingen voor gevonden. We hebben een paar keer met elkaar natuurlijk de schouders onder dat soort dossiers gezet en toch dingen naar de kant kunnen roeien en iets kunnen organiseren in onze gemeente. Maar ik denk niet dankzij een omgevingsvisie. En die omgevingsvisie kan wat ons betreft veel meer voorzien in een aantal van die doelgroepen. En het lijkt nu wel of aan het eind van het stuk een aantal van die doelgroepen in één paragraaf worden genoemd. Ik heb in dit huis bij het vorige agendapunt kunnen optekenen dat, we hebben veel urgente doelgroepen te helpen. Unquote. De bestemming bouw moet het dan wel hebben. Ik weet niet of dit stuk wat nu voor ligt voldoende richting geeft in de zin van, eventueel een LOO-3. Ik weet niet of daar ooit sprake van is. Ik hoop het niet. Maar stel dat. De knarrenhofjes. De heer Xhemaili noemde ook al een aantal andere voorbeelden van doelgroepen. Ik denk met name de vertaling van die doelgroepen naar de ruimtelijke inpassing, dat dat een tandje concreter kan in deze visie door daar explicieter naar te verwijzen of ruimte voor op te nemen. Dat was hem wat mij betreft even voor de eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer De Graaf. U was niet de laatste, want de heer Ruijtenberg is nog aan de beurt. Mijnheer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Sorry, mijnheer De Graaf, helaas. Er zijn heel veel dingen zijn er al gezegd vandaag, dus ik hoop het gewoon ook wel wat korter te kunnen houden daarin. D66 heeft al heel veel dingen genoemd waar we het echt heel erg mee eens zijn. Als we gaan kijken naar energietransitie, als we kijken naar klimaatadaptatie, als we gaan kijken naar wat er op ons afkomt, dan zijn dat dingen waar wij ons echt zorgen over maken als GroenLinks. Dat zijn zorgen die gedeeld worden door D66 en de heer Bakker heeft dat uitermate goed verwoord, dus ik zal daar niet in herhaling in treden. Ook de heer Xhemaili heeft in zijn bijdrage een aantal dingen gezegd waar wij op aansluiten. Niet heel toevallig natuurlijk in onze samenwerking daarin. Maar ook daarbij zal ik dus vrij kort zijn daarover. Ik kan me voor een groot gedeelte ook daarbij aansluiten. Wat ik dan wel zie in deze in hierin is dat er een aantal dingen in staan die niet benoemd zijn. De relatie met de samenlevingsvisie is wat mij betreft hartstikke goed. Daarbij kunnen we nog meer de vraag stellen van, wat voor gemeenten willen we zijn? Zijn we niet voor iedereen? Het staat er ook in, we willen een gemeente voor mensen die afstand hebben tot de arbeidsmarkt, mensen die ouder zijn, mensen die meervoudig of invalide zijn. Maar wat ik daar een beetje mis is dan, hoe gaan we ook om met mensen die in armoede leven? Hoe worden die erbij betrokken om te zorgen dat ook die een plek hebben in deze gemeente? Als je toch een relatie legt met de samenlevingsvisie, moet dat wat mij betreft er ook in staan. Wat ik ook mis is een relatie met andere overheden. Het wordt wel genoemd, met de MRDH, met de provincie, met het Rijk. Wat ik daar concreet in mis is van, hoe gaan we in over maatregelen die genomen worden in Europa? Dat is uiteindelijk waar heel veel van onze dingen in komen. Later wordt het wel benoemd, over de luchtkwaliteit en over straling, waar we op Europese dingen handhaven. Maar er zijn ook bijvoorbeeld de waterkwaliteit, waar wij echt ons zorgen over moeten gaan maken onder druk van Europese regels die daar zijn. Daar wil ik graag weten van de wethouder hoe we daarmee omgaan. Dan staan er een aantal dingen in die ik heel goed vind. Een van de paragrafen staat in, meer economische groei met meer geld is niet zaligmakend. Meer consumptie staat niet per definitie gelijk aan meer geluk. Dat sluit helemaal aan bij wat wij vinden. Er is een moment dat je moet zeggen van, we kunnen niet doorgaan in die ratrace van altijd maar meer, meer, meer groei. Er moet ook een tijd van bezinning komen. Positief dat dat erin staat. Arbeidsmigratie is een keer genoemd, ook door de heer Xhemaili, onder andere. Daar sluiten we aan. Wat ik nog wel wil aangeven daarbij is dat in de plannen die we gezien hebben was er heel veel of te weinig aandacht voor de privacy van de desbetreffende arbeidsmigranten. Er werd continu gesproken over huismeesters, over cameratoezicht, over bijna een soort meldingsplicht. We zouden graag zien dat ook daar meer aandacht in zijn, want die arbeidsmigranten die hebben we keihard nodig. Die doen heel goed werk. We moeten zorgen dat die uit de handen blijven van allerlei gepeupel wat hun wil uitbuiten, maar het zijn wel zelfstandige burgers die gewoon ook recht hebben op privacy, dus daar meer aandacht voor. De linten, mogelijkheid tot wijziging. We hebben altijd gezegd, we koesteren de kernen, maar we kunnen de kernen niet koesteren tot in de eeuwigheid. Wat ons betreft, als we willen gaan verdichten en we willen wat meer mensen hier in Lansingerland gaan huisvesten, zul je ook op een gegeven moment moeten gaan over te gaan tot een kleine wijziging van die linten. Goed dat ook dat nu benoemd wordt, dat dat erin staat. Nou willen wij volgende maand als GroenLinks PvdA willen wij een besprekingspunt indienen over 30 kilometer de norm in Lansingerland. Dat gaan we ook doen. Maar het is wel goed om te lezen dat het hier alvast in staat. Het moet, als ambitie moet het de norm worden. En alleen op die wegen waar dat nodig is voor doorstroming zou het naar 50 zijn of in ieder geval 60. We zijn benieuwd hoe het college, maar ook andere partijen daar volgende maand op gaan reageren, terwijl het hier zo klip en klaar al opgeschreven staat. Dan nog twee andere vragen die ik heb. CO2-reductie, we willen in 2050 klimaat of CO2-neutraal zijn. In 2030 willen we 55 procent minder uitstoot hebben. Ik wilde graag van de wethouder weten, hoever staan we nu daarin? Of hij dat kan benoemen. Mag ook

schriftelijk, want ik begrijp dat het wel een vrij lastige vraag is. Ik zie hem al bedenkelijk kijken. Dan nog de laatste vraag, op pagina 46 staat een hele paragraaf over windenergie. Die lijkt enigszins in tegenspraak met wat er nu afgesloten is in het bestuursakkoord. Dus ik wilde graag weten van de wethouder wat hij daarvan vindt. Dank u wel.

De voorzitter: We hebben volgens mij alle fracties gehad. Ik zie de wethouder Cnossen heleboel geschreven hebben. Er zijn de nodige vragen gesteld, van de starters tot parkeren tot evaluatie en hoe gaan we verder met de verbindingen tussen de dorpen? Het is te veel om het allemaal op te noemen, maar ik heb u driftig zien schrijven. Ik zou zeggen, gaat uw gang. Mevrouw Zevenbergen zit en aan de linkerzijde nog een paar ondersteuning. Dan kom ik straks denk ik nog bij de heer Muis. Mevrouw Cnossen, gaat uw gang.

#### *Beantwoording college*

Mevrouw Cnossen: Dank u wel, voorzitter. En inderdaad, bij een aantal onderwerpen misschien dat ik ze even noem en dan zeg dat dat richting de collega-wethouder Muis gaat. Mooi, mijnheer Jumelet van WIJ Lansingerland, hoe u de bespreking opende. Want we hebben inderdaad als commissie Ruimte, ambtenaren en college een heel traject met elkaar gelopen. En het is mooi om dat hele proces nog eens even terug te kijken. En dat u ook dingen herkent, want dat was ook het woord wat u noemde. En dat vind ik echt heel belangrijk, dat er niet allerlei verrassingen in de omgevingsvisie zitten. Maar de dilemma's hebben we met name met elkaar goed doorgesproken. En dat ziet u hierin terugkomen. Dus daarin pak ik het compliment op. Want het college vindt het echt belangrijk dat de raad stukken krijgt aangeboden waar die herkenning in zit en niet opeens allerlei verrassingen tussen de regels door. U had met name een aantal punten. Bij wonen mist u de starters. De heer Muis zal straks op het wonen ook terugkomen. Maar in zijn algemeenheid wijs ik erop dat er in het omgevingsprogramma, in dit geval wonen, ook nog het een en ander wordt uitgewerkt. Parkeerbeleid. Hebben we een afslag genomen in onze omgevingsvisie? Nee. Het vigerend parkeerbeleid. Ik heb bladzijde 36, die zoek ik er even bij, want dat heb ik aangetekend. Even kijken hoor. Bladzijde 36, 38. Ja, daar had ik hem gevonden. Ik snap nu waar uw opmerking vandaan komt. Bladzijde 36, de ambitie slim omgaan met parkeerdruk en overlast, kiest voor een gebiedsgerichte aanpak. Ik heb het gevoel dat u daarover valt, zal ik maar even zeggen. Het college, ik denk dat wij hetzelfde wel benoemen. Dat je kijkt per wijk. Dat noemde u ook. En dat is toch ook een vorm van gebiedsgerichte aanpak. Wij hebben dus geen parkeernormen bijgesteld of wat dan ook. In mijn beleving, de beleving van het college, hebben we het vigerend beleid hierin overgenomen en hebben we deze woorden gekozen om inderdaad te kunnen afwijken, in overleg met uw raad, van parkeernormen. En dat is eigenlijk hetzelfde als wat u zei. Ik geef het even ter overweging. De fiets. Ja, daar kwam de fiets. Het STOMP-principe, dat is door heel veel van u aangehaald, past bij heel veel onderwerpen. Ook bij de fiets. Even kijken hoor. Ik moet even naar een ander document schakelen. Het STOMP-principe, het is u duidelijk, denk ik, wat dat is. De heer Hofman heeft dat heel beeldend ook verteld van het stappen en trappen, et cetera. Juist dat STOMP-principe wordt elke keer afgepeld om ook dat woonwerkverkeer af te pellen hoe dat zit om, zoals u terecht zegt, ook daarmee het autogebruik te verminderen. Dus dat STOMP-principe is vertaald in die omgevingsvisie. En die omgevingsvisie stelt, want dan kom ik even terug op het vorige onderwerp, dat er altijd plek moet blijven voor dat parkeren. Ook bij dicht bij woningen. Dus wij halen dat er niet uit. Maar er worden wel nuances inderdaad gemaakt als je ook moet kiezen voor klimaatadaptatie. En je probeert met elkaar de wat duurzamere vormen van mobiliteit aantrekkelijker te maken. Heel deftig gesproken. Maar dan kom je op die snelle fietsverbindingen, voorzitter, die de heer Jumelet ook noemde. Dus dat sluit wel goed aan bij wat in de visie ook staat. De heer Bakker had wel een wat ingewikkelde vraag over een

technische vraag waar geen antwoord op was. Ik stel voor dat u die technische vraag nog een keertje indient bij de griffie. Dan zorgen we daarvoor. Want daar was ik mij niet van bewust. Dat monitoren, waar u naar vroeg, want we hebben inderdaad heel veel ambities. Hoe gaan we die monitoren in de omgevingsprogramma's. Ga je dat wat meer detailleren? En wil je ook monitoren, bijvoorbeeld fijnstof. Dat staat in met name de omgevingsfoto. Dat fijnstof, dat kun je via landelijke metingen monitoren hoe zich dat verder ontwikkelt. En u heeft daar ook iets over gelezen dat de houtstook een belangrijke oorzaak ook is. Dus daar zouden we het altijd later over kunnen hebben. Het SMART maken, dat komt dus later in de omgevingsprogramma's. Ga ik naar de woordvoering van de heer Hofman. En daar heb ik heel gek D66 achter gezet, maar ik weet heel goed dat hij van de ChristenUnie is. Ik weet niet hoe dat komt. Die heeft het inderdaad over dat STOMP-principe. Dat de S en de T, stappen en trappen, nog te vaak op één pad moeten en dat splitsen in de uitwerking. Ik begrijp uw opmerking. En ik wil niet alles doorschuiven, maar het programma mobiliteit moet dit verder gaan detailleren. En dan moet je ook het erover hebben hoe je je openbare ruimte inricht. Of daar altijd financiën voor zijn om dit te splitsen. En dat het een belangrijk onderwerp is, dat begrijp ik heel goed. Want die fietsers gaan steeds harder en het stappen blijft een beetje hetzelfde gaan. Of je moet heel hard lopen natuurlijk. Het grondbeleid. Mooi dat u constateert op bladzijde 82 dat daar de hoofdlijnen van het grondbeleid inderdaad in de omgevingsvisie zijn opgenomen. Want dat was ook één van de doelstellingen. Weet u nog dat plaatje van BMC met die 100 beleidsstukken? Er zit echt heel veel nu in deze omgevingsvisie. En daarmee wil ik dat graag bevestigen. U stelde ook een vraag over het uiterlijk van de omgevingsvisie. Of plaatjes met een hogere resolutie ook kunnen, zodat als het echt ter inzage komt mensen dat ook beter kunnen bekijken. Daar krijg ik allerlei technische adviezen over, maar in elk geval is dat wel een punt van aandacht. Maar zitten er ook altijd wel weer beperkingen als je een kaartje hebt, dat dat technisch ook wel weer beperkt is, omdat anders de bestands grootte een probleem gaat worden. Ik ga naar de woordvoering van de heer Diepeveen, voorzitter, van Leefbaar 3B. De dorpse uit...U stelt een aantal punten die voor uw fractie heel erg belangrijk zijn, maar die ik niet onmiddellijk als vraag zag, voorzitter. Of er knarrenhofjes in de omgevingsvisie staan. Het gevarieerd wonen, ik wijs ergens naar, maar dat is iets anders, dat staat er heel duidelijk in beschreven. En hoe je dat precies gaat doen, daar zal denk ik de heer Muis ook nog wel op terugkomen. In het omgevingsprogramma wonen ga je dat verder uitwerken. Dus het knarrenhofje zul je niet onmiddellijk in de omgevingsvisie terugzien. Bladzijde 22 van de visie. Ik ga even weer iets opzoeken, voorzitter. Dus de merknaam, daar hebben we het eigenlijk vorige keer ook over gehad bij het vitaal waardig ouder worden, knarrenhofje een bepaalde merknaam is. Maar bladzijde 22 van onze omgevingsvisie, onder het kopje ouderen, de laatste alinea, hebben we wel degelijk geclusterde ouderenwoningen benoemd. Om ook bij te dragen waar uw fractie ook op aandringt, dat dat belangrijk is voor ouderen om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen, omdat ze op die manier iets voor elkaar kunnen betekenen. Dus ik hoop dat die alinea u voldoende comfort geeft om niet het woord knarrenhofje terug te zien, maar wel de bedoeling daarvan. De duurzame energietransitie zal de heer Muis straks op terugkomen. Mijnheer Van Harn, mooi hoe u bij economie ook stilstond. Bij de bedoeling van hoogwaardige bedrijvigheid wat houdt dat in? Bladzijde 21 spreekt vrij uitgebreid over brede welvaart, mijnheer Van Harn. En daarin hebben we wel aangegeven wat belangrijk is voor Lansingerland, welke clusters. Het moet aansluiten bij economische clusters die we al hebben voor het dorp en regio voorzienende bedrijvigheid. Maar terecht wat u ook zegt, hoogwaardige bedrijven, dat je ook kijkt naar die robotisering et cetera. De arbeidsmigranten, voorzitter, zal wethouder Muis straks oppakken. En u had ook een opmerking over landschapspark De Rotte. Die laat ik ook even daar. De heer Xhemaili zocht nog naar een concrete vertaling. Dat is eigenlijk voor de heer Muis, klimaat opgave, in het programma kwaliteit leefomgeving. De heer Xhemaili vroeg ook aandacht voor de kwetsbare groepen. Er stonden er al een aantal in. Mogelijk dat de heer Muis daar

ook op ingaat. Maar in onze omgevingsvisie zijn ook heel veel, ik moet die kant op kijken, kwetsbare groepen benoemd. Zoals het beschermd wonen, GGZ. Alles waar de gemeente voor aan de lat staat, dat hebben we wel op een rijtje gezet. En u noemde terecht ook een opdracht voor de gemeente zijn ook de woonwagengroepen, om die op een nette manier onderdak te geven. Het kernen onderling verbinden. Daar ga ik u ook weer wijzen, mijnheer Xhemali op het STOMP-principe. Waar je ook afpelt in dat principe hoe je de kernen het beste kan verbinden. En de vertramping van de ZoRo-lijn, die mist u. Bladzijde 35 heb ik erbij gezet, staat die toch redelijk uitgebreid. En dat is ook een belangrijke ambitie om te verwezenlijken. Want dat gaat dus ook wel zorgen voor een betere OV-verbinding tussen de drie kernen. Want dan kun je inderdaad vanuit Bleiswijk, Bergschenhoek en Berkel elkaar wat makkelijker bereiken. Even kijken. Ik ben beland bij de woordvoering van de heer De Graaf. Die constateert terecht dat dit echt een belangrijke paraplu is voor de Omgevingswet. We zien nu al aan de intake tafel dat er op Omgevingsvisie 1.0 vaak wordt teruggegrepen van, wat staat er nou beschreven? En van daaruit wordt er beredeneerd hoe een initiatief beoordeeld kan worden. Dus dat is inderdaad een hele belangrijke. Ik vond het een ingewikkelde vraag over die verwijzingen. Ik heb hem nog niet echt gezien of dat nou terecht is. Want u gaf aan, mijnheer De Graaf, als je een verwijzing maakt naar bijvoorbeeld een windbeleid, ik noem maar even, ik weet niet hoe u het precies benoemde, en dat windbeleid verandert, dan zouden we eigenlijk in de omgevingsvisie gelijk het nieuwe windbeleid hebben staan. Zo heb ik hem opgepakt. En voorzitter, ik zou willen voorstellen dat we die per mail of zo beantwoorden, want dat wil ik echt even navragen. Want over de structuur van het document is wel heel erg nagedacht, omdat die ook weer moet passen in het digitaal stelsel Omgevingswet et cetera. En verder ook doorwerkt in allerlei programma's. Dus daar is wel over nagedacht. Maar ik ga vragen om daar aan dit punt even aandacht te geven, want dat had mij wel even een lampje laten branden. De arbeidsmigranten vroeg u naar. Dat gaat naar de heer Muis. De heer De Graaf, voorzitter, wilde toch ook wel weten, moet je in de visie nou niet een richting hebben waar je al die locaties moet gaan zoeken? We zijn op zoek naar locaties voor het COA, voor arbeidsmigranten, voor knarrenhofjes, et cetera. Moet dat al concreter vertaald worden in de visie? De visie zijn inderdaad de grote lijnen. En dat uitwerken op concrete plekken vind ik lastig op dit moment, voorzitter, om dat toe te zeggen. Op het moment, dat kent u misschien nog van Vinex. Toen bedacht het Rijk van, de Meerpolder en Westpolder dat waren Vinex locaties en alle sappige graslanden werden onmiddellijk verkocht door ontwikkelaars. Dat is altijd het lastige met heel concreet worden van locaties. Je kunt mogelijkheden aangeven, maar op het moment dat je zegt, dit is onze nieuwe bouwlocatie. Ik wijs even naar daar, maar daar zitten de mensen niet meer. Maar die zouden daar dan misschien hun tiny house op willen zetten. Iemand anders, wij willen misschien de statushouders daar huisvesten. Daar moet ik ook nog even op kauwen. Dus ik geef u eigenlijk helemaal geen goed antwoord. Dat begrijp ik, mijnheer De Graaf. Maar ik probeer u het dilemma te schetsen om heel concreet te worden in deze visie. De heer Ruijtenberg tot slot, voorzitter. Hij mist hoe omgaan met mensen in armoede. We hebben bewust die relatie met de samenlevingsvisie gelegd om niet al die groepen te noemen. Want wij weten welke principes wij daar hanteren. Het ongelijk behandelen, de bestaanszekerheid. En een van u zei ook dat het goed is dat wonen heel prominent hierin staat. Ik dacht dat het de heer Xhemali was. Vind ik ook een van de belangrijkste opgaven van dit moment, waar mensen, net de tiny house mensen, maar iedereen zit met smart te wachten op een huis. En de stelling is wel, als je eenmaal een woning hebt, dan heb je ook al een vorm van bestaanszekerheid, omdat je dan je leven kunt opbouwen. Dus op die manier zou ik hem eigenlijk willen benaderen, als u dat goed vindt, dat het wel degelijk in deze visie ook zit. De visie gaat niet zozeer om, wat we in de samenlevingsvisie wel doen, het sociaal domein benoemen, wat je daarin doet. Maar wel dat wonen een belangrijke vorm van bestaanszekerheid is. Ook voor mensen in armoede. Want die kunnen daar iets opbouwen,

samen met hun partner, gezin of et cetera. De relatie met andere overheden vond u er niet genoeg in zitten. Daar heb ik niet onmiddellijk een vraag op. Ik wou die toezegging ook maar doen om dat ook per mail schriftelijk te beantwoorden, voorzitter. Want ik weet wel dat die dingen er allemaal in zitten, de kaderrichtlijn water, daar moet je gewoon aan voldoen. Laat dat helder zijn. We hebben in die omgevingsfoto daar al heel veel in zitten. Maar ik denk dat de ambtenaren dat nog iets preciezer kunnen beantwoorden. Het verdichten van de linten, dat was meer suggestie van u.

De voorzitter: Mevrouw Cnossen, een interruptie van de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Dank u wel. Het is al enige tijd geleden, maar ik wil even nog een kleine checkvraag bij u doen dan. Bent u wel van mening of bent u het eens ook dat aanpak van armoede ook wel een onderdeel is van de brede welvaart?

Mevrouw Cnossen: Ik zit er even over na te denken. Zeker, want die brede welvaart kan er dus voor zorgen dat mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, om dat maar wat onaardig te benoemen, maar veel meer mensen toegang ook hebben op arbeid, op fietsafstand, loopafstand, wat dan ook. Ja, dus ik denk dat daar zeker een verband zit. We hebben hem in de omgevingsvisie wel vooral vanuit economie benaderd, dat heeft u gelezen. Maar ik vind het een heel mooi verband. Ik zet het er even bij, ook voor mijzelf.

De voorzitter: Er is nog een interruptie van de heer De Graaf.

De heer De Graaf: Dank u wel, voorzitter. Als de wethouder en ambtenaren toch aan de slag gaan met het verduidelijken van die relatie met andere overheden, zou ik daarbij willen benadrukken dat we ook behoefte hebben aan, als die relatie dan beschreven is of concreter gemaakt is, wat dan specifiek onze rol daarin is. Ik zit even te denken aan een artikel, een van die stukjes in de omgevingsvisie over, ik geloof, laadpalen voor logistiek of zo, samen met de MRDH. Dat is een hele mooie ambitie, maar dat is een regionale ambitie. Maar wat onze rol als gemeente daar nou concreet in gaat zijn, dat blijft een beetje vaag. Dus ook die concreetheid graag aanbrengen als u toch met dit onderwerp aan de slag gaat. Dank u wel.

Mevrouw Cnossen: Ja, ik vervolg weer. Dank u wel, voorzitter. Het is een hele belangrijke, mijnheer De Graaf, want je moet juist die rol van de overheid daarin zo klein mogelijk maken. De samenleving kan heel veel zelf en onder die samenleving vat ik ook het bedrijfsleven, die heel veel op kunnen pakken. Dus ik denk dat dat helder is. Ik was er bijna, voorzitter. Ik had nog één puntje opgeschreven over de linten verdichten. Dat was meer eigenlijk een suggestie van de heer Ruijtenberg. En de 30 kilometer heeft u terecht gezien, mijnheer Ruijtenberg, dat daar al een voorzet hier in zit om daar meer mee te doen. Er zitten nog een aantal onderwerpen, wind, et cetera, voor collega Muis.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Muis, ik heb het nodige gehoord. Wonen, duurzame energie, landschapspark De Rotte en de arbeidsmigranten onder andere. Aan u.

De heer Muis: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zal even kijken wat er nog mist. Ik begin bij de heer Jumelet van WIJ Lansingerland. Die mist in elk geval iets en dat was een aparte paragraaf over de starters. En ik begrijp dat aan de ene kant wel. Aan de andere kant, dat komt terug onder het kopje huishoudens met lage en midden inkomens. U kunt natuurlijk, als u dat allemaal wilt, daar allemaal mooie teksten voor maken. Maar ik wil u voorstellen om in elk geval dat kopje te veranderen. Want volgens mij zit het wel daaronder. Om van dat kopje dan te maken, huishoudens laag en midden inkomens,

voornamelijk starters. Dan is het bovenaan die tekst helder dat het met name daar over starters gaat. Maar goed, neemt u dat mee. En anders, als u het anders ziet, dan hoor ik dat. En dan is het aan u hoe u dat dan in de tekst wilt krijgen. Even kijken, volgens mij zijn er andere punten heeft mijn collega beantwoord.

De voorzitter: Mijnheer Muis, een interruptie van de heer Jumelet.

De heer Jumelet: Ik kan u heel goed volgen, maar kunt u dan ook de link leggen met de stap die we hebben gemaakt met elkaar met betrekking tot Wilderszijde, de kleinere wooneenheden, want dat zou juist daarin een plek kunnen krijgen.

De heer Muis: Voorzitter, de discussie over Wilderszijde loopt natuurlijk nog via collega Fortuyn, als u dat heeft over het toevoegen van die kleinere wooneenheden, of in elk geval kleinere koopwoningen. Die is natuurlijk nog niet klaar. Je kunt het als ambitie meenemen. Dus ik denk misschien dat het goed is om toe te zeggen dat we kijken waar dit ergens zou passen. Maar het is natuurlijk wel een visie, wil ik u ook nog even meegeven. Dus laten we kijken of het ergens in de tekst een plek kan krijgen. En dat laten we u dan ook schriftelijk weten. Voor alles geldt natuurlijk, en dan kijk ik ook even rond, dat iedereen dat dan in ieder geval in meerderheid moet vinden, voordat we natuurlijk die dingen aanpassen. Maar laten we het even teruggeven van wat wij daarvoor kunnen bedenken om die discussie te benoemen.

De voorzitter: Mijnheer Muis, nog een interruptie van de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Dank u wel. Ik begrijp die koppeling tussen lagere en midden inkomens en starters begrijp ik toch niet helemaal, want niet alle starters hebben lagere of midden inkomens. Er zijn ook starters met prima inkomens. Maar er zijn ook heel veel mensen met lagere of midden inkomens die gewoon geen starters zijn, maar al heel lang ergens wonen of '...', maar gewoon vastzitten. Dus ik begrijp die koppeling niet helemaal. Dus ik zou niet op voorhand enthousiast worden van zo'n verandering van het kopje.

De heer Muis: Voorzitter, vanuit het college hoort de starter onder die tekst die onder dat kopje staat. En dan laat ik het verder bij u. En de discussie van, wat is dan een starter. De ene legt hem uit, hij heeft al een woning. Ik zie het als iemand die nog moet starten op de woningmarkt. Maar goed, die discussie gaan we hier vanavond, tenminste, die ga ik niet met u voeren. Die mag u met elkaar voeren. Maar dan hoor ik het graag als u het anders wilt. Dan ga ik naar de heer Bakker van D66. Een aantal zaken zijn volgens mij ook al door wethouder Cnossen beantwoord. Het ging ook over de bronnen die er soms achter zitten. Het zijn allemaal openbare bronnen. Dat staat ook in het stuk. Maar specifiek met betrekking tot fijnstof noemt u volgens mij ook. Dat is gemodelleerd door het RIVM op basis van een centraal instrument monitoring luchtkwaliteit. Maar goed, als u daar meer in detail over wilt weten van de verschillende bronnen van waar die vandaan komen dan hoor ik dat graag. Dan kunnen we dat u laten weten. Dit is er één. Maar het zijn dus allemaal openbare bronnen. Dan ga ik naar de heer Hofman. Maar die sla ik weer over, want volgens mij STOMP, grondbeleid en over de vormgeving, dat is volgens mij allemaal door collega wethouder Cnossen beantwoord. Dan kom ik bij de heer Diepeveen van Leefbaar 3B. Daar heeft collega Cnossen ook al het een en ander gezegd over de knarrenhofjes. Volgens mij ook dat het past binnen de ambitie gelijkvloers geclusterde ouderenwoningen. En volgens mij was dat daar het antwoord op. Dan het benoemen van LansingerStroom als energiecoöperatie. Het is natuurlijk aan de ene kant, het is een belangrijke samenwerkingspartner. Aan de andere kant begrijp ik ook de heer Diepeveen. Er kunnen natuurlijk ook andere lokale energiecoöperaties zich melden. Die zijn er niet. En wij werken

ook nauw samen met LansingerStroom. Ik zou er ook geen bezwaar tegen hebben als wij het aanpassen, als u het daarmee eens bent, in lokale energicoöperaties, is ook helemaal prima. Maar kijk even rond. Er staat ook bijvoorbeeld woningcoöperatie. Er staat ook niet 3B-Wonen. Dus in die zin zou dat prima kunnen. Dan ga ik naar de heer Van Harn van het CDA. Die had het onder andere over het ontwikkelplan landschapspark De Rotte. Dat moet mij van het hart, dat wordt wel een beetje een herhaling van zetten. En ik en ook denk ik uw collega raadslid Bianca Boonstra probeert u heel goed op de hoogte te houden van de status van het ontwikkelplan landschapspark De Rotte. Het is ook niet een plan, daar hebben we het natuurlijk al verschillende keren over gehad. Het is een plan, maar het is ook meer een visie, een ambitie voor een langere termijn. Er komen heel concreet uitvoeringsprojecten uit, die koppelen we naar u terug. Onlangs nog is dat vastgesteld natuurlijk in het AB. Verschillende projecten, daar wordt nu ook aan gewerkt. Omwonenden worden erbij betrokken, daar informeren we u ook over, onder andere bij de Bleiswijkse Zoom. De hele aanpak van dat hele gebied met participatie, enquêtes. En ik wil u ook een winstwaarschuwing meegeven. We hebben heel veel ambitie en we werken aan allerlei projecten en we proberen ieder jaar te laten zien wat wij oppakken en wat we kunnen oppakken. Maar u heeft als raad ook gevraagd om te bezuinigen op alle GR'en en ook op het recreatieschap Rottemeren. Dus het is een soort dubbele opdracht en een dubbele boodschap. Maar in Q2 krijgt u een brief met scenario's en het lijkt me goed dat u dan daar helder met elkaar over beslist en keuzes maakt. Maar u krijgt die informatie sowieso. Dan de huisvesting van arbeidsmigranten, hebben verschillende partijen hier iets over gezegd, maar de heer Van Harn was volgens mij de eerste. En volgens mij zijn de ambities die wij hebben en die we u voorstellen in de omgevingsvisie ook in lijn met de vragen die het CDA stelt. Wij sturen op die lokale balans tussen het aantal werkzame arbeidsmigranten en de huisvestingsplekken voor arbeidsmigranten. We verwachten ook van die werkgevers dat die daarin voorzien. Plus we hebben natuurlijk ook de ambitie, staat er ook in beschreven, dat we streven voor de arbeidsmigranten naar een goede woon- en leefomgeving. En ook het liefst dat ze dicht bij hun woning natuurlijk ook werken. Ook met het oog op mobiliteit. Even kijken, moet ik er nog iets meer over zeggen? Nee. Dan ga ik verder. De kinderboerderijen.

De voorzitter: Mijnheer Muis, een interruptie van de heer Van Harn.

De heer Van Harn: Dank. Toch even doorvragen aan de wethouder. Ik had het meer over een proactieve houding. Niet koppelen aan huisvesting voor die arbeidsmigranten, maar juist voorkomen dat je die niet nodig hebt door slimme, slimme bedrijven aan te trekken.

De voorzitter: Mijnheer Muis.

De heer Muis: Ik denk dat het inderdaad goed is. Het is meer portefeuille van mijn collega Hoek. Maar daarom moet ook dat gesprek gevoerd worden met bedrijven van, wat voor bedrijf heb je? Hoe ga je voorzien in je personeel? Zijn dat arbeidsmigranten? Dan willen we weten hoe je die gaat huisvesten. Maar als die niet nodig zijn, daar bent u als raad ook bij om kaders te stellen voor, wat voor bedrijven wil je ruimte bieden in Lansingerland? Maar ik denk dat dat dan een andere discussie gaat worden. Ik focus nu even op de huisvesting van de arbeidsmigranten en hoe we daarmee omgaan. We zoeken dus nadrukkelijk naar die balans. We kijken ook, wanneer is het in balans? En dan komen we natuurlijk ook bij u terug van, wat wilt u daar verder in? Maar uw punt is ook helder dat u het liefst een ander soort economie zou hebben waarbij er minder mensen nodig zijn. En dat is wellicht ook een oplossing. Dan kom ik bij de heer Xhemail van de PvdA. Hoe maakt het college scherpe keuzes? En dat ging volgens mij over de energietransitie, met name. Dat wordt uitgewerkt in het omgevingsprogramma energietransitie en circulaire economie. Dus dat is even wat ik

er nu over kan zeggen. Het punt van de kwetsbare doelgroepen, daar heeft collega Cnossen al antwoord op gegeven. Dat zit natuurlijk ook in het programma reservering aandachtsgroepen. Dus ook binnen onze woningbouwplannen hebben we ook een bepaald percentage wat we natuurlijk hebben benoemd wat specifiek bestemd is voor bepaalde aandachtsgroepen. U noemde ook de woonwagencentra. U weet natuurlijk Bosland. Daar zijn we natuurlijk al heel lang mee bezig, collega wethouder Fortuyn. Maar goed, er zijn ook andere wensen. We kunnen het niet allemaal tegelijk oppakken. Laten we de mensen ook weten. Dat vinden ze niet altijd leuk. Maar ik denk dat Bosland eerst afgerond moet worden voordat wij nog andere projecten op gaan pakken. Dan de heer De Graaf. Volgens mij heeft wethouder Cnossen daar antwoord op gegeven. Dan kom ik bij de heer Ruijtenberg. Mensen in armoede heeft collega Cnossen ook al deels antwoord opgegeven. Ik vat hem ook inderdaad breder op dan alleen wonen. Maar daar eindigde collega Cnossen ook mee. Daarom hebben we natuurlijk ook opgenomen dat we voldoende blijvend betaalbare woningen willen hebben voor lage inkomens. En dat is ook daarom dat wij afspraken hebben met 3B-Wonen als een heel betrouwbare woningcorporatie die voor een hele lange termijn die woningen in hun bezit houdt. Dus dat is ook een reden dat we heel graag daarmee werken als preferred supplier, omdat ze dan minimaal 25 jaar in de voorraad blijven en dus ook beschikbaar voor die specifieke doelgroepen. Nog even los van LOO-1 en andere projecten waar zij ook echt ambitie in hebben, maar ook hun financiën zijn niet oneindig. Dan de relatie met andere overheden. Daar heeft wethouder Cnossen al deels antwoord op gegeven. Inderdaad die kaderrichtlijn water bijvoorbeeld. Maar collega Cnossen heeft volgens mij een toezegging gedaan om nog even uit te zoeken waar dat allemaal nog meer van toepassing is. Dan, hoe ver staan we, volgens mij was dat met de CO2-reductie. Ik denk dat het handig is dat we dat eventjes technisch of via de mail beantwoorden. Ik wil u wel vast meegeven dat we dat allemaal niet hebben bijgehouden sinds 1990. Dus dat we even moeten kijken op basis waarvan we dit nou bijhouden en monitoren. Maar daar is iets voor, alleen dat voert nu denk ik even te ver. Dus dat zetten we op de mail en dan kunt u daar kennis van nemen. Dan wind. U vroeg, er staat natuurlijk in de tekst over wind in de omgevingsvisie. En dat is de visie en de ambitie van Lansingerland. En in de bestuursovereenkomst met de provincie maken we afspraak over het proces dat de provincie doorloopt met betrekking tot wind op basis van hun bevoegdheid. Dus in die zin heeft u gelijk, heeft de heer Ruijtenberg gelijk, voorzitter, dat dat iets anders is. Maar het dient ook een ander doel. Die bestuursovereenkomst is, wat spreken wij af? Provincie is bevoegd gezag, jullie doen dat proces, netjes en keurig met inspraak en alles. In onze omgevingsvisie schrijven wij op, wat is onze visie en ambitie op het gebied van wind in Lansingerland? Want je weet het niet, de wereld kan veranderen. Dus dan is het ook goed dat je je eigen beleid natuurlijk ook opneemt in de omgevingsvisie. Voorzitter, dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar de tweede termijn en is gelijk de vraagstelling of er nog een amendement gaat komen. Dan begin ik maar met de heer Jumelet. En ik vraag even aandacht voor de tijden.

### *Tweede termijn*

De heer Jumelet: Heel simpel. Ik wil wel even een punt van orde en dat is rond het amenderen of moties rondom de omgevingsvisie. Want ik weet niet of het college daar een beeld bij heeft van wat wenselijk is. Wij kunnen natuurlijk het stuk helemaal gaan amenderen en noem maar op en ik heb wel behoefte ook aan een amendement, maar ik weet niet wat het college in het idee heeft rondom de behandeling. Maar goed, ik kan me voorstellen dat ze zeggen, u kunt gewoon amenderen. Maar dan, als dat het geval is, hebben wij gewoon in ieder geval een amendement, ik vermoed ook een motie. In ieder

geval een amendement rondom het parkeren en een motie waarschijnlijk rondom de starterswoningen.

De voorzitter: Mijnheer Hofman.

De heer Hofman: Ik wilde graag even een stukje aanvulling, een suggestie erbij doen voor de heer Jumelet. Want dat proces, dat kennen we ook nog van de vorige omgevingsvisie. Ik zou zelf voorstellen daarin, laten we vooral nu al onze amendementen die we hebben op deze omgevingsvisie nu indienen en er vooral voor waken dat we niet ook nog allerlei amendementen gaan indienen na de zienswijzeprocedure, want dan verrassen we onze inwoners helemaal. Laten we met zijn allen afspreken dat we dat niet meer doen.

De voorzitter: Mijnheer De Graaf.

De heer De Graaf: Ik vind het een mooie ambitie, maar we zitten hier volgens mij zonder last en ruggespraak. Dus als wij in de tweede ronde behandeling in de raad nog het nodig vinden om dat te doen, dan wil ik wel die vrijheid houden. Maar laat onze intentie zijn om zoveel mogelijk in deze eerste ronde op te lossen met elkaar. Dank u wel.

De voorzitter: Even kijken. Mijnheer Jumelet, nog heel kort.

De heer Jumelet: Maar dan volg ik ook de lijn die collega Hofman ook geeft. Dan gaan we ons daar gewoon op focussen. Dat lijkt me uitstekend.

De voorzitter: Oké, even kijken. Wie volgt? Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Dank u wel, voorzitter. Ik wil eerst de wethouders bedanken voor de antwoorden. Ik heb misschien iets over het hoofd, of niet goed gehoord, maar ik heb een vraag niet beantwoord gehad, volgens mij. Het eerste is over het mechanisme om het actueel te houden. En dat staat op bladzijde 85, 6.4. Daar staat eigenlijk in vermeld dat, er kunnen ontwikkelingen zijn waardoor het noodzakelijk is om het actueel te houden. Misschien kunt u daar een soort toezegging op doen dat dat artikel iets herschreven wordt, dat er ook wat duidelijker wordt hoe dat proces dan in zijn werking gaat. Tweede was dat mevrouw Cnossen heeft gezegd, een voorstel aan ons om een technische vraag in te dienen. Dat gaan we doen, want het is een beetje een complexe vraagstelling. Dus we gaan een technische vraag stellen over de methodologische verantwoording, omdat ik toch denk dat dat heel belangrijk is om goed te begrijpen hoe de beoordeling is van de huidige situatie, als we niets doen, ambitieniveau, hoe die evaluatie dan tot stand komt. En nogmaals, dat gaat ons niet om alle 107 ambities, maar het gaat ons om de voor ons belangrijkste ambities. Die raken vooral, als ik het zo even op een rijtje zet, thema's die aan de gezondheid van onze inwoners treffen. Dat is de klimaatbestendigheid, fijnstof, geluid, lichthinder, bodem- en waterkwaliteit. Dat zijn denk ik de belangrijkste om die even te noemen. Dus daar komt een technische vraag over. Dan, de heer Muis had even een verwijzing gedaan naar een bron over fijnstof. Dank daarvoor. Maar ik denk dat het heel belangrijk is om bij de branche thema's die bronnen ook vast te leggen. Dat dat misschien in een bijlage te vinden is als daar sprake is van lichthinder, dus uit de '...' enzovoort, dat in de bijlage dan staat, bron, dat en dat en dat. Zodat we ook over twee of drie jaar dezelfde bronnen kunnen raadplegen, dat er niet andere cijfers naar boven komen in verband met de, dus een soort legenda, mag in de bijlage. En dan mijn vierde punt is, dat heldere afspraken opstellen om ervoor te zorgen dat we de ambities ook daadwerkelijk nakomen. Ik denk als wij de eerste vragen invullen, dan kunnen we het ook beter monitoren en volgen.

En dan worden uiteindelijk ook die ambities kwantitatiever en meer meetbaar. Dat was het, dank u wel.

De voorzitter: Ik ga naar de heer Hofman.

De heer Hofman: Voorzitter, dank aan alle sprekers namens de fracties en aan de wethouders voor de, wat mij betreft, goede bespreking van deze omgevingsvisie. Hopelijk komen er uiteindelijk goede aanscherpingen uit. Ik wil één aanscherping er even specifiek uitpikken en dat is de suggestie die de heer De Graaf deed. Want de balans van, waar geven we beleidsruimte weg versus hoe concreet maak je het dan in de omgevingsvisie, daar raakte hij een zenuw, hij ligt niet open, maar dat is een moeilijke balans. Dus daar denk ik graag met de VVD verder over na van, moeten we daar nog iets mee richting de vaststelling? Ik vind het ook wat om veertig keer het woord passend aan te passen in één amendement. Dat gaan we waarschijnlijk niet doen. Maar het punt wat hij ermee maakt, als je beleidsruimte weggeeft, dan moet je het wel concreet vastleggen. Dat wil ik wel benadrukken, dat ik daar wel zoiets van heb van, daar moeten we misschien nog even wat mee. Dat was het wat mij betreft in tweede termijn, voorzitter.

De voorzitter: Ik ga naar de heer Diepeveen.

De heer Diepeveen-Van de Merwe: Dank u, dank u. Ik moet heel even kort geholpen worden, want ik denk dat ik iets niet helemaal goed begrepen heb. Vorige maand hadden we het in de samenleving commissie over vitaal en waardig ouder worden. En toen heeft de wethouder aangegeven dat de meergeneratiehofjes, zoals ik ze even wil noemen dan, omdat we geen merknaam willen noemen, dat die in de omgevingsvisie moeten gaan landen. Dan hebben we elkaar inderdaad goed begrepen. Het amendement van Wij Lansingerland, zoals ik al eerder aangaf, wil ik graag over meedenken. En verder gaan wij nog drie amendementen overwegen bespreken samen met de fractie over het aantal woonlagen op inbreilocaties, toch over die LansingerStroom. En we gaan even verder kijken, want die meergeneratiehofjes, dat is nu dan geland. Dank u.

De heer Van Harn: Ja, dat ga ik zeker doen, mevrouw de voorzitter. Ik wil alleen het college nog bedanken voor de beantwoording van de technische vragen van de CDA-fractie met betrekking tot het Fes-gebied en de kleihogte. Het is nu denk ik voor iedereen duidelijk dat hier herstructurering bedoeld wordt. Dank u wel.

De voorzitter: Even kijken, dan gaan we naar de Xhemaili.

De heer Xhemaili: Dank u wel, voorzitter. Ik zal mijn eerste termijn concluderen. Dank voor dit mooie bespreek, of tenminste de discussie die we hebben gehad. De PvdA zal instemmen met het voorstel om de Omgevingsvisie 2.0 vrij te geven voor de inzage, of de zienswijzen bedoel ik. Maar we blijven uiteraard wel positief kritisch op de uitwerking en uitvoering van de ambities. Zoals aangegeven, we willen meer een betaalbare woning, zodat kwetsbare groepen worden bediend. Meer ambitieuze aanpak klimaatopgave, zonder ten koste te gaan voor sociaal beleid. We willen een visie die daadwerkelijk gedragen wordt door de inwoners, door onze inwoners. We willen betere connectiviteit met omringende steden, maar ook tussen de kernen, wat we heel belangrijk vinden. En we pleiten voor een economisch beleid dat innovatief en rechtvaardig is, zodat iedereen kan profiteren van de transitie naar een duurzame toekomst. Voorzitter, de toekomst van Lansingerland wordt nu bepaald. Laten we zorgen dat het een toekomst wordt waarin meetelt en waarin niemand wordt achtergelaten. Samen werken we aan een Lansingerland waarin de ambities op papier werkelijkheid worden voor iedereen, alle inwoners. Alleen zo bouwen we aan een toekomst

waarin solidariteit, duurzaamheid en verbinding centraal staan, zowel sociaal als mobiel technisch. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer De Graaf.

De heer De Graaf: Dank u wel, voorzitter. Dank aan de wethouders voor de beantwoording van de vragen/opmerkingen uit de eerste termijn. Niet heel veel toe te voegen in de tweede termijn. We gaan graag mee, waarschijnlijk, met de fractie van WIJ, als het over de aanpassing op het gebied van parkeren gaat in dit stuk. We gaan ook graag samen met de ChristenUnie aan de slag om zeker niet alle 44 keer passend en 51 keer voldoende, et cetera, heel concreet te maken. We hebben aan de hand daarvan wel wat highlights aangebracht in de omgevingsvisie, in onze iPadjes. Ik denk dat we daar weer een selectie uit maken van de dingen die we daarin echt belangrijk vinden. Ik denk dat wij met de ChristenUnie daar wel uit gaan komen. Dus dat is in elk geval een vooraankondiging van mogelijke amendementen op het stuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de heer Ruijtenberg.

De heer Ruijtenberg: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Wij zullen, wat ons betreft, kan dit zo door naar de raad. We zullen als GroenLinks geen hoofdindieners zijn in ieder geval van moties of amendementen. Maar we laten ons graag verrassen door andere partijen waar zij mee komen.

De voorzitter: Uw buurman zegt al, u mag mee tekenen. Dus we gaan het zien. Ik kijk nog even naar de wethouder Cnossen, mevrouw Cnossen. Er zijn nog een paar vragen gesteld, onder andere door de heer Bakker.

#### *Beantwoording college*

Mevrouw Cnossen: Mijnheer Bakker, op bladzijde 85 gaat het inderdaad over dat mechanisme om actueel te houden. Daar zie ik ook al een beetje een antwoord op de vraag van de heer De Graaf over het nieuwe beleid regelgeven van andere overheden, heeft met die relatie te maken dat in verwijzing als daar nieuw beleid komt, dat je daar inderdaad iets mee moet. En de heer Bakker vroeg, wat is dan het mechanisme? U leest dat daar wel beschreven, dat we de omgevingsvisie moeten aanpassen op het moment dat dit soort dingen gebeuren. Maar dat we het zeker één keer per vier jaar doen. Maar het kan best zijn dat er volgend jaar, bedenkt u het maar, iets heel bijzonders gebeurt op het gebied van windenergie en dat we met elkaar vinden dat we op dat punt alleen de omgevingsvisie aanpassen. Dus dat iets over dat mechanisme. Dan had ik nog één puntje, voorzitter, wat ik graag wil noemen. Want de technische vraag van de heer Van Harn, ik vond hem heel scherp. U had echt dat kaartje goed bekeken en dat stond daar niet goed op. Het leek net of het een bedrijventerrein was en dat was zeker niet de bedoeling. Het glastuinbouwgebied waar je hoopt dat die herstructurering op gang komt. Dus compliment voor het CDA. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog even naar de heer Muis. Ik dacht dat er nog iets was over de fijnstof.

De heer Muis: Voorzitter, dank. Volgens mij ging het breder dan fijnstof. Het ging de heer Bakker van D66 over de bronnen en of dat ergens in een bijlage kon. Deels staan ze in, benoemd in de leefomgevingsfoto, maar ik wil u voorstellen, of toezeggen zo u wilt, bij die leefomgevingsfoto een uitgebreidere bronnenlijst te maken, zodat dat daar dan bij elkaar

terug te vinden is. En ik kan het niet laten om toch even terug te komen bij de heer Diepeveen over die gaf aan, voorzitter, om te komen met een amendement om LansingerStroom eruit te halen. Ik heb ook toegezegd dat ik het met alle liefde wil aanpassen in lokale energiecorporatie, maar het is aan u.

De voorzitter: We zijn aan het einde gekomen van de beraadslaging over dit zeer belangrijke onderwerp. Ik hoor dat er...Mijnheer Diepeveen, nog even.

De heer Diepeveen-Van de Merwe: Ik hoor net van mijn heel ervaren collega naast me hier dat dat helemaal niet kan, omdat het al bij de raad ligt. Maar dat is mij ingefluisterd.

De heer Muis: Ik heb begrepen van mijn deskundige ambtenaren dat dat mag in dit geval.

De voorzitter: Dus er is één amendement minder. Dat worden er in plaats van drie, twee. Conclusie, ik hoor de nodige...Heren. Heren. Ik hoor de nodige toezeggingen, de vraagstelling van de heer Bakker, dat wordt beantwoord, toezeggingen her en der gedaan. Maar laat onverlet dat er een aantal amendementen komen, parkeren, de stapelbouw met de woningen, de, ik noem het maar de aanscherping van de ChristenUnie en de VVD. We gaan het allemaal zien en LansingerStroom is dus nu van de tafel. Dan gaan we dat allemaal zien, wie wel of niet mee tekent. Dan is dit het einde van deze omgevingsvisie en dat komt dus 27 maart in de raad.

## **7. Actualiteiten uit het college**

De voorzitter: We gaan over naar de volgende agendapunt, actualiteiten uit het college. We hebben geen schriftelijke mail gehad, maar ik kijk even naar rechts. Is er nog iets te melden? Nee. Links, niks te melden? Oké, dat is prima.

## **8. Actualiteiten uit de commissie**

De voorzitter: Actualiteiten uit de commissie, volgens mij ook niet.

## **9. Verbonden partijen**

De voorzitter: Verbonden partijen, nee.

## **10. Rondvraag en sluiting**

De voorzitter: Rondvraag en sluiting. De rondvraag hebben we niet meer. Het is bijna half twaalf. Jan Pieter, ik hoop dat je genoten hebt van deze vergadering. Ik heb je weinig horen zeggen. Het was zeer rustig en je hebt wel het een en ander overgedragen. Ik heb dat al eens eerder een keer tegen je gezegd. In de raad van de 27ste nemen we afscheid van je. Je wilt nog iets zeggen?

De heer Blonk: Ik ben er morgen nog als voorzitter van de AB en ik moet de BAC nog doen en ik moet nog een beeldvorming doen, maar dit was mijn laatste Ruimte. Ik heb het met heel veel plezier gedaan, deze commissie.

De voorzitter: Het ging mij ook om de commissie Ruimte. Jan Pieter, je kan nog even aan de bak. Letterlijk en figuurlijk. Goed, het is bijna half twaalf. Ik dank jullie voor je inbreng en voor de discussies en welterusten.